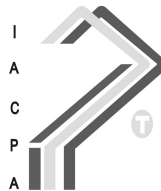
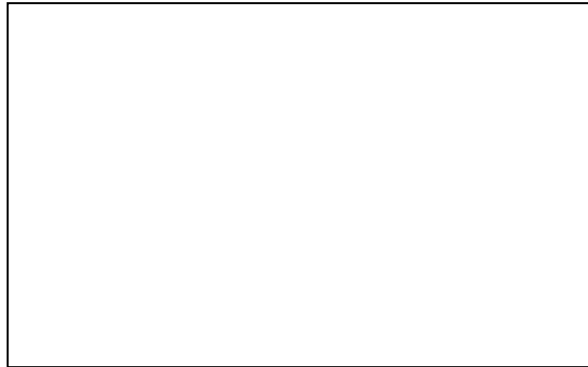

جامعه حسابداران رسمی ایران

مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای

۴

مجموعه‌ی قانون و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران (با آخرین اصلاحات)

نام کتاب:	مجموعه قانون و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران
تألیف:	مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای
صفحه آرا:	آرش فکری
ناشر:	جامعه حسابداران رسمی ایران
چاپ:	نقش ایران
تیراژ:	۱۱۰۰ نسخه
نوبت چاپ:	اول، ۱۳۸۱ - دوم، ۱۳۸۳ - سوم، ۱۳۸۵ - چهارم، ۱۳۸۶ - پنجم، ۱۳۸۸
قیمت:	۲۰۰۰۰ ریال
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۹۱۰۶۲-۱-۹

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

تهران - خیابان سپهبد قرنی، کوچه شهید امانی، پلاک ۴

کد پستی: ۱۵۹۸۸۶۶۴۱۶

تلفن: ۳-۸۸۸۰۲۶۴۱

فهرست مطالب

عنوان

صفحه

۷	.....تاریخچه حسابرسی در ایران
۱۳	.....قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابداران رسمی، مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱
۱۵	.....آیین‌نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان، مصوب ۱۳۷۴/۵/۲۲ هیأت محترم وزیران
۱۹	.....اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران، مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸ و اصلاحیه ۱۳۷۹/۳/۱۰ هیأت محترم وزیران
۴۱	.....آیین‌نامه اجرایی تبصره (۴) قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی
۵۱	.....دستورالعمل نحوه برگزاری انتخابات شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران، مصوب ۱۳۸۲/۱۱/۲۸
۵۷	.....آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران، مصوب ۱۳۸۲/۱۱/۲۸
۵۹	.....دستورالعمل اجرایی موضوع مواد ۲ و ۶ آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضا
۶۳	.....اساسنامه نمونه مؤسسات حسابرسی، مصوب ۱۳۸۰/۸/۳۰ و اصلاحیه ۱۳۸۲/۱۰/۲۴ شورای عالی جامعه
۷۳	.....آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۸ اساسنامه و آیین‌نامه اجرایی اعضای شاغل، انفرادی
۷۹	.....آیین‌نامه نظارت حرفه‌ای
۸۳	.....آیین‌نامه چگونگی انجام وظایف هیأت عالی نظارت موضوع ماده ۲۳ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران
۸۷	.....آیین‌نامه انضباطی
۹۴	.....نمونه سوگندنامه اعضای جامعه، مصوب ۱۳۸۲/۲/۱۷ شورای عالی
۹۵	.....پروانه کار www.hemattaraz.ir
۹۶	.....نمودار سازمانی جامعه

مرکز مالی اقتصادی همت تراز

بسمه تعالی

پیش‌گفتار

جامعه حسابداران رسمی ایران به منظور یاری رساندن به دولت در اعمال نظارت مالی بر واحدهای تولیدی، بازرگانی و خدمات، همچنین حصول اطمینان از قابل اعتماد بودن صورتهای مالی واحدهای مزبور در جهت حفظ منافع عمومی، صاحبان سرمایه و دیگر اشخاص، ذینفع تشکیل شده است.

اطلاع از قانون و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران به اعضا و استفاده کنندگان از صورتهای مالی حسابرسی شده کمک خواهد کرد تا از حقوق، اختیارات و وظایف خود آگاه شوند. از این رو مجموعه ای از قانون و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران در اختیار اعضا و دیگر علاقه‌مندان قرار می‌گیرد. همچنین یکی از مهم‌ترین و حیاتی‌ترین مقررات جامعه آیین رفتار حرفه‌ای است که در مجموعه‌ای جداگانه ارائه شده است.

امید است با یاری خداوند منان جامعه حسابداران رسمی ایران بتواند رسالت خویش را در تحقق اهداف مقدس نظام جمهوری اسلامی ایران به گونه‌ای رضایت‌بخش ادا کند. این چنین باد.

مرکز آموزش و تحقیقات حسابداری و حسابرسی حرفه‌ای

جامعه حسابداران رسمی ایران

مرکز مالی اقتصادی همتراز

تاریخچه حسابرسی در ایران

حسابرسی به عنوان یک حرفه، یک تخصص و یک رشته نوین، عمر نسبتاً کوتاهی دارد و پیشینه‌ی آن در جهان به کمتر از یکصد سال می‌رسد. اما همزمان و همراه با تحولات شتاب آمیز یکصد سال گذشته، حرفه حسابرسی نیز به سرعت خود را با شرایط و اوضاع و احوال زمان تطبیق داده و به عنوان یک دانش تخصصی مطرح شده است. علاوه بر نشریات مراجع و جوامع حرفه‌ای، مؤلفان و پژوهشگران متعددی رسالات، مقالات و کتابهای گوناگونی را تهیه کرده‌اند که به بیان اصول، روشها و عملکرد این رشته از فعالیت می‌پردازد. در عین حال فرآیند تکاملی حسابرسی با بکارگیری علوم و فنون دیگری مانند آمار و ریاضیات، مدیریت و سیستمهای اطلاعاتی در حسابداری و حسابرسی همراه بوده و تغییرات وسیع در فناوری اطلاعات که به گسترش فزاینده سیستم‌های کامپیوتری پردازش اطلاعات مالی انجامید حسابداری را متحول و تغییرات و تحولات سریع حسابرسی را الزامی کرده است. وضع قوانین و مقررات تازه حاکم بر واحدها و فعالیتهای اقتصادی، تدوین اصول و ضوابط حسابداری، حسابرسی و قوانین مالیاتی و نیز حسابرسی را به رشته‌ای پیچیده و پویا تبدیل کرده است که دامنه آن به سرعت گسترده می‌شود و چشم‌انداز آتی آن حسابرسی مدیریت و رسیدگی به آثار اجتماعی - اقتصادی فعالیت واحدها یا حسابرسی اجتماعی را در بر می‌گیرد.

نخستین باری که در قوانین ایران به موضوع حسابرسی اشاره شد در قانون تجارت مصوب سال ۱۳۱۱ است که طی آن مقرر شد مجمع عمومی هر شرکت سهامی یک یا چند بازرس (مفتش) را از بین صاحبان سهام یا از خارج از آن انتخاب کند تا با رسیدگی به حسابها و اسناد و مدارک شرکت، درباره اوضاع عمومی شرکت و صورتهای مالی که توسط مدیریت تهیه می‌شود گزارشی به مجمع عمومی صاحبان سهام در سال بعد بدهد. اگر چه مجامع عمومی شرکتهایی که

پس از این قانون ظاهراً به شکل سهامی تشکیل گردیدند، بنابر الزام مزبور بازرسی یا بازرسانی را انتخاب می‌کردند و این بازرسان گاه به حسابهای شرکت نیز رسیدگی می‌کردند، اما انجام حسابرسی در معنای متعارف امروزی آن توسط بازرسان در کار نبود.

استفاده از خدمات حسابداران خبره در امر حسابرسی مالیاتی نخستین بار در قانون مالیات بر درآمد سال ۱۳۲۸ عنوان شد. قانون مزبور مقرر داشت هر موقع که انجمن محاسبین قسم خورده در کشور تشکیل شود وزارت دارایی مکلف است نتیجه رسیدگی محاسبین قسم خورده را در مورد حساب یا ترازنامه بازرگانان یا شرکتهای بپذیرد و در این صورت برای تشخیص مالیات، دیگر حاجت به رسیدگی به دفاتر مؤدی نخواهد بود. علیرغم این حکم صریح قانون، اقدام عملی قابل ذکر در تشکیل و ایجاد مرجع حرفه ای حسابداری به عمل نیامد. در قانون مالیاتی سال ۱۳۳۵ این حکم قانونی عیناً تکرار شد و در اجرای آن، آیین نامه مربوط در سال ۱۳۴۰ تهیه و به تصویب وزیر دارایی رسید. اساسنامه انجمن محاسبین قسم خورده نیز در سال ۱۳۴۲ تهیه و تصویب شد و در آن علاوه بر ذکر مقرراتی راجع به ارکان انجمن، تدوین اصول حسابداری و حسابرسی و موازین حرفه‌ای و اخلاقی حسابداران عضو انجمن نیز پیش بینی گردید. با این حال، سابقه فعالیت مؤثری از این انجمن در دست نیست.

با تصویب قانون مالیاتهای مستقیم سال ۱۳۴۵، عملاً تکیه گاه قانون انجمن محاسبین قسم خورده فرو ریخت و این قانون مقرر داشت که به منظور تعیین و معرفی حسابداران رسمی و فراهم آوردن وسایل لازم برای بالا بردن سطح معلومات حسابداری و تهیه زمینه مساعد برای تدوین و نظارت در اجرای موازین حرفه، کانون حسابداران رسمی تشکیل شود. آیین نامه مربوط به نحوه انتخاب حسابداران رسمی در سال ۱۳۴۶ و اساسنامه کانون در سال ۱۳۵۱ به تصویب رسید و حسابداران رسمی، رسیدگی به دفاتر حساب و سود و زیان و ترازنامه مؤدیان را از بعد مالیاتی، در موارد ارجاعی به عهده گرفتند.

به موازات انجام اقداماتی در مورد ایجاد نظام حرفه‌ای حسابداری در جهت استفاده از خدمات حسابداران متخصص در امر حسابرسی مالیاتی، اصلاحیه قانون تجارت (راجع به شرکتهای سهامی) مصوب ۱۳۴۷، شرکتهای سهامی عام را مکلف کرد که به صورت حساب سود و زیان و ترازنامه شرکت، گزارش حسابداران رسمی را نیز ضمیمه نمایند. حسابداران رسمی نیز مکلف شدند در گزارش خود علاوه بر اظهار نظر درباره حسابهای شرکت، گواهی نمایند صورتهای مالی تنظیم شده از طرف هیئت مدیره، وضع مالی شرکت را به نحو صحیح و روشن نشان می‌دهد. به این ترتیب، موضوع حسابرسی شرکتهای سهامی عام در قانون تجارت نیز جایی باز کرد. اما تصور بر این بود که وظایف حسابرسی و بازرسی قانونی، مجزا و تفکیک پذیرند. به هر حال از آنجا که انجام

حسابرسی پیش بینی شده در اصلاحیه قانون تجارت به عهده حسابداران رسمی موضوع قانون مالیاتها محول گردیده بود در اغلب شرکتهای سهامی عده ای از حسابداران رسمی به عنوان بازررس قانونی انتخاب و وظایف ظاهراً جداگانه بازرسی حسابرسی را توأمأ به عهده گرفتند، اما اغلب دو گزارش جداگانه به مجامع عمومی عرضه می‌داشتند.

در پی افزایش روز افزون تعداد شرکتهای و مؤسسات انتفاعی دولتی و ایجاد انواع و اقسام مؤسسات توسط دولت، در سال ۱۳۵۰ شرکت سهامی حسابرسی که سهام آن تماماً متعلق به دولت بود به منظور انجام خدمات حسابرسی شرکتهای تابعه وزارت دارایی قرار گرفت و متعاقباً حسابرسی اغلب شرکتهای دولتی به آن واگذار گردید. در سالهای ۱۳۴۵ تا ۱۳۵۷، قوانین دیگری نیز به حسابرسی اشاره داشتند و حسابرسی را الزامی شناخته بودند، از جمله، برابر مقررات بورس اوراق بهادار تهران، سهام شرکتهایی در بورس پذیرفته می‌شد که حسابهای آن توسط مؤسسات حسابرسی مورد قبول هیأت پذیرش بورس، حسابرسی شده باشند. در قانون شرکتهای تعاونی هم حسابرسی الزامی گردیده اما توضیحی درباره حسابرسیان نیامده بود.

با وجود الزامات قانونی مختلف، حسابداری حرفه ای در دوره مورد بحث به کندی جای پای در جامعه ایران باز کرد، اما پیش از آن که به عنوان یک نهاد کلی در قالب شرایط اقتصادی اجتماعی و تحت مناسبات حقوقی حاکم بر فعالیتهای واحدهای اقتصادی ساز و کار متناسبی بیابد در مدار اقتصاد و صنعت قرار گرفت. در این دوره از لحاظ ایجاد مؤسسات، تشکل حسابداران حرفه‌ای و بکارگیری و تکنیکهای جدید حسابرسی، پیشرفتهایی حاصل شد و نسل تازه ای از حسابداران باتجربه ایرانی تربیت شدند، اما از لحاظ برقراری ضوابط اخلاقی و رفتار حرفه‌ای، تدوین استانداردهای ملی حسابداری و حسابرسی و حتی رواج استانداردهای خارجی در ایران موفقیتی بدست نیامد.

با پیروزی انقلاب شکوهمند اسلامی در بهمن ۱۳۵۷ که به مصادره شرکتهای متعلق به برخی سرمایه داران، ملی کردن تعدادی از صنایع و واحدها و انتخاب مدیران دولتی برای تعدادی از این واحدها انجامید، ادامه فعالیت مؤسسات حسابرسی موجود و بخصوص شعب مؤسسات حسابرسی خارجی با اشکالات جدی رو به رو شد و بالاخره در سال ۱۳۵۹ در لایحه قانونی مربوط به اصلاح پاره ای از مواد قانون مالیاتهای مستقیم، مواد راجع به حسابداران رسمی لغو و در نتیجه قانون حسابداران رسمی عملاً منحل گردید. کنترل و مالکیت بخش عمومی بر تعداد زیادی از شرکتهای و سایر واحدهای اقتصادی، به ایجاد سازمانها و نهادهای اداره کننده انجامید و تشکیل مؤسساتی را ضروری ساخت که حسابرسی شرکتهای و سایر واحدهای اقتصادی ملی یا مصادره شده را عهده دار شوند. تشکیل مؤسسه حسابرسی سازمان صنایع ملی و سازمان برنامه، مؤسسه حسابرسی بنیاد

مستضعفان و مؤسسه حسابرسی شاهد در سالهای ۱۳۵۹ تا ۱۳۶۲ ناشی از این نیاز بود. مؤسسات مزبور تعداد زیادی از حسابداران شاغل در مؤسسات حسابرسی سابق را به خدمت گرفتند و هر یک در قلمرو مالکیت و کنترل سازمان مربوط، حسابرسی شرکتها را عهده‌دار گردیدند.

در سال ۱۳۶۲ موضوع ادغام مؤسسات حسابرسی بخش عمومی مطرح شد و قانون تشکیل سازمان حسابرسی به تصویب رسید. با تصویب اساسنامه قانونی سازمان حسابرسی در سال ۱۳۶۶، مؤسسات حسابرسی موجود در بخش دولتی ادغام و سازمان حسابرسی تشکیل شد.

در سال ۱۳۷۲، قانون «استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابدار رسمی» به تصویب مجلس شورای اسلامی رسید. به موجب این قانون، دولت می تواند حسب مورد از خدمات حسابداران رسمی در مواردی چون: حسابرسی و بازرسی قانونی شرکت های سهامی عام، شرکتهای سهامی خاص، شرکتهای غیر سهامی و شرکتهای موضوع بندهای الف و ب ماده (۷) اساسنامه قانونی سازمان حسابرسی و همچنین حسابرسی مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی استفاده نماید. ضمناً در قانون فوق پیش بینی شده است که به منظور تنظیم امور و اعتلای حرفه حسابداری و حسابرسی و نظارت بر کار حسابداران رسمی، جامعه حسابداران رسمی ایران تشکیل گردد.

در سال ۱۳۷۴ آیین نامه «تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان» موضوع تبصره یک قانون فوق الذکر به تصویب هیأت محترم وزیران رسید و متعاقب آن هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی تعیین و معرفی گردید. هیأت مذکور از نیمه دوم سال ۱۳۷۴ فعالیت خود را با بررسی پروندههای متقاضیان عنوان حسابدار رسمی را آغاز کرد.

در اوایل سال ۱۳۷۵ در اجرای آیین نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی، وزیر محترم امور اقتصادی و دارایی، هیأتی ۱۰ نفره متشکل از ۷ نفر عضو هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی و ۳ نفر حسابدار دیگر را به عنوان نخستین حسابداران رسمی معرفی نمودند تا ظرف مدت شش ماه، اساسنامه جامعه مزبور را تهیه و برای تصویب نهایی به هیأت وزیران تقدیم نماید. این اساسنامه در مهلت مقرر تهیه و در شهریورماه ۱۳۷۸ به تصویب هیأت محترم وزیران رسیده است.

همچنین در سال ۱۳۷۸ آیین نامه چگونگی استفاده از خدمات و گزارشهای حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی موضوع تبصره (۴) ماده واحده «قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابدار رسمی» توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی و با شرکت جمعی از کارشناسان و صاحب نظران تهیه و به تصویب هیأت محترم وزیران رسید. بر پایه تبصره (۱) ماده (۵) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران، نحوه برگزاری انتخابات شورای عالی، با پیشنهاد

هیأت مؤسس به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد. این دستورالعمل در ۲۱ ماده و ۹ تبصره در تاریخ ۱۳۷۹/۹/۲ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده است.

با تصویب این دستورالعمل مقدمات تشکیل جامعه حسابداران رسمی ایران و انتخابات شورای عالی فراهم شد. همزمان هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی ایران نیز تلاش های خود را در جهت تکمیل فهرست اولین گروه حسابداران رسمی متمرکز نمود، به گونه ای که تا برگزاری اولین گردهمایی حسابداران رسمی ایران در پایان خردادماه ۱۳۸۰، عملیات اجرایی شناسایی متقاضیان عضویت در جامعه حسابداران رسمی ایران به پایان رسید و این افراد در پایان خردادماه ۱۳۸۰ دعوت شدند. استقبال از این دعوت و سخنان امیدبخش جناب آقای دکتر نمازی وزیر امور اقتصادی و دارایی و جناب آقای فاطمی زاده رییس هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی ایران، تشکیل جامعه حسابداران رسمی ایران را عملاً نوید داد.*

نخستین مجمع عمومی جامعه حسابداران رسمی ایران در دوم شهریور ماه ۱۳۸۰، با هدف انتخاب اعضای شورای عالی تشکیل گردید. در این جلسه ۱۱ نفر اعضای اصلی شورای عالی و ۳ نفر اعضای علی‌البدل توسط رأی مستقیم اعضای جامعه انتخاب شدند و فعالیت جامعه حسابداران رسمی ایران رسماً آغاز شد و در تاریخ ۱۳۸۰/۱۱/۱۱ به عنوان موسسه غیر تجاری به ثبت رسید. در ادامه و بتدریج اعضای هیأت مدیره و کارگروه های تخصصی توسط شورای عالی و اعضای هیأت عالی نظارت تعیین شدند و کار خود را آغاز کردند.

مجموعه قانون و مقررات حاکم بر جامعه حسابداران رسمی نخستین بار در سال ۱۳۸۳ منتشر شد. این کتاب با استقبال اعضای جامعه مواجه و چندین بار تجدید چاپ شد. تغییر در مقررات حاکم بر فعالیتهای جامعه تجدیدنظر در این نشریه را به منظور به روزرساندن مطالب آن ایجاب می‌کرد؛ از این رو، چاپ اخیر این کتاب با اعمال آخرین اصلاحات ارائه شده است.

مرکز مالی اقتصادی همتراز

قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی

لایحه مصوب ۱۳۷۲/۱۰/۲۱

و اصلاحیه ۱۳۷۲/۱۱/۱۷ مجلس شورای اسلامی

ماده واحد

به منظور اعمال نظارت مالی بر واحدهای تولیدی، بازرگانی و خدماتی، همچنین حصول اطمینان از قابل اعتماد بودن صورتهای مالی واحدهای مزبور در جهت حفظ منافع عمومی، صاحبان سرمایه و دیگر اشخاص ذیحق و ذینفع، به دولت اجازه داده می‌شود حسب مورد و نیاز، ترتیبات لازم را برای استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابدار رسمی در موارد زیر به عمل آورد:

- الف) حسابرسی و بازرسی قانونی شرکتهای پذیرفته شده یا متقاضی پذیرش در بورس اوراق بهادار،
- ب) حسابرسی و بازرسی قانونی سایر شرکتهای سهامی،
- ج) حسابرسی شرکتهای غیرسهامی و موسسات انتفاعی و غیرانتفاعی،
- د) حسابرسی و بازرسی قانونی شرکتهای و موسسات موضوع بندهای الف و ب ماده ۷ اساسنامه قانونی سازمان حسابرسی مصوب ۱۳۶۶،
- ه) حسابرسی مالیاتی اشخاص حقیقی و حقوقی.

تبصره ۱- شرایط و ضوابط مربوط به تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان مطابق آیین‌نامه‌ای می‌باشد که به پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۲- به منظور تنظیم امور و اعتلای حرفه حسابداری و حسابرسی و نظارت حرفه‌ای بر کار حسابداران رسمی، نخستین گروه حسابداران رسمی با نصاب حداقل ده (۱۰) نفر می‌توانند به عنوان هیأت موسس «جامعه حسابداران رسمی ایران» را به صورت موسسه‌ای غیر دولتی، غیرانتفاعی و دارای استقلال مالی و شخصیت حقوقی مستقل تشکیل دهند. اساسنامه جامعه مزبور توسط هیأت موسس، تهیه و به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۳- حسابداران رسمی می‌توانند با رعایت شرایطی که در اساسنامه «جامعه حسابداران رسمی ایران» می‌آید، موسسه حسابرسی تشکیل دهند.

تبصره ۴- حدود و ضوابط مربوط به چگونگی استفاده از خدمات و گزارشهای حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی مزبور، مطابق آیین‌نامه‌ای می‌باشد که به پیشنهاد وزیر اموراتصادی و دارایی به تصویب هیأت وزیران می‌رسد.

تبصره ۵- دستگاههای دولتی می‌توانند از خدمات سازمان حسابرسی - که تنها سازمان حسابرسی دولتی محسوب می‌شود - یا حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی فوق‌الذکر استفاده کنند.

آیین نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان*

مصوب ۱۳۷۴/۵/۲۲ هیأت وزیران

ماده ۱

به منظور اجرای تبصره یک ماده واحده قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابدار رسمی - مصوب ۱۳۷۲ - هیأتی به نام هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی که از این پس در این آیین نامه، «هیأت» نامیده می‌شود، مرکب از هفت نفر حسابدار متخصص و متعهد با دارا بودن حداقل، مدرک کارشناسی (لیسانس) در رشته حسابداری یا رشته‌های مشابه به تشخیص و انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی تشکیل می‌شود. اعضای هیأت باید علاوه بر دارا بودن شرایط مندرج در بندهای الف تا د ماده (۳) این آیین نامه دارای شرایط زیر نیز باشند:

الف) حسن شهرت و تعهد عملی به احکام دین مبین اسلام

ب) حداقل پنج سال سابقه کار حسابرسی، خدمات مالی، طراحی سیستم و یا مدیریت مالی علاوه بر سوابق و تجارب مذکور در بند و ماده (۳) این آیین نامه

تبصره ۱- رییس هیأت از بین مدیران ذی صلاح وزارت امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود.

تبصره ۲- مدت عضویت اعضای هیأت دو سال است و تجدید انتخاب آنان در دوره‌های متوالی بلامانع است. اعضای قبلی تا انتخاب اعضای جدید موظف به ادامه کار خواهند بود.

* بر اساس ماده ۶۴ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران، مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸ هیأت وزیران، آن دسته از مفاد آیین نامه حاضر که با مقررات اساسنامه مغایرت دارد، ملغی شده است.

ماده ۲

وظایف هیأت به شرح زیر است:

- الف) برگزاری آزمون‌های موضوع بند ز ماده (۳) این آیین‌نامه، کنترل کیفیت فعالیت حسابداران رسمی و اعمال نظارت
- ب) تایید نهایی صلاحیت حسابداران رسمی بعد از هر دوره پنج ساله
- ج) اخذ تصمیم نهایی نسبت به عدم استفاده دائم یا موقت بیش از یکسال حسابدار رسمی متخلف از عنوان حسابدار رسمی،
- د) رسیدگی به شکایت‌ها،

تبصره ۱- جلسات هیأت با حضور حداقل پنج نفر از اعضا رسمیت یافته و تصمیمات گرفته شده با رأی موافق چهار نفر معتبر است.

تبصره ۲- آیین‌نامه داخلی هیأت و همچنین نحوه انجام وظایف موضوع این ماده و چگونگی اداره دبیرخانه هیأت - که در وزارت امور اقتصادی و دارایی مستقر خواهد بود - به وسیله هیأت تنظیم و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

ماده ۳

حسابداران رسمی باید دارای شرایط زیر باشند:

- الف) تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران و وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،
- ب) نداشتن سابقه محکومیت مؤثر کیفری،
- ج) حسن شهرت به رعایت موازین شرعی و اجتماعی و عدم اعتیاد به مواد مخدر،
- د) نداشتن سوابق سوء حرفه‌ای، مالی و اداری،
- ه) داشتن حداقل مدرک کارشناسی (لیسانس) در رشته حسابداری یا رشته‌های مشابه و یا مدارک حرفه‌ای شناخته شده بین‌المللی.
- تبصره - تعیین رشته‌های مشابه و همچنین تعیین مراجع ذی صلاح حرفه‌ای بین‌المللی به عهده هیأت می‌باشد.
- و) داشتن حداقل شش سال سابقه کارحسابرسی بعد از اخذ مدرک کارشناسی (لیسانس) که حداقل دو سال آن در داخل کشور باشد.

تبصره - اشخاصی که سابقه کار حسابرسی آنان کمتر از میزان مذکور در این بند باشد، در صورتی که دارای تجارب مفیدی در امور حسابداری، خدمات مالی، طراحی سیستم،

مدیریت مالی و یا تدریس حسابداری و حسابرسی (در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی) باشند هر دو سال سابقه کار آنان در امور فوق می‌تواند معادل یک سال سابقه کار حسابرسی، مورد قبول قرار گیرد. در هر حال داشتن حداقل سه سال سابقه کار حسابرسی الزامی است، تشخیص تجارب مفید به عهده هیأت می‌باشد.

ز - موفقیت در آزمونهای مهارت حسابداری و حسابرسی و مقررات تجاری، مالی، محاسباتی و مالیاتی و سایر آزمونهای مورد لزوم که هیأت تعیین می‌نماید. دارندگان مدارک مراجع ذی صلاح حرفه‌ای بین المللی موضوع بند هـ این ماده، همچنین دارندگان مدرک دکترای حسابداری از امتحان مهارت حسابداری و حسابرسی معاف می‌باشند.

تبصره ۱- آزمونهای موضوع این بند باید حداقل سالی یک بار برگزار شود.

تبصره ۲- اشخاص حقیقی و مدیران سازمان حسابرسی که تا تصویب اساسنامه و تشکیل جامعه حسابداران رسمی ایران توسط هیأت عالی نظارت سازمان حسابرسی در سطح مدیر حسابرسی تایید شده و می‌شوند، از آزمونهای موضوع این بند معاف می‌باشند.

تبصره ۳- مدیران دستگاههای اجرایی که بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران تا تاریخ تصویب این آیین نامه حداقل (۱۰) سال در ارتباط با امور حسابرسی، مالی، محاسباتی و مالیاتی تصدی داشته باشند در صورتیکه ظرف شش ماه پس از تصویب این آیین نامه درخواست خود را به دبیرخانه هیأت ارایه دهند، به تشخیص هیأت و مشروط به داشتن سایر شرایط مذکور در این ماده از آزمونهای موضوع این بند معاف خواهند بود.

ماده ۴

آن دسته از حسابداران رسمی که تمام وقت خود را به خدمات حسابرسی و بازرسی قانونی یا سایر خدماتی که به تشخیص هیأت جزو وظایف حسابدار رسمی تلقی گردد تخصیص دهند و دارای مشاغل دیگری اعم از موظف و غیرموظف (به استثنای تدریس پاره وقت در دانشگاهها و موسسات آموزش عالی)* نباشند، حسابدار رسمی شاغل نامیده می‌شوند و در غیر این صورت حسابدار رسمی غیرشاغل شناخته خواهند شد.

* این عبارت طبق مصوبه مورخ ۸۱/۷/۱۴ اساسنامه به شرح زیر اصلاح شده است:

”به استثنای اعضای هیأت علمی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی و سایر مشاغل آموزشی با رعایت مقررات استخدامی مربوط“

تبصره ۱- حسابداران رسمی شاغل که در دستگاههای دولتی، شهرداریها، نهادهای انقلاب اسلامی و موسسات و شرکتهای وابسته به آنها و موسسات خصوصی و تعاونی یا به حرفه دیگری اشتغال می‌یابند مکلفند مراتب را کتباً به دبیرخانه هیأت اطلاع دهند تا کارت آنان به کارت حسابدار رسمی غیرشاغل تبدیل گردد.

تبصره ۲- حسابداران رسمی غیرشاغل مجاز به انجام کارهای موضوع قانون «استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی» نبوده و به عنوان شریک، اجازه فعالیت در موسسات حسابرسی موضوع قانون مذکور را نخواهند داشت.

ماده ۵

کلیه حسابداران رسمی باید دارای کارت شناسایی عکس دار باشند و این کارت را دبیرخانه هیأت برای مدت دو سال برای هر یک از آنان صادر خواهد کرد. دبیرخانه مذکور در دی ماه هر سال صورت اسامی کلیه حسابداران رسمی را با قید شاغل و غیرشاغل در روزنامه رسمی و حداقل یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار منتشر خواهد نمود. اسامی اشخاصی که طی سال عنوان حسابدار رسمی آنان، لغو یا تعلیق می‌شود، باید بلافاصله از راههای مذکور به اطلاع عموم برسد.

ماده ۶

اعضای اولین دوره هیأت به همراه سه نفر حسابدار متخصص و متعهد با شرایط مندرج در ماده (۱) که توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی انتخاب می‌شوند جزو نخستین حسابداران رسمی محسوب شده و مکلفند حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ لازم‌الاجرا شدن این آیین‌نامه به عنوان اولین گروه حسابداران رسمی و هیأت موسس، اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران موضوع تبصره (۲) ماده واحده قانون «استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح به عنوان حسابدار رسمی» را تهیه نموده و برای تصویب نهایی از طریق وزیر امور اقتصادی و دارایی به هیأت وزیران تقدیم نمایند. هیأت موسس موظف است پس از تصویب و ابلاغ اساسنامه مذکور بلافاصله نسبت به تشکیل جامعه حسابداران رسمی ایران اقدام نماید.

اساسنامه مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸ و اصلاحیه‌های ۱۳۷۹/۳/۱۸،
۱۳۸۰/۵/۱۷، ۱۳۸۱/۷/۱۴، ۱۳۸۲/۱۱/۱ و ۱۳۹۰/۴/۵ هیات وزیران

اساسنامه مصوب ۱۳۷۸/۶/۲۸ و اصلاحیه‌های ۱۳۷۹/۳/۱۸، ۱۳۸۰/۵/۱۷، ۱۳۸۱/۱/۷/۱۴، ۱۳۸۲/۱۱/۱۳۸۱، ۱۳۹۰/۴/۵ هیات وزیران

فصل اول - کلیات

ماده ۱:

در این اساسنامه اصطلاحات زیر به جای عبارات مشروح مربوط به کار می‌رود:

الف - آیین‌نامه تعیین صلاحیت: آیین‌نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان - موضوع تصویب نامه شماره ۹۰۴۵/ت/۱۳۸۷۵ هـ - مورخ ۱۳۷۴/۷/۲۳ هیات وزیران،

ب - هیات تشخیص صلاحیت: هیات تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی موضوع ماده (۱) آیین‌نامه تعیین صلاحیت،

پ - جامعه: جامعه حسابداران رسمی ایران،

ت - خدمات تخصصی و حرفه‌ای: خدمات یاد شده به امور ذیل اطلاق می‌شود:

- انواع حسابرسی،
- بازرسی قانونی
- مشاوره مدیریت مالی،
- طراحی و پیاده‌سازی سیستم مالی،
- خدمات مالی و حسابداری و مالیاتی،
- نظارت بر تصفیه،
- خدماتی که توسط دادگاهها و مراجع قضایی در چارچوب موارد فوق‌الذکر ارجاع و توسط حسابدار رسمی پذیرفته می‌شود.
- ارزیابی سهام و سهم الشرکه
- داوری مالی

تبصره - تشخیص سایر موارد در چارچوب مقررات این اساسنامه و قوانین بر عهده شورای عالی جامعه است.

ث - حسابداران رسمی شاغل و غیر شاغل: آن دسته از حسابداران رسمی که تمام وقت خود را به خدمات حسابرسی و بازرسی قانونی و سایر خدمات تخصصی و حرفه‌ای (موضوع بند تفوق- الذکر) تخصیص دهند و دارای مشاغل دیگری اعم از موظف و غیر موظف (به استثنای اعضای هیأت علمی دانشگاهها و موسسات آموزش عالی و پژوهشی و سایر مشاغل آموزشی با رعایت مقررات استخدامی مربوط)^{*} نباشند، حسابدار رسمی شاغل نامیده می‌شوند و در غیر این صورت حسابدار رسمی غیرشاغل شناخته خواهند شد.

ج - قانون: قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی صلاح به عنوان حسابداران رسمی - مصوب ۱۳۷۲،

چ - نظارت حرفه‌ای: نظارت حرفه‌ای بر فعالیت موسسات حسابرسی و حسابداران رسمی ایران

ح - موسسه یا موسسات حسابرسی: موسسه یا موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران.

تبصره - خدمات پنج‌گانه (مشاوره مدیریت مالی - طراحی و پیاده‌سازی سیستم مالی - خدمات مالی و حسابداری، مالیاتی، ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه - داور مالی) و نیز موارد تبصره بند ت این ماده برای تنظیم امور حرفه حسابداری و حسابرسی است و مشمول موارد استفاده دولت از خدمات اشخاص تحت عنوان حسابدار رسمی موضوع این قانون نمی‌باشد. ضمناً حسابدار رسمی نمی‌تواند به طور همزمان هیچ یک از خدمات پنج‌گانه را به اشخاص حقیقی و حقوقی که مسئولیت حسابداری رسمی موضوع قانون را در آن برعهده دارد انجام دهد.

ماده ۲:

هدف از تشکیل جامعه عبارت است از تنظیم امور و اعتلای حرفه حسابداری و حسابرسی در کشور و نظارت حرفه‌ای بر کار حسابداران رسمی از طریق:

الف - تشکل حسابداران رسمی

ب - بهبود و گسترش خدمات حرفه‌ای از طریق کمک در تهیه، تدوین، اشاعه و ارتقای اصول و استانداردهای حسابداری، حسابرسی، خدمات مالی و آیین‌نامه رفتار حرفه‌ای،

پ - بالا بردن دانش تخصصی حسابداران رسمی از طریق گسترش و بهبود آموزش، انجام تحقیقات و انتشار نشریات تخصصی و حرفه‌ای،

ت - حمایت از حقوق حرفه‌ای اعضا،

ث - برقراری ارتباط مستمر فنی و حرفه‌ای بین اعضا،

^{*} این عبارت قبل از اصلاح مورخ ۸۱/۷/۱۴ به شرح زیر بوده است :
 " به استثنای تدریس پاره وقت در دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی "

ج - ارتباط با موسسات و تشکلهای حرفه‌ای منطقه‌ای و بین‌المللی و در صورت نیاز عضویت در آنها.

ماده ۳:

اشخاصی که در اجرای آیین‌نامه تعیین صلاحیت بعنوان حسابدار رسمی انتخاب می‌گردند با رعایت مقررات این اساسنامه عضو جامعه می‌باشند .
تبصره (۱): اشخاصی که بعنوان حسابدار رسمی آنها لغو می‌شود ، مجاز به استفاده از عنوان یاد شده نیستند و عضویت آنها در جامعه منتفی است.
تبصره (۲): موسسات حسابرسی موضوع تبصره (۳) قانون ، عضو جامعه هستند.

فصل دوم - ارکان

ماده ۴:

ارکان جامعه به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف- مجمع عمومی،

ب - شورای عالی ،

پ - هیات مدیره ،

ت - هیات عالی نظارت .

ماده ۵:

مجمع عمومی از اجتماع اعضای جامعه تشکیل و وظایف و اختیارات آن به عنوان بالاترین رکن جامعه به شرح زیر تعیین می‌شود:

۱. انتخاب اعضای شورای عالی.

۲. تصویب گزارش سالانه شورای عالی.

۳. تعیین حق حضور اعضای شورای عالی بنا به پیشنهاد هیات رئیسه مجمع.

۴. تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهیهای رسمی جامعه بنا به پیشنهاد هیات رئیسه مجمع.

تبصره (۱): مسئولیت اجرایی برگزاری مجمع عمومی و دعوت اعضا با دبیرکل جامعه است. چنانچه دبیرکل، اعضای مجمع را در موعد مقرر که حداکثر لغایت شهریورماه هر سال خواهد بود دعوت نکند. رئیس هیات عالی نظارت مجمع عمومی را دعوت می‌کند.

تبصره (۲): دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی مشتمل بر طرز تشکیل جلسه و انتخاب هیات رئیسه جلسه، چگونگی اداره جلسه، حد نصاب اعتبار جلسه، طرق اخذ آراء و شیوه نظارت بر برگزاری مجمع عمومی به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

تبصره (۳): صحت انتخابات اعضای شورای عالی بر اساس گزارش هیئت عالی نظارت پس از تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی معتبر است و احکام عضویت آنان توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی صادر می‌شود.

الف - شورای عالی

ماده ۶:

تعداد اعضای اصلی شورای عالی یازده (۱۱) نفر است که از بین اعضای جامعه توسط مجمع عمومی انتخاب می‌شوند.

تبصره (۱): حداقل چهار نفر از اعضای شورای عالی، شاغل و حداقل چهار نفر، غیرشاغل خواهند بود.

تبصره (۲): دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری انتخابات شورای عالی شامل نحوه تشکیل جلسه و انتخابات هیات ریسه جلسه، نحوه داوطلب شدن برای عضویت در شورای مذکور، چگونگی اداره جلسه، حد نصاب اعتبار جلسه، طرق اخذ آراء و شیوه نظارت بر برگزاری انتخابات برای اولین دوره با پیشنهاد هیات موسس (موضوع تبصره ۲) قانون) به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد.

تبصره (۳):

ماده ۷:

شرایط داوطلبان برای عضویت در شورای عالی به شرح زیر تعیین می‌شود:

الف: دارا بودن شرایط موضوع بندهای (ب، ت، ث و ج) ماده (۱۶).

ب: داشتن حداقل ۱۰ سال سابقه کار در سطح مدیریت در رشته‌های حسابرسی، خدمات مالی، طراحی سیستم یا مدیریت مالی بعد از اخذ مدرک کارشناسی (لیسانس).

پ: حسن شهرت و تعهد عملی به احکام دین مبین اسلام و نظام جمهوری اسلامی ایران. در مورد اقلیتهای دینی موضوع اصل سیزدهم قانون اساسی، تعلیمات دینی ایشان حاکم خواهد بود.

تبصره (۱): تشخیص انطباق صلاحیت داوطلبان عضویت در شورای عالی با شرایط مذکور در این ماده به عهده وزیر امور اقتصادی و دارایی است.

تبصره (۲): مدت عضویت اعضای شورای عالی ۳ سال است و انتخاب مجدد آنها به صورت متوالی تنها برای یک دوره بلامانع است و هر عضو در زمان عضویت در جامعه می تواند در مجموع برای سه دوره انتخاب شود. اعضای قبلی تا انتخاب اعضای جدید موظف به ادامه کار هستند و در صورت فوت، استعفا یا لغو عنوان حسابدار رسمی آنها، عضو جدید از میان اعضای علی البدل برای مدت باقی مانده جایگزین می شود.

تبصره (۳): علاوه بر رئیس هیات عالی نظارت و در غیاب وی یکی از اعضای هیات یاد شده سه نفر نماینده به ترتیب زیر بدون حق رای در جلسات شورای عالی شرکت خواهند کرد.

۱. نماینده وزیر امور اقتصادی و دارایی.

۲. یک نفر به انتخاب رئیس کل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران.

۳. یک نفر به انتخاب رئیس سازمان بورس و اوراق بهادار.

ماده ۸:

وظایف و اختیارات شورای عالی به شرح زیر تعیین می شود:

۱. انتخاب اعضای هیات مدیره ،

۲. تعیین خط مشی و تصویب برنامه های جامعه،

۳. تصویب آیین اخلاق و رفتار حرفه ای حسابداران رسمی در چارچوب استانداردهای اعلام شده توسط مراجع ذیصلاح قانونی،

۴. تصویب آیین نامه انضباطی و نظارت حرفه ای ،

۵. تصویب آیین نامه های مالی ، معاملاتی ، اداری و استخدامی جامعه ،

۶. تصویب، صورتهای مالی و گزارش عملکرد سالانه هیات مدیره ،

۷. تعیین اعضای هیاتهای انتظامی بدوی از بین اعضای جامعه ،

۸. تایید صلاحیت اعضای کارگروه های تخصصی،

۹. تصویب آیین نامه مربوط به چگونگی تشکیل، وظایف و اختیارات کارگروههای تخصصی،
  ۱۰. تعیین حقوق و مزایای اعضای هیات مدیره و حق الزحمه اعضای هیاتهای انتظامی بدوی و کارگروههای تخصصی،
  ۱۱. تصویب تشکیلات تفصیلی جامعه،
  ۱۲. تصویب رهنمودها و دستورالعملهای فنی و حرفه‌ای در چارچوب استانداردهای اعلام شده توسط مراجع ذیصلاح قانونی،
  ۱۳. تعیین مبلغ ورودیه و حق عضویت ثابت و متغیر اعضا،
  ۱۴. تهیه گزارش سالانه شورا برای ارایه به وزیر امور اقتصادی و دارایی و **مجمع عمومی**،
  ۱۵. تعیین مدیر مسئول نشریه تخصصی جامعه،
  ۱۶. اعمال نظارت حرفه‌ای از طریق کارگروههای تخصصی،
  ۱۷. تصمیم‌گیری در خصوص سایر مواردی که برای ایفای وظایف جامعه لازم است و در این اساسنامه جزو وظایف سایر ارکان جامعه تعیین نشده است.
  ۱۸. تصمیم‌گیری در مورد تشکیل مراکز آموزشی و تحقیقاتی موضوع فعالیتهای جامعه با اخذ مجوز از مراجع صلاحیتدار.
  ۱۹. پیشنهاد سایر دستورالعمل‌های مورد نیاز جامعه به مراجع ذیربط برای تصویب.
  ۲۰. تصمیم‌گیری در مورد نحوه همکاری با استفاده کنندگان از خدمات اعضای جامعه در چارچوب مقررات این اساسنامه.
- تبصره (۱):** گزارش سالانه شورای عالی در صورتی قابل طرح و تصویب در مجمع عمومی خواهد بود که توسط هیات عالی نظارت رسیدگی شده و گزارش آن هیات که حاوی اظهارنظر در خصوص رعایت مقررات جامعه می‌باشد را همراه داشته باشد. زمان ارائه گزارش شورای عالی یک ماه پس از اتخاذ تصمیم نسبت به صورتهای مالی و گزارش هیات مدیره و هیات عالی نظارت خواهد بود. هیات عالی نظارت موظف است ظرف ۱۵ روز نظر خود را نسبت به گزارش یاد شده به مجمع عمومی و وزیر امور اقتصادی و دارایی ارائه نماید.
- بدون قرائت گزارش هیات عالی نظارت در مجمع عمومی اخذ تصمیم در مورد گزارش شورای عالی معتبر نمی‌باشد.
- تبصره (۲):** وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌تواند در موارد زیر نسبت به تجدید انتخابات شورای عالی تصمیم‌گیری نماید:
- الف- در مواردی که صحت انتخابات بر اساس گزارش هیات عالی نظارت تایید نشود.

ب- در صورتی که گزارش سالیانه شورای عالی بر اساس گزارش هیات عالی نظارت در مجمع عمومی سالانه جامعه تصویب نشود.

پ- در مواردی که بر اساس گزارش هیات عالی نظارت، شورای عالی، وظایف تعیین شده در این اساسنامه را انجام نداده و یا در انجام آن قصور نموده است.

ماده ۹:

شورای عالی باید در اولین جلسه هر دوره یک نفر را از بین اعضای خود به عنوان رییس شورای عالی برای دوره سه ساله انتخاب نماید .

تبصره (۱): تغییر رییس شورای عالی قبل از انقضای دوره سه ساله بر عهده شورای مذکور می باشد .

تبصره (۲): رییس شورای عالی، هماهنگ سازی و مدیریت تشکیل جلسات و ابلاغ مصوبات شورای مذکور و سایر موارد ذیربط با وظایف یاد شده را بر عهده خواهد داشت.

تبصره (۳): انتخاب مجدد یک فرد برای ریاست شورای عالی در دوره های بعدی با رعایت مقررات بلامانع است.

:

جلسات شورای عالی با حضور حداقل هشت (۸) نفر از اعضا رسمیت می یابد و تصمیمات گرفته شده با آرای حداقل موافق شش (۶) نفر از حاضران معتبر است .

(:

:

هیات مدیره جامعه مرکب از سه نفر عضو تمام وقت است که از بین اعضای جامعه توسط شورای عالی برای مدت سه سال انتخاب و با حکم رییس شورای عالی منصوب می شوند . چنانچه برخی از اعضای هیات مدیره در اثنای مدت یاد شده تغییر یابد، عضو جدید برای مدت باقیمانده انتخاب خواهد شد.

تبصره (۱): چنانچه اعضای هیات مدیره از بین حسابداران رسمی شاغل انتخاب شوند، وضعیت آنها در دوران تصدی مشاغل مذکور، از شاغل به غیر شاغل تبدیل می شود.

تبصره (۲): انتخاب اعضای هیات مدیره از بین اعضای شورای عالی جامعه مجاز نیست.

تبصره (۳): انتخاب مجدد اعضای هیات مدیره با رعایت مقررات این اساسنامه برای دوره های بعدی بلامانع است.

ماده ۱۲:

شورای عالی از بین اعضای هیات مدیره، یک نفر را به عنوان رییس هیات مدیره و دبیرکل جامعه تعیین می‌کند.

تبصره (۱): رییس هیات مدیره و دبیرکل جامعه اداره امور اجرایی جامعه را به جز در مواردی که برعهده ارکان قرار دارد و مسئولیت اجرای مصوبات هیات مدیره را بر عهده خواهد داشت.

تبصره (۲): تغییر هیات مدیره و دبیرکل قبل از انقضای دوره سه ساله با موافقت وزیر امور اقتصادی و دارایی بر عهده شورای عالی است.

ماده ۱۳:

وظایف و اختیارات هیات مدیره به شرح زیر است:

۱. اجرای مصوبه های شورای عالی،
۲. تهیه و تنظیم برنامه های جامعه درچارچوب خط مشی تعیین شده توسط شورای عالی،
۳. تهیه و تنظیم و به روز رسانی آیین نامه ها و دستورالعمل های موضوع این اساسنامه از جمله آیین اخلاق و رفتار حرفه ای، آیین نامه انضباطی و نظارت حرفه ای و آیین نامه های مالی، معاملاتی، اداری و استخدامی.
۴. ارجاع دعاوی به داوری و هر گونه صلح و سازش با تصویب شورای عالی و نمایندگی جامعه در طرح و دفاع از دعاوی له و علیه جامعه در مراجع قضایی و شبه قضایی و سایر مراجع قانونی با حق توکیل به غیر ولو کراراً.
۵. تهیه و تنظیم بودجه سالانه،
۶. تهیه صورتهای مالی و گزارش فعالیت سالانه هیات مدیره و ارائه آنها به هیات عالی نظارت و شورای عالی،
۷. تشکیل کارگروه های تخصصی و انتخاب اعضای کارگروه های یاد شده پس از تایید صلاحیت توسط شورای عالی،
۸. تهیه آیین نامه مربوط به چگونگی تشکیل، وظایف و اختیارات کارگروه های تخصصی،
۹. عزل و نصب کارکنان و تعیین حقوق و مزایای آنها،
۱۰. تهیه و تنظیم تشکیلات تفصیلی جامعه،
۱۱. اداره امور مالی، معاملاتی و استخدامی،

۱۲. پیشنهاد مبلغ ورودیه و حق عضویت ثابت و متغیر اعضا،

۱۳. عقد هرگونه قرارداد اعم از خرید، فروش، اجاره، اخذ تسهیلات مالی و هر نوع معامله دیگر در حدود فعالیت و بودجه مصوب جامعه،

۱۴. افتتاح حسابهای بانکی،

۱۵. نمایندگی جامعه در کلیه مراجع قانونی با حق توکیل به غیر، ارجاع به داوری و در موارد لازم هرگونه صلح و سازش،

۱۶. تهیه و تصویب دستورالعملهای مورد نیاز برای اجرای وظایف محول شده

جلسات هیات مدیره با حضور اکثریت اعضا رسمیت می یابد و تصمیمات گرفته شده با رای موافق اکثریت اعضای هیات مدیره معتبر است. آیین نامه داخلی هیات مدیره توسط هیات یاد شده تهیه و به تصویب شورای عالی می رسد.

کارگروههای تخصصی که با عضویت اعضای جامعه تشکیل می شوند مشتمل بر موارد زیر هستند:

۱. کنترل کیفیت،

۲. فنی،

۳. قوانین و مقررات،

۴. آیین رفتار حرفه‌ای،

۵. آموزش و کارآموزی،

۶. موسسات حسابرسی،

۷. استانداردهای حسابداری و حسابرسی،

۸. سایر کارگروههای مورد نیاز به پیشنهاد هیات مدیره و تصویب شورای عالی.

تبصره - کارگروههای یاد شده دارای ماهیت فنی و تخصصی بوده و نظرهای آنان جنبه مشورتی دارد و تحت نظر ارکان ذیربط و بر اساس مقررات این اساسنامه فعالیت می نمایند.

پ- هیات عالی نظارت:

ماده ۱۶

هیات عالی نظارت مرکب از یک نفر رییس و دو نفر عضو است که بر اساس شرایط ذیل از بین حسابداران رسمی عضو جامعه توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی برای مدت دو سال تعیین می‌شوند و به صورت تمام وقت انجام وظیفه می‌نمایند و انتخاب مجدد آنها برای دوره‌های بعدی بلامانع است:

الف - حسن شهرت و تعهد عملی به احکام دین مبین اسلام،

ب - وفاداری به قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران،

پ - داشتن حداقل ده سال سابقه در سطح مدیریت در رشته‌های حسابرسی، مالی، خدمات مالی و طراحی سیستم.

ت - داشتن تابعیت دولت جمهوری اسلامی ایران،

ث - نداشتن محکومیت کیفری موثر یا موجب محرومیت از حقوق اجتماعی.

ج - نداشتن سوابق سوء حرفه‌ای، مالی و اداری.

تبصره - رییس هیات یاد شده و اعضای آن تا تعیین اعضای جدید به انجام وظیفه ادامه می‌دهند.

ماده ۱۷

به منظور حصول اطمینان از رعایت مقررات مربوط و احراز کفایت نظارت حرفه‌ای، هیات عالی نظارت دارای وظایف ذیل می‌باشد:

الف - رسیدگی و اظهار نظر درباره درستی اطلاعات مندرج در گزارش عملکرد سالانه شورای عالی و هیات مدیره،

ب - رسیدگی و اظهار نظر در خصوص صورتهای مالی و گزارش عملکرد سالانه جامعه که توسط هیات مدیره تهیه می‌شود،

پ - نظارت بر فعالیتهای جامعه برای حصول اطمینان از حسن اجرای امور.

ت - نظارت بر فعالیتهای حرفه ای اعضای جامعه حسب مورد با ارجاع وزیر امور اقتصادی و دارایی یا شورای عالی جامعه یا به تشخیص هیات عالی نظارت.

ث- نظارت بر برگزاری انتخابات شورای عالی جامعه

تبصره (۱): چنانچه هیات عالی نظارت در راستای انجام وظایف خود به مواردی از تخلف توسط اعضای جامعه و همچنین عدم رعایت آیین‌نامه های جامعه برخورد کند، موضوع را به دبیرکل منعکس می‌نماید، در این صورت دبیرکل موظف است ظرف ده روز موضوع را حسب مورد به هیاتهای بدوی یا عالی انتظامی برای رسیدگی و صدور رای ارجاع دهد.

تبصره (۲): در صورت امتناع دبیرکل از ارجاع موضوع به هیاتهای انتظامی ظرف مهلت مقرر، هیات عالی نظارت راسا مراتب را به هیات انتظامی مربوط اعلام و تخلف دبیرکل را به منظور رسیدگی به هیات عالی انتظامی گزارش می‌نماید.

تبصره (۳): درخواست تجدید نظر در آرای صادره توسط هیاتهای بدوی انتظامی برای اعضای جامعه موضوع تبصره (۱) این ماده، پس از تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی قابل طرح در هیاتهای هم عرض و یا هیات عالی انتظامی می‌باشد

ماده ۱۸:

هیات عالی نظارت در صورت لزوم می‌تواند در اجرای وظایف خود از خدمات حسابداران رسمی - شاغل و غیرشاغل - و موسسات حسابرسی عضو و سایر کارشناسان غیرمالی استفاده کند .
ضوابط حق الزحمه اشخاص یاد شده به پیشنهاد هیات عالی نظارت و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی مشخص می‌شود.

ماده ۱۹:

حقوق و مزایای رییس و اعضای هیات عالی نظارت به ترتیب معادل حقوق و مزایای دبیرکل و اعضای هیات مدیره خواهد بود.

ماده ۲۰:

دبیرخانه هیات عالی نظارت زیر نظر رییس آن اداره می‌شود. تشکیلات دبیرخانه به پیشنهاد هیات عالی نظارت به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد .

ماده ۲۱:

کلیه هزینه‌های هیات عالی نظارت و هزینه های موضوع مواد (۱۸ و ۲۰) این اساسنامه از محل بودجه جامعه تامین و پرداخت می‌شود. هیات مدیره موظف است هر سال ضمن بودجه تنظیمی خود، هزینه‌های هیات عالی نظارت را با نظر هیات یاد شده پیش‌بینی و در بودجه جامعه منظور و جهت تصویب تقدیم به وزیر امور اقتصادی و دارایی کند.

ماده ۲۲:

هیات مدیره، رییس هیات مدیره و دبیرکل جامعه، حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی عضو مکلفند امکانات و تسهیلات لازم را برای انجام وظایف هیات عالی نظارت فراهم کنند و کلیه اطلاعات، اسناد و مدارک مورد درخواست را در اختیار آنها یا نمایندگانشان قرار دهند.

ماده ۲۳:

هیات عالی نظارت موظف است به طور مستمر گزارش فعالیتهای خود را حسب مورد به وزیر امور اقتصادی و دارایی و شورای عالی ارسال کند.

ماده ۲۴:

آیین نامه چگونگی انجام وظایف هیات عالی نظارت توسط هیات یاد شده تهیه و به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می رسد.

فصل سوم: موسسه حسابرسی

ماده ۲۵:

موسسه حسابرسی، موسسه ای است که به منظور انجام خدمات حسابرسی، بازرسی قانونی و سایر خدمات تخصصی و حرفه ای مندرج در بند ت ماده (۱) این اساسنامه، توسط حداقل سه نفر حسابدار رسمی شاغل و بر اساس شرایط زیر تشکیل می شود:

۱. موسسه حسابرسی پس از صدور مجوز تاسیس توسط جامعه، باید بر طبق مقررات به عنوان موسسه انتفاعی غیر تجاری ثبت شود.
۲. در نام هر موسسه حسابرسی باید عبارت "موسسه حسابرسی" و به دنبال نام موسسه، عبارت "حسابداران رسمی" قید شود.
۳. شرکای یک موسسه حسابرسی باید به طور تمام وقت منحصر در همان موسسه به کار حرفه ای اشتغال داشته باشند. شرکای یاد شده باید حداقل سه سال سابقه کار تمام وقت در سطح مدیر حسابرسی در موسسات عضو جامعه یا سازمان حسابرسی داشته باشند. حسابداران رسمی که سوابق آنها در سطح مدیر حسابرسی کمتر از میزان مقرر در این ماده باشد می توانند به صورت استخدام تمام وقت در موسسات حسابرسی، کسری سوابق مذکور را تکمیل نمایند. ضوابط مربوط به احراز شرایط مدیر حسابرسی و استخدام آنها توسط شورای عالی تعیین می گردد.
۴. شرکای موسسه حسابرسی در مقابل فعالیتهای موسسه و اشخاص ثالث مسئولیت تضامنی دارند.

تبصره (۱): فعالیت موسسه حسابرسی منحصر محدود به ارائه خدمات یاد شده در این ماده می باشد و انجام هرگونه فعالیت دیگر توسط آنها ممنوع است.

تبصره (۲): شرط مالکیت خصوصی شرکا، استثنائاً در مورد موسسات حسابرسی مفیدراهربر و متین محاسب نوین مشروط به رعایت کلیه ضوابط دیگر و انجام امور حرفه‌ای از طریق حسابداران رسمی اعمال نخواهد شد*.

تبصره (۳): انجام فعالیت کارشناسی رسمی دادگستری در رشته مرتبط در مورد اعضای جامعه که عضو کانون کارشناس رسمی دادگستری می‌باشند در قالب موسسه یا غیرموسسه نیز به شرط ثبت درآمد و هزینه در دفاتر به عنوان فعالیت حرفه‌ای تلقی می‌شود.

تبصره (۴): شرکای موسسه، شاغلین انفرادی، شاغلین در موسسات حسابرسی و حسابداران رسمی غیرشاغل حق هیچ گونه مشارکت یا دارا بودن منافی به طور مستقیم یا غیرمستقیم در موسسه حسابرسی دیگری را که به خدمات تخصصی و حرفه‌ای یا سایر خدمات مرتبط با موضوع ماده ۱ این اساسنامه اشتغال دارند، ندارند.

تبصره (۵): انعقاد قرارداد واگذاری کار موضوع بند "ت" ماده (۱) این اساسنامه به صورت دوم توسط موسسات حسابرسی عضو جامعه و اعضای شاغل انفرادی ممنوع می‌باشد. انعقاد این گونه قراردادها توسط سازمان حسابرسی در چارچوب مفاد اساسنامه قانونی آن با اشخاص حقیقی و حقوقی یاد شده، قرارداد دست اول محسوب می‌شود.

ماده ۲۶:

اساسنامه هر یک از موسسات حسابرسی با رعایت کلیه موارد پیش‌بینی شده در اساسنامه نمونه‌ای که بنا به پیشنهاد هیات مدیره جامعه به تصویب شورای عالی می‌رسد، تنظیم و پس از تایید رییس هیات مدیره و دبیرکل جامعه به ثبت خواهد رسید. مرجع ثبت موسسات، تنها موسساتی را به نام "موسسه حسابرسی" ثبت می‌کند که از جامعه حسابداران رسمی ایران اجازه تاسیس دارند.

تبصره- صورتهای مالی موسسات حسابرسی باید توسط یکی از موسسات حسابرسی دیگر رسیدگی و ظرف چهارماه پس از پایان سال مالی، توسط موسسه مورد رسیدگی به جامعه تسلیم گردد. انتخاب موسسات به عنوان حسابرس به صورت متقابل و برای بیش از دو سال متوالی مجاز نمی‌باشد. دستورالعمل حق الزحمه حسابرسی موضوع این تبصره توسط هیات مدیره تهیه و برای اجرا ابلاغ می‌گردد.

ماده ۲۷:

موسسات حسابرسی موظفند کلیه مقرراتی را که درمورد تشکیل، اداره و نحوه فعالیت موسسات حسابرسی توسط جامعه وضع می‌شود، رعایت کنند.

* این تبصره طبق مصوبه‌های مورخ ۱۳۸۰/۵/۱۷ و ۱۳۸۵/۸/۳ هیأت وزیران به این ماده اضافه شده است.

تبصره (۱): موسسات حسابرسی عضو جامعه و همچنین اعضای شاغل انفرادی موظفند ظرف یک هفته پس از انعقاد قرارداد، اطلاعات مربوط به قراردادهای منعقد شده در ارتباط با فعالیتهای موضوع ماده ۱ را به ترتیبی که شورای عالی جامعه تعیین می کند به دبیرخانه جامعه تحویل و رسید دریافت کنند.

تبصره (۲): حسابداران رسمی شاغل انفرادی نیز موظفند مقرراتی که در مورد نحوه فعالیت آنان توسط جامعه وضع می شود رعایت کنند اشخاص یاد شده نمی توانند در موسسات حسابرسی اعم از عضو یا غیرعضو جامعه، به عنوان شریک یا تحت استخدام مشغول فعالیت باشند.

تبصره (۳): انعقاد قرارداد همکاری حرفه‌ای بین موسسات حسابرسی عضو جامعه با یکدیگر و موسسات عضو جامعه با موسسات حسابرسی بین المللی تابع آیین نامه اجرایی موضوع ماده ۲۸ این اساسنامه خواهد بود.

تبصره (۴): در راستای اعمال نظارت حرفه‌ای اعضای شاغل انفرادی و موسسات حسابرسی عضو جامعه موظفند یک نسخه از گزارشهای حسابرسی (به صورت کاغذی یا الکترونیکی) خود از جمله حسابرسی صورتهای مالی، حسابرسی مالیاتی و حسابرسی ویژه و ارزیابی سهام راطرف یک هفته پس از تاریخ صدور به صورت مستمر به جامعه ارسال کنند.

تبصره (۵): هیات مدیره جامعه مکلف است بانک اطلاعاتی قابل دسترس عموم شامل نام بنگاه اقتصادی سال مالی نام حسابررس و بازررس قانونی و اطلاعات کلی و عمومی مربوط به گزارشهای مالی قابل انتشار را در سامانه الکترونیکی جامعه مستقر و اطلاعات یاد شده را به روزرسانی نماید، به گونه‌ای که قابل دسترس برای همه کاربران باشد.

ماده ۲۸:

آیین نامه اجرایی این فصل توسط هیات مدیره تهیه و به تصویب شورای عالی جامعه می‌رسد.

فصل چهارم: نظارت حرفه ای

ماده ۲۹:

به منظور اطمینان از ارتقای کیفیت خدمات حرفه‌ای اعضا، هماهنگی در روشهای انجام امور حسابرسی و بازرسی قانونی، افزایش کیفیت گزارشهای حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی، پیشگیری از رفتار ناسازگار با شئون حرفه‌ای و ضرورت گذراندن دوره های بازآموزی توسط اعضا، همچنین رعایت مقررات قانونی مربوط شامل مفاد این اساسنامه و آیین نامه ها و دستورالعملهای اجرایی آن، جامعه بر کار حرفه‌ای حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی نظارت مستمر دارد. کارگروههای تخصصی و هیات عالی نظارت می توانند پرونده‌ها، اطلاعات و مدارک موسسات حسابرسی و شاغلان انفرادی را در محل استقرار آنها یا در محل جامعه بررسی کنند.

تبصره (۱): نظارت جامعه بر فعالیت حرفه‌ای اعضا از طریق کارگروه‌های تخصصی ذیربط با نظارت ارکان صلاحیت‌دار جامعه انجام می‌گیرد. حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی موظفند پرونده‌ها، اطلاعات و مدارک مورد نیاز را برای بررسی در اختیار کارگروه‌ها قرار دهند. کارگروه‌های تخصصی یاد شده وظیفه بررسی، رسیدگی، اظهار نظر و ارائه گزارش مقتضی به ارکان ذی صلاح جامعه را انجام خواهند داد.

تبصره (۲): کلیه اطلاعات، مدارک و پرونده‌های یاد شده در این ماده جزو اسناد طبقه‌بندی شده تلقی می‌شود و به صورت امانت در اختیار اعضای کارگروه‌ها و ماموران آنها قرار می‌گیرد و افشای مطالب آنها منحصراً در مراجع ذی صلاح مجاز است.

ماده ۳۰

رعایت مقررات جامعه و پیروی از رهنمودها و تذکرات ابلاغ شده از سوی ارکان ذی صلاح جامعه در مورد رفع نارسایی‌های خدمت حرفه‌ای اعضا توسط آنها الزامی است. عدم توجه اعضا به موارد اعلام شده در این فصل، مستلزم احاله نتیجه رسیدگی به هیات‌های انتظامی است.

ماده ۳۱:

هیات مدیره موظف است حداقل هر سال یک بار بر اساس آیین‌نامه نظارت حرفه‌ای، چگونگی فعالیت حرفه‌ای اعضای شاغل را بررسی و نتیجه را در پایگاه اطلاع رسانی جامعه منتشر نماید. این بررسی شامل کنترل وضعیت (در مورد موسسات حسابرسی) و کنترل کیفیت حسابرسی می‌باشد.

فصل پنجم: هیات‌های انتظامی

ماده ۳۲:

به منظور رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای جامعه از مقررات مربوط، هیات‌های انتظامی بدوی و هیات عالی انتظامی تشکیل می‌شوند.

تبصره (۱): هیات‌های انتظامی بدوی به تعداد مورد نیاز تشکیل می‌گردند.

ماده ۳۳:

هریک از هیات‌های انتظامی بدوی دارای سه عضو اصلی و یک عضو علی‌البدل است که توسط شورای عالی تعیین و برای مدت سه سال منصوب می‌شوند. تغییر هر یک از اعضای هیات‌های یاد شده قبل از پایان دوره تصدی آنها منحصراً به تصمیم دو سوم آرای اعضای شورای عالی انجام می‌شود.

تبصره (۱): عضو علی البدل در غیاب هر یک از اعضای اصلی، به جای آن انجام وظیفه می کند و همان وظایف و اختیارات و مسئولیتهای عضو اصلی را بر عهده دارد.

تبصره (۲): اعضای هیاتهای انتظامی بدوی باید از بین حسابداران رسمی غیرشاغل انتخاب شوند و هیچیک از آنها نمی توانند در بیش از یک هیات انتظامی عضویت داشته باشند.

تبصره (۳): رییس هر یک از هیاتهای انتظامی بدوی توسط شورای عالی تعیین می شود.

تبصره (۴): انتخاب مجدد اعضای هیاتهای مذکور بلامانع است.

تبصره (۵): جلسات هیاتها با حضور کلیه اعضا معتبر است.

ماده ۳۴:

هیات عالی انتظامی مرکب از سه عضو اصلی و سه عضو علی البدل است. هیات یاد شده با ترکیب زیر تشکیل می شود

۱. یک نفر حسابدار رسمی غیرشاغل به انتخاب شورای عالی جامعه،

۲. یک نفر حسابدار رسمی به انتخاب وزیر امور اقتصادی و دارایی،

۳. یک نفر متخصص رشته حقوق به انتخاب وزیر دادگستری.

تبصره (۱): وزیر امور اقتصادی و دارایی و وزیر دادگستری و شورای عالی جامعه هر کدام یک نفر را برحسب مورد ذیربط - با همان شرایط مقرر در بندهای بالا برای عضو اصلی - به عنوان

عضو علی البدل تعیین خواهند نمود.

تبصره (۲): عضو علی البدل در غیاب هر یک از اعضای اصلی به جای آنها انجام وظیفه می کند و همان اختیارات و مسئولیتهای عضو اصلی را بر عهده دارد. هر عضو علی البدل، برحسب مورد،

به جای عضو اصلی مربوط فعالیت می نماید.

تبصره (۳): اعضای حسابدار رسمی هیات عالی انتظامی نمی توانند در هیاتهای انتظامی بدوی عضویت داشته باشند.

تبصره (۴): رییس و نایب رییس هیات عالی انتظامی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی تعیین می شود.

تبصره (۵): مدت تصدی اعضای هیات عالی انتظامی (اصلی و علی البدل) سه سال است و انتخاب مجدد آنها بلامانع است. هیات یاد شده تا انتخاب اعضای جدید به کار خود ادامه می دهد.

ماده ۳۵:

اعضای شورای عالی، هیات مدیره، هیات عالی نظارت، کارگروه‌های تخصصی موضوع ماده (۱۵) این اساسنامه نمی‌توانند به عضویت هیات عالی انتظامی و هیات‌های انتظامی بدوی درآیند.

ماده ۳۶:

تنبیه‌های انضباطی اعضا به شرح زیر است:

۱. اخطار بدون درج در پرونده،
۲. توبیخ با درج در پرونده،
۳. ممنوعیت انعقاد هر گونه قرارداد خدمات حرفه‌ای و تخصصی و پذیرش بازرسی قانونی و حسابرسی در دوره معین.
۴. تعلیق عضویت تا یک سال،
۵. تعلیق عضویت از یک تا پنج سال.
۶. لغو عنوان حسابدار رسمی.

تبصره (۱):

تبصره (۲): در خصوص تنبیه‌های انضباطی موضوع ردیف‌های (۳) تا (۶) این ماده، پس از صدور رای توسط هیات انتظامی بدوی، مفاد آن توسط دبیرکل به متهم ابلاغ می‌شود. متهم می‌تواند ظرف مدت یک ماه از تاریخ ابلاغ، درخواست تجدید نظر نماید و دفاعیات خود را کتبا به هیات عالی انتظامی تسلیم کند.

تبصره (۳): دبیرکل جامعه نیز می‌تواند ظرف مهلت مقرر در تبصره (۲)، از رای یاد شده تقاضای تجدید نظر نماید و آن را به طور کتبی به هیات عالی انتظامی تسلیم کند.

تبصره (۴): هیات عالی انتظامی با دعوت از متهم و انجام بررسی‌های لازم، رای مقتضی را صادر می‌کند. این رای در خصوص تنبیه‌های انضباطی ردیف‌های (۳) و (۴) این ماده قطعی و لازم الاجراست و عدم تسلیم به موقع دفاعیه یا عدم حضور متهم در جلسات رسیدگی مانع از صدور رای نیست. قطعی شدن رای صادره در مورد تنبیه‌های انضباطی ردیف‌های (۵) و (۶) منوط به تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌باشد. چنانچه وزیر امور اقتصادی و دارایی رای هیات عالی انتظامی را در موارد یاد شده نقض نماید، موضوع و پرونده مربوط را به هیات

تشخیص صلاحیت برای اتخاذ رای نهایی ارجاع می‌دهد.

تبصره (۵): بندهای ج و د ماده (۲) آیین نامه تعیین صلاحیت تنها پس از ارجاع وزیر امور اقتصادی و دارایی (مذکور در تبصره ۴ بالا) اجرا می‌شود.

تبصره (۶): چنانچه متهم یا دبیرکل جامعه ظرف یک ماه از تاریخ ابلاغ رای، به آرای صادر شده توسط هیات انتظامی بدوی - موضوع تنبیه های ردیفهای (۳) تا (۶) ماده (۳۶) این اساسنامه - کتبا اعتراض کند، موضوع قابل طرح در مرجع تجدیدنظر است، در غیر این صورت آرای صادره پس از انقضای مهلت یاد شده قطعی و لازم الاجراست. در صورت انجام اعتراض در ظرف مهلت یاد شده، پرونده مربوط به هیات عالی انتظامی ارسال خواهد شد.

تبصره (۷): هیاتهای انتظامی موظفند در آرای صادر شده مرتبط با موضوع

تبصره (۸): دبیرکل جامعه موظف است اسامی اشخاصی را که تنبیهات انضباطی موضوع ردیفهای ۳ تا ۶ این ماده در مورد آنها اعمال می‌شود، بلافاصله و علاوه بر موارد مندرج در قسمت اخیر ماده ۵۸ این اساسنامه از طریق پست سفارشی به اطلاع سازمان امور مالیاتی کشور، سازمان بورس و اوراق بهادار و اشخاص طرف قرارداد عضو متخلف (که قرارداد آنها به جامعه ارسال شده است) برساند.

تبصره (۹):

:

رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای شورای عالی جامعه تنها در صلاحیت هیات عالی انتظامی است و هیات مذکور راسا به آن رسیدگی و رای قطعی و نهایی را صادر می‌نماید.

:

انصراف اعضا از عضویت در جامعه، مانع از رسیدگی و اعمال تنبیههای انضباطی عضو متخلف نیست.

ماده ۳۹:

آن دسته از اعضای جامعه که به تنبیههای مقرر در ردیفهای (۴)، (۵) و (۶) ماده (۳۶) این اساسنامه به طور قطعی محکوم می‌شوند، به ترتیب برای مدت (۴) سال، (۱۰) سال و به طور

دایم در ارکان جامعه نمی توانند عضویت داشته باشند .

ماده ۴۰:

درخواست پذیرش مجدد اشخاصی که عنوان حسابدار رسمی آنها لغو می شود تا مدت (۵) سال در هیات تشخیص صلاحیت قابل طرح نیست.

ماده ۴۱:

آیین نامه اجرایی این فصل مشتمل بر نحوه رسیدگی هیاتها، تعیین انواع تخلفات انتظامی متناسب با تنبیهات و سایر موارد مربوط با پیشنهاد شورای عالی و به تصویب مشترک وزرای امور اقتصادی و دارایی و دادگستری خواهد رسید .

فصل ششم - مقررات مالی

ماده ۴۲:

درآمدهای جامعه به شرح زیر است :

۱. ورودیه اعضا،
۲. حق عضویت (ثابت و متغیر)،
۳. درآمد برگزاری برنامه های آموزشی و پژوهشی ، همایشها و انتشارات ،
۴. کمکهای داوطلبانه و هدایای اشخاص .

تبصره (۱): مبلغ ورودیه و حق عضویت، پس از اعمال نظارت مندرج در مواد (۵۱) ، (۵۲) و (۵۳) قابل وصول است .

تبصره (۲): دریافت کمکهای داوطلبانه و هدایا پس از تصویب شورای عالی مجاز است.

تبصره (۳): وجوه پرداختی موضوع این ماده توسط اعضا و دیگر اشخاص، از نظر مالیاتی جزو هزینه های قابل قبول آنها به حساب می آید.

ماده ۴۳:

هزینه‌ها و پرداختهای جامعه در چارچوب بودجه مصوب و با رعایت مقررات این اساسنامه و آیین‌نامه‌های مربوط انجام می‌شود.

ماده ۴۴:

کلیه اسناد و اوراق مالی و تعهدآور، افتتاح حسابهای بانکی و برداشت از آنها مشترکا با امضای دبیرکل و یکی از اعضای هیات مدیره خواهد بود و در غیاب دبیرکل به امضای مشترک دو نفر از اعضای هیات مدیره - که یکی از آنها توسط دبیرکل معرفی می‌شود- معتبر می‌باشد.

ماده ۴۵:

سال مالی جامعه از تاریخ اول فروردین ماه هر سال شروع و در پایان اسفندماه همان سال خاتمه می‌یابد. اولین دوره مالی جامعه، از تاریخ تشکیل آن شروع می‌شود.

ماده ۴۶:

در صورت انحلال جامعه، مازاد دارایی بر بدهی آن، مطابق نظر وزیر امور اقتصادی و دارایی، به موسسات علمی - فرهنگی غیرانتفاعی کشور واگذار می‌شود.

فصل هفتم - صورتهای مالی و گزارشهای سالانه جامعه

ماده ۴۷:

هیات مدیره موظف است صورتهای مالی جامعه و گزارش سالانه خود را حداکثر دو ماه پس از پایان سال مالی به هیات عالی نظارت و وزیر امور اقتصادی و دارایی ارایه نماید.

ماده ۴۸:

هیات عالی نظارت مکلف است ظرف یک ماه از تاریخ دریافت صورتهای مالی و گزارش هیات مدیره، گزارش رسیدگی خود را مطابق مقررات ردیفهای (الف) و (ب) ماده (۱۷) این اساسنامه، به

شورای عالی و وزیر امور اقتصادی و دارایی ارایه کند.

ماده ۴۹:

شورای عالی موظف است حداکثر ظرف یک ماه از تاریخ دریافت گزارش هیات عالی نظارت، در خصوص صورتهای مالی و گزارش هیات مدیره تصمیم گیری کند.

ماده ۵۰:

خلاصه تصمیمات شورای عالی و هیات مدیره باید به نحو مقتضی به اطلاع اعضای جامعه و وزیر امور اقتصادی و دارایی برسد.

فصل هشتم - نظارت عمومی

ماده ۵۱:

شورای عالی باید موارد ذیل را برای وزیر امور اقتصادی و دارایی ارسال نماید:

الف - آیین نامه های موضوع بندهای (۳) و (۴) ماده (۸) این اساسنامه،

ب - مبلغ ورودیه و حق عضویت ثابت و متغیر اعضا موضوع بند (۱۳) ماده (۸) این اساسنامه

ماده ۵۲:

وزیر امور اقتصادی و دارایی موارد یاد شده در ماده (۵۱) را ظرف حداکثر مدت یک ماه از تاریخ وصول آنها، مورد بررسی قرار داده و موارد مغایرت آنها را با قوانین و مقررات جاری کشور تعیین و با ذکر دلیل به شورای عالی جامعه اعلام می نماید. در صورت نبودن مغایرتهای یاد شده، موضوع عدم مغایرت توسط وزیر ظرف مهلت مذکور برای شورای عالی ارسال می گردد و چنانچه ظرف مهلت مزبور اعلام نظر ننماید، در حکم موافقت وی تلقی خواهد شد و مصوبه شورای عالی قابل اجراست.

ماده ۵۳:

شورای عالی موظف است مغایرت‌های اعلامی توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی را رفع کند و آن را برای وی جهت بررسی مجدد برابر با ماده (۵۲) ارسال نماید. در هر صورت رفع مغایرت‌های یاد شده توسط شورای عالی الزامی است.

ماده ۵۴:

در مواردی که وزیر امور اقتصادی و دارایی در امور مربوط به وظایف و مسئولیت‌های اعضای هیات مدیره، اعضای هیات‌های انتظامی، اعضای شورای عالی، اعضای هیات عالی نظارت و یا سایر اعضای جامعه، تخلف مالی، اداری و انتظامی و یا سایر تخلفات حرفه‌ای مشاهده و یا احراز نماید رسیدگی به امر را به مراجع قانونی ذیصلاح ارجاع و پیگیری خواهد نمود.

فصل نهم - صدور پروانه حسابداری رسمی

ماده ۵۵:

هیات تشخیص صلاحیت بعد از تایید صلاحیت حسابداران رسمی، فهرست آنان را برای صدور کارت شناسایی عکسدار به دبیرکل جامعه به طور کتبی معرفی خواهد کرد.

ماده ۵۶:

حسابداران رسمی باید دارای کارت شناسایی عکسدار باشند. اشتغال هر حسابدار رسمی به خدمات تخصصی و حرفه‌ای موضوع بند ت ماده (۱) منوط به دارا بودن پروانه کار صادر شده توسط جامعه است.

ماده ۵۷:

دبیرکل جامعه موظف است که برای هر یک از حسابداران رسمی موضوع ماده (۵۵) کارت شناسایی عکسدار صادر نماید. مدت اعتبار کارت شناسایی و پروانه کار موضوع ماده ۵۶ چهار سال است و هر چهار سال یک بار تمدید می شود.

تبصره (۱): هیات تشخیص صلاحیت مکلف است در اجرای بند ب ماده (۲) آیین نامه تعیین صلاحیت، از جامعه کسب نظر نماید و براساس و به استناد آن اقدام نماید.

تبصره (۲): چنانچه با انجام مفاد تبصره (۱) این ماده هیات تشخیص صلاحیت اشخاصی از حسابداران رسمی را تایید ننمود، فهرست آنان را به طور کتبی به دبیرکل جامعه اعلام خواهد نمود.

ماده ۵۸:

دبیرکل جامعه در دی ماه هر سال صورت اسامی کلیه حسابداران رسمی را با قید شاغل و غیرشاغل در روزنامه رسمی و حداقل یکی از روزنامه های کثیرالانتشار منتشر خواهد نمود. اسامی اشخاصی که طی هر سال عنوان حسابدار رسمی آنان لغو یا تعلیق می گردد باید بلافاصله از راههای یاد شده به اطلاع عموم، وزیر امور اقتصادی و دارایی و ارکان جامعه و هیات تشخیص صلاحیت برسد.

فصل دهم - مقررات متفرقه

ماده ۵۹:

جامعه حسابداران رسمی ایران جامعه ای حرفه ای و غیرسیاسی است و از مجامع حرفه ای موضوع بند (۴) ماده (۲) قانون مالیاتهای مستقیم - مصوب ۱۳۶۶- به حساب می آید.

ماده ۶۰:

مسئولیت جبران هر گونه خسارتی که از ارایه خدمات تخصصی و حرفه ای اعضا به اشخاص ثالث وارد شود بر عهده عضو ذیربط است. در خصوص موسسات حسابرسی در صورتی که داراییهای موسسه برای جبران خسارت کافی نباشد، شرکای موسسه حسابرسی متضامناً مسئول تادیه مانده خسارات هستند.

ماده ۶۱:

عضویت حسابداران رسمی شاغل به طور غیر موظف در شورای عالی، هیات عالی نظارت، هیاتهای عالی انتظامی و کارگروههای تخصصی جامعه از مصادیق خدمات تخصصی و حرفه ای موضوع بند ت ماده (۱) این اساسنامه نیست.

ماده ۶۲:

حسابداران رسمی شاغل در سازمان حسابرسی و یا موسسات حسابرسی و یا در نزد سایر حسابداران رسمی ارایه دهنده خدمات حرفه‌ای مستقل، مجاز به ارایه خدمات تخصصی و حرفه‌ای مستقل از سازمان و موسسات و اشخاص یاد شده نیستند و عدم مراعات حکم مذکور، تخلف محسوب می‌شود.

ماده ۶۳:

سقف مجاز ارایه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضا متناسب با سابقه و تجربه حسابداران رسمی و ترکیب و تعداد کارکنان و سایر شرایط آنها و همچنین روش تعیین حق الزحمه خدمات حرفه‌ای به موجب آیین‌نامه‌هایی خواهد بود که با پیشنهاد شورای عالی جامعه به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی می‌رسد. آیین‌نامه‌های مزبور باید متضمن معیارهای لازم برای طبقه‌بندی حسابداران رسمی شاغل و موسسات حسابرسی عضو جامعه باشد.

ماده ۶۴:

عدم حضور هر یک از اعضای شورای عالی به دلایل غیرموجه در سه جلسه متوالی - به تشخیص حداقل ۶ نفر از اعضای شورای عالی - به منزله استعفای آنها از عضویت در رکن مربوط است.

ماده ۶۵:

آن دسته از مفاد آیین‌نامه تعیین صلاحیت که با مقررات این اساسنامه مغایرت دارند ملغی می‌گردند.

ماده ۶۶:

در صورت لزوم، اساسنامه جامعه به ترتیب ذیل اصلاح خواهد شد:

الف - به پیشنهاد شورای عالی و تایید وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیات وزیران، یا

ب - با پیشنهاد وزیر امور اقتصادی و دارایی و تصویب هیات وزیران.

آیین نامه اجرایی تبصره (۴) قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی

مصوب ۱۳۷۹/۶/۱۳ و اصلاحیه ۱۳۸۷/۱/۱۰ هیأت وزیران

ماده ۱

به منظور اعمال نظارت مالی بر واحدهای تولیدی، بازرگانی و خدماتی و همچنین حصول اطمینان از قابل اعتماد بودن صورتهای مالی واحدهای مزبور در جهت حفظ منافع عمومی، صاحبان سرمایه و دیگر اشخاص ذی‌نفع، اشخاص حقیقی و حقوقی به ترتیبی که در این آیین‌نامه معین می‌شود از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران رسمی شاغل و موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران استفاده خواهند نمود.

ماده ۲

اشخاص حقوقی ذیل مکلفند حسب مورد «حسابرس و بازرس قانونی» یا «حسابرس» خود را از میان موسسات حسابرسی که عضو جامعه حسابداران رسمی ایران می‌باشند، انتخاب نمایند:

الف) شرکتهای پذیرفته شده یا متقاضی پذیرش در بورس اوراق بهادار و شرکتهای تابعه و وابسته به آنها،

ب) شرکتهای سهامی عام و شرکتهای تابعه و وابسته به آنها،

ج) شرکتهای موضوع بندهای الف و ب ماده (۷) قانون اساسنامه سازمان حسابرسی با رعایت ترتیبات مقرر در تبصره یک ماده (۱۳۲) قانون محاسبات عمومی

ه) شعب و دفاتر نمایندگی شرکتهای خارجی که در اجرای قانون اجازه ثبت شعبه و نمایندگی شرکتهای خارجی - مصوب ۱۳۷۶- در ایران ثبت شده اند،

و) موسسات و نهادهای عمومی غیر دولتی و شرکتهای، سازمانها و موسسات تابعه و وابسته به آنها،
ز) سایر اشخاص حقوقی و حقیقی زیر که با در نظر گرفتن عواملی از قبیل درجه اهمیت، حساسیت و حجم فعالیت آنها (میزان فروش محصولات یا خدمات، جمع داراییها، تعداد پرسنل و میزان

سرمایه) و همچنین میزان ظرفیت کاری موسسات حسابرسی و حسابداران رسمی، مشخصات یا فهرست آنها توسط وزارت امور اقتصادی و دارایی تا پایان دی ماه هر سال اعلام می‌گردد.

(۱) شرکتهای سهامی خاص و سایر شرکتها و همچنین موسسات انتفاعی غیرتجاری،

(۲) شرکتها و موسسات تعاونی و اتحادیه‌های آنها،

(۳) اشخاص حقیقی که طبق مقررات قانونی مربوط، مکلف به نگهداری دفاتر قانونی هستند.

تبصره ۱- اشخاص موضوع این ماده می‌توانند از خدمات سازمان حسابرسی که تنها موسسه حسابرسی دولتی می‌باشد، به عنوان «حسابرس و بازرس قانونی» یا «حسابرس» خود حسب مورد استفاده نمایند.

تبصره ۲- ضوابط تشخیص شرکتهای تابعه و وابسته، با توجه به اصول و ضوابط حسابداری موضوع بند ز ماده (۷) قانون اساسنامه سازمان حسابرسی تعیین می‌گردد.

تبصره ۳- با تعیین و اعلام وزارت امور اقتصادی و دارایی می‌توان برای «حسابرسی و بازرسی قانونی» یا «حسابرسی» اشخاص موضوع بند ز این ماده، از خدمات حسابداران رسمی نیز استفاده کرد.

ماده ۳

صورت‌های مالی اشخاص موضوع ماده (۲) که حسب مورد فاقد گزارش «حسابرسی و بازرسی قانونی» یا «گزارش حسابرسی» موضوع این آیین‌نامه باشد در هیچ یک از وزارتخانه‌ها، موسسات دولتی، شرکتهای دولتی، بانکها و بیمه‌ها، موسسات اعتباری غیربانکی، سازمان بورس اوراق بهادار و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی معتبر نمی‌باشد و به نفع اشخاص مزبور قابل استناد نخواهد بود.

تبصره - استفاده اشخاص حقیقی و حقوقی موضوع این ماده از تسهیلات قابل ارایه توسط وزارتخانه‌ها، موسسات، سازمانها، دستگاهها و شرکتهای مذکور در این ماده که وفق مقررات و ضوابط اعلام شده مستلزم ارایه صورتهای مالی می‌باشد، حسب مورد منوط به ارایه گزارش حسابدار رسمی یا موسسه حسابرسی موضوع این آیین‌نامه می‌باشد.

ماده ۴

حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی مکلفند در گزارش «حسابرسی و بازرسی قانونی» یا «گزارش حسابرسی» که با رعایت قانون اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۱۳۴۷ و طبق اصول و ضوابط حسابرسی تهیه می‌شود، نسبت به حسابها و صورتهای مالی رسیدگی شده درباره موارد زیر صریحاً اظهار نظر نمایند:

الف) رعایت قوانین و مقررات تجاری، مالیاتی و سایر قوانین و مقررات مرتبط با فعالیت شخص مورد رسیدگی،

ب) رعایت اصول و ضوابط حسابداری در تهیه و ارزیابی صورتهای مالی و یادداشتهای همراه صورتهای مزبور،

ج) نحوه ارزیابی وضعیت مالی و نتایج عملیات شخص مورد رسیدگی در صورتهای مالی.

تبصره ۱- هرگاه حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی در جریان رسیدگی، به هرگونه تخلف از مقررات موضوع این ماده از ناحیه هیأت مدیره و مدیرعامل برخورد نمایند، مکلفند موارد را در گزارش خود منعکس کنند.

تبصره ۲- مقصود از اصول و ضوابط حسابرسی، اصول متعارف در حرفه حسابرسی استانداردهای موضوع بند ۷ (قانون اساسنامه سازمان حسابرسی و آیین رفتارحرفه‌ای موضوع بند (۳) ماده (۶) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران می‌باشد.

تبصره ۳- مقصود از اصول و ضوابط حسابداری، اصول متداول در حسابداری و استانداردهای موضوع بند ۷ (قانون اساسنامه سازمان حسابرسی می‌باشد.

ماده ۵

حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی که عهده‌دار انجام وظایف حسابرسی و بازرسی قانونی و یا حسابرسی اشخاص مشمول ماده (۲) این آیین‌نامه می‌باشد، در صورت درخواست اشخاص مزبور مکلفند علاوه بر گزارش موضوع ماده (۴) فوق، گزارش حسابرسی مالیاتی جداگانه طبق نمونه‌ای که از طرف سازمان امور مالیاتی کشور تهیه و در دسترس قرار می‌گیرد، تنظیم و جهت تسلیم به اداره امور مالیاتی مربوط در اختیار مؤدی قرار دهند. گزارش مذکور باید شامل موارد زیر باشد:

الف) اظهارنظر نسبت به کفایت دفاتر و اسناد و مدارک حسابداری برای امر حسابرسی طبق مفاد قانون مالیاتهای مستقیم و مقررات مربوط با رعایت اصول و ضوابط و استانداردهای حسابداری.

ب) تعیین درآمد مشمول مالیات بر اساس مفاد این قانون و مقررات مربوط.

ج) اظهارنظر نسبت به مالیاتهای تکلیفی که مؤدی به موجب قانون مکلف به کسر و پرداخت آن به سازمان امور مالیاتی کشور بوده است.

د) سایر مواردی که در نمونه گزارش حسابرسی مالیاتی مورد نظر سازمان امور مالیاتی کشور تعیین خواهد شد.

تبصره ۱- گزارش حسابرسی مالیاتی در مورد مالیاتهای غیرمستقیم نیز با توجه به بند (ه) ماده واحده قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی - مصوب ۱۳۷۲- و تبصره (۴) آن، به ترتیبی خواهد بود که در نمونه گزارش حسابرسی مالیاتی تنظیمی سازمان امور مالیاتی کشور تعیین می‌گردد.

تبصره ۲- هرگاه حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی در اجرای بند «الف» این ماده به موارد ایرادی برخورد نمایند که به نظر آنها به اعتبار دفاتر خللی وارد ننماید و تعیین درآمد واقعی مشمول مالیات امکان‌پذیر باشد، ضمن درج موارد ایراد در گزارش خود، درآمد مشمول مالیات را تعیین خواهد کرد.

در صورتی که دفاتر و اسناد و مدارک مزبور برای محاسبه درآمد مشمول مالیات غیرقابل رسیدگی تشخیص داده شود یا به علت عدم رعایت موازین قانونی و آیین‌نامه مربوط مورد قبول واقع نشود، حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی باید پس از ارائه گزارش حسابرسی مالیاتی حاوی اظهارنظر نسبت به کفایت اسناد و مدارک و دفاتر برای امر حسابرسی مالیاتی، موضوع را به طور کتبی با ذکر دلایل به اداره امور مالیاتی ذی‌ربط اعلام نماید، در این صورت اداره امور مالیاتی مکلف است مطابق مقررات موضوعه نسبت به رسیدگی و تعیین درآمد مشمول مالیات اقدام نماید.

تبصره ۳- چنانچه قبل یا بعد از صدور برگ تشخیص مالیات، اطلاعات و مدارکی در مورد فعالیتهای مالی به دست آید که در نتیجه نیاز به بررسی دفاتر و اسناد و مدارک مؤدی ذی‌ربط و توضیحات تکمیلی حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی باشد، رییس اداره امور مالیاتی موضوع را با ذکر مصداق به طور کتبی از حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی استعلام خواهد نمود که به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

الف) حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی مکلفند ظرف یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، دفاتر و اسناد و مدارک مربوط را بررسی و در صورتی که فعالیت مزبور در دفاتر ثبت نشده باشد، موضوع عدم ثبت فعالیت مالی را به طور کتبی به اطلاع رییس اداره امور مالیاتی برسانند، در این صورت اداره امور مالیاتی بر اساس پاسخ واصل شده، مطابق قانون و مقررات موضوعه اقدام خواهد نمود.

ب) در صورتی که فعالیت مالی مزبور در دفاتر ثبت شده باشد، حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی مکلفند ظرف یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، ثبت فعالیتهای مورد استعلام در دفاتر مؤدی را ضمن توضیحات تکمیلی با ذکر شماره سند

حسابداری همراه با تصویر اسناد حسابداری و مدارک ضمیمه به آن، به طور کتبی به اطلاع رییس اداره امور مالیاتی می‌رساند.

ج) در صورتی که پاسخ حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی با توجه به قسمت اخیر تبصره (۱) ماده (۲۷۲) قانون مالیاتهای مستقیم و اسناد و مدارک ارسالی و توضیحات تکمیلی داده شده، به نظر رییس اداره امور مالیاتی با قانون و مقررات مربوط تطبیق ننماید، اداره امور مالیاتی موضوع را با شرح استدلال عدم پذیرش به هیئت سه نفری موضوع بند «ب» تبصره (۱) ماده (۶) این آیین‌نامه ارجاع خواهد نمود.

د) در صورتی که حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی ظرف یک ماه از تاریخ دریافت استعلام نسبت به ارائه پاسخ لازم به رییس اداره امور مالیاتی مربوط اقدام نکنند، اداره امور مالیاتی با استعلام و یا مراجعه به مؤدی طبق قانون و مقررات موضوعه اقدام خواهد نمود.

تبصره ۴- اشخاصی که انجام حسابرسی مالیاتی را به حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی ارجاع می‌نمایند، مکلفند یک نسخه از قرارداد با حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی را همراه با اظهارنامه مالیاتی به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند.

تبصره ۵- در مواردی که پرونده مالیاتی مؤدیان مذکور در جلسه هیئت سه نفری موضوع بند (۳) ماده (۹۷) قانون مالیاتهای مستقیم مطرح باشد، یکی از اعضای هیأت مزبور توسط رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور از بین حسابداران رسمی انتخاب می‌شود.

ماده ۶

اداره امور مالیاتی گزارش حسابرسی مالیاتی را بدون رسیدگی قبول و مطابق مقررات برگ تشخیص مالیات صادر می‌نماید. قبول گزارش حسابرسی مالیاتی موکول به آن است که مؤدی گزارش حسابرسی مالی را ضمیمه گزارش حسابرسی مالیاتی همراه با اظهار نظر مالیاتی یا حداکثر ظرف سه ماه از تاریخ انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نموده باشد.

تبصره ۱- چنانچه قبل از صدور برگ تشخیص مالیات نسبت به ارائه گزارش حسابرسی مالیاتی در خصوص بندهای «ب» (هزینه‌های قابل قبول، استهلاکات) و «ج» (از جمله مالیاتهای غیرمستقیم، مالیاتهای تکلیفی و حقوق) ماده (۵) این آیین‌نامه و معافیت‌های مالیاتی نیاز به توضیحات تکمیلی حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان

حسابرسی باشد، رییس اداره امور مالیاتی موضوع را با ذکر مصداق به طور کتبی از حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی استعلام خواهد نمود که به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

الف) حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی مکلفند ظرف یک ماه از تاریخ دریافت استعلام، توضیحات تکمیلی را به رییس اداره امور مالیاتی ارائه نمایند، در غیر این صورت و یا اعلام عدم دسترسی به دفاتر و اسناد و مدارک مؤدی از سوی حسابداران رسمی و مؤسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی، اداره امور مالیاتی مطابق مقررات موضوعه جهت رسیدگی و تشخیص درآمد مشمول مالیات و مالیاتهای تکلیفی مؤدی اقدام خواهد نمود.

ب) در صورتی که پاسخ حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی با توجه به قسمت اخیر تبصره (۱) ماده (۲۷۲) قانون مالیاتهای مستقیم از لحاظ انطباق با قانون و مقررات مالیاتی حسب نظر رییس اداره امور مالیاتی کافی به مقصود نباشد، موضوع به هیئتی متشکل از نمایندگان سازمان امور مالیاتی کشور و شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران (نماینده سازمان حسابرسی در مورد گزارشهای حسابرسی مالیاتی آن سازمان) و یک نفر از حسابداران رسمی به انتخاب رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور ارجاع می‌گردد. هیئت با حضور کلیه اعضا رسمیت یافته و رأی اکثریت اعضای هیئت مذکور، مورد قبول سازمان امور مالیاتی کشور و جامعه حسابداران رسمی و سازمان حسابرسی بوده و مبنای حل و فصل پرونده ذی‌ربط قرار خواهد گرفت.

بررسی‌های هیأت یاد شده حسب مورد شامل مذاکره با حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی گزارش دهنده، مشاهده و بررسی اسناد و مدارک حسابرسی مالیاتی در رابطه با موضوع یا موضوعات مورد استعلام اداره امور مالیاتی و درخواست انجام رسیدگیهای تکمیلی توسط حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی و اعلام نتیجه به هیئت خواهد بود.

تبصره ۲- نحوه اداره و تشکیل جلسات هیئت موضوع بند "ب" تبصره (۱) این ماده به موجب دستورالعملی خواهد بود که توسط هیئت مزبور تهیه و به تصویب رییس کل سازمان امور مالیاتی کشور می‌رسد.

تبصره ۳- روسای ادارات امور مالیاتی و حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی باید تمهیداتی به کاربرند تا استعلام و ارسال پاسخ در مهلتهای تعیین شده انجام شود. مکاتبات بین اداره امور مالیاتی و حسابدار رسمی و بالعکس باید با ابلاغ کتبی و از طریق پست سفارشی صورت پذیرد.

تبصره ۴- چنانچه هیئت موضوع بند «ب» تبصره (۱) این ماده به اتفاق آراء حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی و یا سازمان حسابرسی را به لحاظ عدم رعایت دستورالعمل حسابرسی مالیاتی و سایر مقررات مالیاتی در تنظیم گزارش حسابرسی مالیاتی مقصر تشخیص دهد، سازمان امور مالیاتی کشور نظر هیئت را جهت طرح در هیئتهای انتظامی جامعه حسابداران رسمی یا کمیته انضباطی سازمان حسابرسی ارسال خواهد نمود. جامعه حسابداران رسمی ایران و سازمان حسابرسی مکلفند یک نسخه از رأی هیئتهای انتظامی یا کمیته انضباطی را جهت اطلاع به سازمان امور مالیاتی کشور ارسال نمایند.

ماده ۷

سایر اشخاص حقوقی و حقیقی که مشمول مفاد ماده (۲) این آیین نامه نمی گردند، می توانند حسابرسی صورتهای مالی و تنظیم گزارش مالیاتی خود را به حسابدار رسمی یا موسسه حسابرسی ارجاع و گزارش مزبور را، به ضمیمه اظهارنامه مالیاتی و صورتهای مالی، و یا ظرف مهلت مقرر در ماده (۶) این آیین نامه به اداره امور مالیاتی مربوط تسلیم نمایند. در این صورت، مشمول مفاد مواد (۵) و (۶) این آیین نامه و تبصره های ذیل آن خواهند بود.

ماده ۸

اشخاص حقیقی و حقوقی می توانند با کسب نظر موافق سازمان تامین اجتماعی، حسابرسی دفاتر قانونی و تنظیم گزارش تعیین مبالغ مشمول کسر حق بیمه خود را به حسابداران رسمی یا موسسات حسابرسی موضوع این آیین نامه ارجاع، و حسابداران و موسسات مذکور با رعایت تکالیف کارفرمایان بر مبنای قوانین، مقررات و دستورالعملهای سازمان تامین اجتماعی، گزارش حسابرس لازم را تهیه کنند، که در این صورت گزارش مزبور مبنای محاسبه حق بیمه قرار خواهد گرفت.

تبصره ۵ - حکم این ماده مانع مطالبه حق بیمه ناشی از اشتباه در محاسبات و موارد ذکر نشده در گزارش حسابرسی مذکور در فوق طبق مقررات تامین اجتماعی و سایر مقررات، حداکثر ظرف مدت شش ماه از تاریخ تسلیم گزارش نخواهد بود.

ماده ۹

اشخاص حقوقی و حقیقی می توانند با کسب نظر موافق دستگاههای دولتی دریافت کننده مالیاتهای غیرمستقیم، مابه التفاوتهای قیمت کالا و خدمات، حقوق و عوارض دولت، شهرداریها،

آموزش و پرورش، تربیت بدنی و سایر موارد، از خدمات حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی برای تهیه گزارشهای حسابرسی ویژه درخصوص موارد یاد شده استفاده نمایند. در این صورت دستگاههای دولتی مذکور موظفند گزارشهای حسابرسی ویژه مزبور را مبنای محاسبه و دریافت مطالبات خود قرار دهند.

تبصره - دستگاههای دولتی موضوع این ماده رأساً نیز می‌توانند حسابرسی ویژه و تهیه گزارش مربوط درخصوص اشخاص حقوقی و حقیقی را به حسابداران رسمی یا موسسات حسابرسی واگذار نمایند. در این صورت پرداخت حق الزحمه طبق مقررات مربوط به عهده دستگاه دولتی ذی‌ربط خواهد بود.

ماده ۱۰

کلیه اشخاص موضوع این آیین نامه که مجازند طبق مقررات ارزی کشور تمام یا قسمتی از درآمد، اصل سرمایه، سود سرمایه‌گذاری، حق الامتیاز، اقساط و سود تسهیلات دریافتی و موارد مشابه را به ارز و از طریق شبکه بانکی به خارج از کشور منتقل نمایند مکلفند حسب مورد گزارش ویژه سازمان حسابرسی یا موسسه حسابرسی و یا حسابدار رسمی درخصوص اظهار نظر نسبت به انطباق میزان ارز مورد تقاضا با مستندات و مقررات مربوط را به درخواست خود منضم نمایند.

تبصره ۱- حکم این ماده شامل خرید کالا و خدمات و اخذ تسهیلات از خارج از کشور که عملیات آن از طریق اعتبارات اسنادی، ثبت سفارش و امثال آنها صورت می‌گیرد و مشمول اعمال نظارت مراجع ذی‌ربط دیگر می‌باشد، نخواهد بود.

تبصره ۲- هیأت مذکور در ماده (۲) قانون جلب و حمایت سرمایه‌های خارجی مصوب سال ۱۳۳۴ می‌تواند حسب مورد از خدمات سازمان حسابرسی یا موسسات حسابرسی یا حسابداران رسمی استفاده نماید.

ماده ۱۱

کلیه گزارشهای حسابداران رسمی باید حسب مورد به وسیله حسابدار رسمی با درج نام و نام خانوادگی و شماره عضویت امضا و مهر شود و در مورد موسسات حسابرسی حداقل به امضای یکی از شرکای موسسه با ذکر نام و نام خانوادگی و شماره عضویت وی و مهر موسسه برسد.

ماده ۱۲

اشخاص حقوقی و حقیقی می‌توانند علاوه بر موارد فوق‌الذکر از سایر خدمات مجاز حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی موضوع ماده (۱) «اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران» نیز استفاده نمایند.

ماده ۱۳

تا تاریخ تصویب آیین اخلاق و رفتار حرفه‌ای حسابداران موضوع بند ۳ ماده (۶) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران، گزارش حسابدار رسمی یا موسسه حسابرسی که در سرمایه و منافع واحد مورد رسیدگی شریک و سهام‌دار بوده، یا با واحد مزبور معاملات بازرگانی و انتفاعی داشته و به آن واحد خدمات حسابداری و مالی ارائه نموده و یا از طرف آن واحد وکالت حضور در جلسات هیأت مدیره داشته باشد، معتبر نبوده و به نفع واحد مزبور قابل استناد نخواهد بود.

تبصره - در صورتی که حسابدار رسمی و یا موسسه حسابرسی، عهده‌دار ارائه خدمات مشاوره‌ای و طراحی سیستم‌های مالی به صاحبکار شده باشد، باید ضمن اعلام مراتب به دبیرکل جامعه (قبل از شروع به عملیات حسابرسی) و رعایت دقیق اصول و ضوابط حرفه‌ای به گونه‌ای عمل کند که به صلاحیت حرفه‌ای و استقلال وی خدشه وارد نشود.

ماده ۱۴

در مواردی که مراجع قضایی و یا داوری اعم از داخلی و یا خارجی درخواست استفاده از خدمات حسابداران رسمی و یا موسسات حسابرسی را داشته باشند، جامعه حسابداران رسمی ایران نسبت به ارسال فهرست حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی اقدام خواهد نمود. شخص منتخب مکلف است مراتب را به اطلاع جامعه حسابداران رسمی ایران برساند.

مرکز مالی اقتصادی همتراز

**دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی
و انتخابات اعضای شورای عالی
جامعه حسابداران رسمی ایران**

دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی و انتخابات اعضای شورای عالی

در اجرای تبصره ۲ ماده ۵ و تبصره ۲ ماده ۶ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران، دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی و انتخابات اعضای شورای عالی به شرح زیر می‌باشد:

بخش اول - کلیات

ماده ۱

مجمع عمومی از اجتماع اعضای حقیقی جامعه تشکیل و در موارد زیر برگزار می‌شود:

الف) مجمع عمومی سالانه که حداکثر تا پایان شهریور ماه هر سال جهت اتخاذ تصمیم نسبت به موارد زیر تشکیل می‌شود:

- تصویب گزارش سالانه شورای عالی.
- تعیین حق حضور اعضای شورای عالی بنا به پیشنهاد هیأت رئیسه مجمع.
- تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی‌های رسمی جامعه بنا به پیشنهاد هیأت رئیسه.

ب) مجمع عمومی برای انتخاب اعضای شورای عالی که هر سه سال یک بار (مجمع عمومی سه سالانه) حداکثر تا پایان شهریور ماه سال مربوط، جهت انتخاب اعضای شورای عالی تشکیل می‌شود.

ج) مجمع عمومی برای تجدید انتخابات شورای عالی بر اساس دستور وزیر امور اقتصادی و دارایی (موضوع تبصره ۲ ماده ۸ اساسنامه).

تبصره: در صورت عدم دعوت اعضای مجمع در موعد مقرر توسط دبیر کل، رئیس هیأت عالی نظارت، مجمع عمومی را دعوت می‌نماید.

ماده ۲

جلسه مجمع عمومی توسط هیأت رئیسه‌ای مرکب از رئیس هیأت عالی انتظامی و در غیاب وی رئیس هیأت اول انتظامی بدوی، به عنوان رئیس جلسه و دو نفر به عنوان ناظر و یک نفر به عنوان منشی که توسط اعضاء حاضر در جلسه مجمع تعیین می‌گردند، اداره می‌شود.

تبصره ۱: هیچ یک از اعضای شورای عالی نمی‌توانند به عنوان اعضای هیأت رئیسه مجمع انتخاب شوند.

تبصره ۲: جلسات مجمع عمومی ابتدا توسط دبیر کل و متعاقباً توسط هیأت رئیسه منتخب اداره می‌گردد.

تبصره ۳: انتخاب هیأت رئیسه مجمع در مواردی که جلسه مربوط به انتخابات اعضای شورای عالی است از بین داوطلبان عضویت در شورای عالی ممنوع است.

ماده ۳

نظارت بر چگونگی برگزاری مجمع عمومی و انتخابات شورای عالی به عهده هیأت عالی نظارت است.

**دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی
و انتخابات اعضای شورای عالی**

بخش دوم - مجمع عمومی سالانه

ماده ۴

دبیرکل مکلف است زمان و مکان تشکیل مجمع عمومی سالانه را حداقل ۲۰ روز قبل از تاریخ تشکیل (مشروط به ارائه گزارش عملکرد سالانه شورای عالی) از طریق درج آگهی در روزنامه کثیرالانتشار و همچنین انعکاس در وب‌گاه جامعه و نیز سایر روشهای مقتضی به اطلاع اعضاء برساند. تبصره: در اطلاعیه مربوط به زمان و مکان تشکیل مجمع عمومی سالانه، درج دستور جلسه الزامی است.

ماده ۵

جلسه مجمع عمومی با حضور بیش از ۵۰ درصد اعضاء رسمیت می‌یابد. چنانچه عده حاضر حداکثر تا یک ساعت پس از زمان مندرج در اطلاعیه، کمتر از حد نصاب تعیین شده باشد پس از ۳۰ دقیقه تنفس، جلسه مجمع با حضور بیش از ۴۰ درصد اعضاء رسمیت می‌یابد در غیر این صورت دعوت مجدد برای بار سوم به فاصله حداکثر ۳۰ روز از تاریخ جلسه دوم با رعایت تشریفات مندرج در ماده ۴ به عمل خواهد آمد. فاصله درج آگهی دعوت جلسه سوم در روزنامه تا تاریخ تشکیل آن باید حداقل ۱۰ روز باشد. جلسه سوم با هر تعداد از حاضرین، رسمیت خواهد یافت.

ماده ۶

با استقرار هیأت رئیسه در جایگاه، از رئیس یا یکی از اعضای شورای عالی برای قرائت گزارش عملکرد سالانه شورا دعوت به عمل می‌آید و سپس مجمع عمومی با استماع گزارش هیأت عالی نظارت که توسط رئیس یا یکی از اعضاء هیأت خوانده می‌شود، نسبت به موارد پیش‌بینی شده در دستور جلسه تصمیم‌گیری می‌کند.

تبصره (۱): رأی‌گیری برای اتخاذ تصمیم در مجمع عمومی سالانه نسبت به موارد مندرج در دستور جلسه به صورت کتبی انجام خواهد گرفت.

تبصره (۲): تصمیمات مجمع عمومی همواره با رأی نصف به علاوه یک اعضاء حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

تبصره (۳): در صورتی که طبق بندهای "الف"، "ب" و "پ" تبصره ۲ ماده ۸ اساسنامه، بر اساس تصمیم وزیر امور اقتصادی و دارایی انتخابات اعضای شورای عالی تجدید گردد، دبیرکل مکلف است حداکثر ظرف ۴ ماه از تاریخ ابلاغ تصمیم مزبور نسبت به برگزاری انتخابات طبق مفاد این دستورالعمل اقدام نماید.

تبصره (۴): از تصمیمات متخذه در مجمع عمومی، توسط هیأت رئیسه صورتجلسه‌ای تهیه می‌شود و پس از امضاء، ضمن تسلیم یک نسخه از آن به هیأت عالی نظارت، بلافاصله جهت اطلاع کلیه اعضا به نحو مقتضی اعلان می‌گردد.

دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی و انتخابات اعضای شورای عالی

بخش سوم - مجمع عمومی سه سالانه

ماده ۷

اعضای شورای عالی از بین اعضای حقیقی جامعه انتخاب می‌شوند.
تبصره: اعضای هیأت عالی نظارت و اعضای هیأت مدیره در صورتی می‌توانند داوطلب عضویت در شورای عالی باشند که حداقل ۴ ماه قبل از تاریخ برگزاری انتخابات، استعفای خود را که حسب مورد توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی و شورای عالی مورد موافقت قرار گرفته است ارائه کنند.

ماده ۸

انتخاب اعضای شورای عالی جامعه با حضور اعضا و از طریق اخذ رأی کتبی انجام خواهد شد.
تبصره: انتخابات اعضای شورای عالی می‌تواند در حوزه‌های منطقه‌ای که حداقل تعداد حسابداران رسمی در آن ده درصد کل حسابداران رسمی در زمان انتخابات باشند و در آنجا امکان رأی‌گیری مستقل وجود داشته باشد با پیشنهاد هیأت مدیره و تصویب شورای عالی و موافقت هیأت عالی نظارت و با حضور نماینده هیأت به طور همزمان با تهران برگزار شود.

ماده ۹

زمان و مکان برگزاری انتخابات و نیز ساعات اخذ رأی، سه ماه قبل از تاریخ انتخابات به پیشنهاد دبیرکل به تصویب شورای عالی می‌رسد و حداقل ۲ ماه قبل از تاریخ انتخابات از طریق درج آگهی در روزنامه کثیرالانتشار جامعه، انعکاس در سایت جامعه و سایر روشهای مقتضی به اطلاع اعضا خواهد رسید.
تبصره: دبیرکل مکلف است بر اساس درخواست هیأت عالی نظارت، امکانات مورد نیاز هیأت را جهت نظارت بر حسن اجرای انتخابات فراهم نماید.

ماده ۱۰

داوطلبین عضویت در شورای عالی که واجد شرایط پیش‌بینی شده در ماده ۷ اساسنامه می‌باشند، باید درخواست کتبی خود را حداکثر ظرف ۱۵ روز از تاریخ درج آگهی موضوع ماده ۹، طبق فرم مربوط به دبیرخانه جامعه تحویل داده و رسید دریافت نمایند یا با پست سفارشی به نشانی جامعه ارسال نمایند.
تبصره (۱): به درخواست‌هایی که بعد از مهلت مقرر به جامعه تحویل داده شده یا تاریخ تحویل آن به اداره پست پس از مهلت مقرر باشد، ترتیب اثر داده نخواهد شد.

تبصره (۲): فهرست اسامی داوطلبان واجد شرایط عضویت در شورای عالی به همراه اطلاعات مرتبط که در اختیار جامعه قرار دارد، به منظور اجرای مفاد تبصره یک ماده ۷ اساسنامه، توسط دبیرکل جامعه برای وزیر امور اقتصادی و دارایی و همزمان رونوشت آن برای هیأت عالی نظارت ارسال خواهد شد. فهرست اسامی داوطلبان عضویت از تاریخ تسلیم درخواست

**دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی
و انتخابات اعضای شورای عالی**

داوطلبی تا انتشار فهرست اسامی داوطلبان واجد شرایط، نزد دارندگان اطلاعات مزبور محرمانه تلقی می‌گردد.

تبصره (۳): داوطلبانی که از نامزدی عضویت در شورای عالی انصراف کتبی دهند، نمی‌تواند در همان دوره مجدداً داوطلب عضویت در شورای عالی شوند.

ماده ۱۱

پس از طی مراحل مقرر در تبصره یک ماده ۷ اساسنامه جامعه، اسامی نامزدهای واجد صلاحیت عضویت در شورای عالی تا ۱۵ روز قبل از تاریخ انتخابات در دو گروه شاغل و غیر شاغل از طریق درج در روزنامه کثیرالانتشار و سایت جامعه اعلام خواهد شد.

تبصره: انتخابات در صورتی برگزار می‌شود که تعداد نامزدهای واجد صلاحیت، حداقل به میزان دو برابر اعضای اصلی در هر گروه (اعضای شاغل و غیر شاغل) یعنی ۱۴ نفر باشد. در صورت به حد نصاب نرسیدن تعداد نامزدهای واجد صلاحیت، مدت ثبت نام برای ۱۰ روز دیگر تمدید خواهد شد.

ماده ۱۲

انجام تبلیغات انتخاباتی، تنها از زمان اعلام اسامی داوطلبان عضویت، در روزنامه کثیرالانتشار و سایت جامعه تا ۲۴ ساعت قبل از انتخابات مجاز است. انجام هرگونه تبلیغ انتخاباتی از جمله، ایراد سخنرانی، انجام مصاحبه، درج مقاله و موارد مشابه قبل از اعلام اسامی داوطلبان و یا در فاصله زمانی ۲۴ ساعت قبل از انتخابات یا انتشار و پخش آنها طی این مدت، تبلیغ تلقی می‌شود و مجاز نیست. در تبلیغات انتخاباتی باید علاوه بر رعایت مفاد آیین رفتار حرفه‌ای، موارد زیر را رعایت نمایند:

- رعایت شئون و موازین حرفه‌ای،
- خودداری از اظهارات خلاف واقع در مورد خود.
- خودداری از هرگونه مطلب در مورد نامزدهای دیگر.

تبصره: تبلیغات توسط گروههای تبلیغاتی، مشروط به تقاضای کتبی حداقل ۲۰ نفر از اعضای غیر داوطلب عضویت در شورای عالی از جامعه، مجاز است. گروههای مزبور در چارچوب ضوابطی که با پیشنهاد شورای عالی و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی تعیین می‌شود می‌توانند فعالیت نمایند. انجمنهای حرفه‌ای ثبت شده از این حکم مستثنی می‌باشند.

ماده ۱۳

مدت زمان اخذ رأی از اعضا ۴ ساعت، که زمان مزبور با درخواست کتبی دبیرکل و موافقت رئیس هیأت عالی نظارت یا نماینده وی حداکثر تا ۲ ساعت افزایش خواهد یافت.

**دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی
و انتخابات اعضای شورای عالی**

ماده ۱۴

انتخاب اعضای شورای عالی از طریق اخذ رأی با ورقه و به صورت مخفی صورت می‌گیرد. مسئولیت احراز هویت رأی‌دهندگان (اعضای جامعه) به عهده دبیر کل است.

ماده ۱۵

اوراق رأی به شکلی طراحی و توزیع می‌شود که ضمن مخفی نگه داشتن نظر رأی‌دهندگان، امکان کنترل آن فراهم باشد. ورقه رأی پس از احراز هویت (کارت عضویت یا مدارک رسمی دیگر) و ثبت نام رأی‌دهنده از ته‌سوش جدا و ارائه می‌شود. اسامی تکراری، مخدوش یا مازاد بر ۱۱ نفر، در شمارش آراء محسوب نخواهد شد.

ماده ۱۶

نتیجه انتخابات طی صورت جلسه‌ای به امضای هیأت رئیسه و هیأت عالی نظارت خواهد رسید. تبصره: اخذ و شمارش آراء و تهیه و امضای صورت جلسه، بلافاصله پس از خاتمه رأی‌گیری و در همان روز و در محل اخذ رأی صورت می‌پذیرد.

ماده ۱۷

هرگاه عضوی از جریان انتخابات شکایت داشته باشد، می‌تواند موضوع را کتباً به طور مستند ظرف سه روز از تاریخ انتخابات از طریق دبیرخانه هیأت عالی نظارت به هیأت، اعلام کند.

ماده ۱۸

هیأت عالی نظارت موظف است ظرف یک هفته از تاریخ دریافت شکایت به موضوع رسیدگی و در صورتی که موضوع شکایت مربوط به تخلف نامزدها باشد، نسبت به ضرورت ابطال آراء مکتسبه نامزد متخلف و یا ارجاع آن به هیأت انتظامی حسب مورد اتخاذ تصمیم نموده و نتیجه را کتباً به شاکی اعلام می‌نماید.

تبصره: در صورت احراز تخلف دبیر کل و یا هیأت رئیسه مجمع توسط هیأت عالی نظارت، مراتب با توجه به مستندات مربوط، توسط رئیس هیأت عالی نظارت به وزیر امور اقتصادی و دارایی گزارش می‌شود.

ماده ۱۹

چنانچه هیأت عالی نظارت در جریان انتخابات به مواردی از تخلف برخورد نماید که موجب بی‌اعتباری انتخابات شود، می‌تواند پس از تنظیم صورت جلسه به اتفاق آراء، نسبت به ابطال انتخابات اقدام و مراتب را به اطلاع وزیر امور اقتصادی و دارایی برساند.

**دستورالعمل مربوط به نحوه برگزاری مجمع عمومی
و انتخابات اعضای شورای عالی**

تبصره: در صورت ابطال انتخابات، دبیر کل مکلف است نسبت به تجدید انتخابات اقدام نماید. تاریخ اخذ رأی، حداکثر ۴ ماه از تاریخ صورت جلسه فوق است.

ماده ۲۰

دبیرکل ظرف ۱۵ روز از تاریخ تأیید صحت انتخابات توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی (موضوع تبصره ۳ ماده ۵ اساسنامه جامعه)، اسامی ۱۱ نفر اعضای اصلی و ۶ نفر اعضای علی‌البدل شورای عالی را که به شرح زیر انتخاب شده‌اند، برای درج در روزنامه رسمی ارسال کرده و از طریق سایت جامعه اعلام خواهد نمود:

الف) از هر گروه شاغل و غیر شاغل ۴ نفر (جمعاً ۸ نفر) که حائز اکثریت نسبی آراء می‌باشند انتخاب خواهند شد.

ب) ۳ نفر باقی مانده از اعضای اصلی از حائزین بالاترین آراء در مجموع دو گروه بدون توجه به گروه‌های آنان انتخاب خواهند شد.

ج) از هر گروه شاغل و غیر شاغل ۳ نفر (جمعاً ۶ نفر) که حائز بالاترین آراء بعد از اعضای انتخاب شده در بندهای "الف" و "ب" باشند، به عنوان اعضای علی‌البدل انتخاب خواهند شد.

تبصره: در صورتی که هر یک از اعضای شورای عالی در حین مدت مأموریت به دلیل استعفا و یا هر دلیل دیگر از عضویت شورای عالی خارج شود و خروج وی باعث تغییر در ترکیب اعضای شورا طبق تبصره یک ماده ۶ اساسنامه گردد، نفر جایگزین از بین گروه مربوط تعیین خواهد شد، و چنانچه خروج عضو مزبور تغییر در ترکیب پیش‌بینی شده در تبصره یک ماده ۶ اساسنامه ایجاد نکند، نفر جایگزین از حائزین بالاترین رأی در بین اعضای علی‌البدل انتخاب خواهد شد.

ماده ۲۱

عدم رعایت مفاد این دستورالعمل تخلف از مقررات جامعه تلقی می‌شود.

ماده ۲۲

مسئولیت اجرایی برگزاری مجمع عمومی و دعوت اعضاء با دبیر کل جامعه است.

ماده ۲۳

برگه‌های رأی تا یک ماه بعد از تاریخ انتخابات، نگهداری و سپس ضمن تنظیم صورت جلسه توسط هیأت مدیره امحاء می‌گردد.

این دستورالعمل در ۲۳ ماده و ۱۹ تبصره به پیشنهاد شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران در تاریخ ۱۳۹۱/۷/۱ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده است.

آیین نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

مصوب ۱۳۸۲/۱۱/۲۸

وزیر امور اقتصادی و دارایی

ماده ۱

حسابداران رسمی شاغل انفرادی و حسابداران رسمی شریک مؤسسات حسابرسی که از این پس در این آیین نامه «شریک» نامیده می‌شوند از نظر سقف مجاز ارائه خدمات به دو گروه تقسیم می‌شوند:

اول - اشخاصی که کمتر از پنج سال سابقه مدیریت حسابرسی دارند.

دوم - اشخاصی که بیش از پنج سال سابقه مدیریت حسابرسی دارند.

تبصره - تشخیص سابقه مدیریت حسابرسی بر اساس ضوابطی است که توسط شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران تعیین می‌شود.

ماده ۲

سقف مجاز ارائه خدمات حسابرسی توسط هر شریک در طول یک سال و حداکثر تعداد کارکنانی که می‌توانند تحت نظارت شریک قرار گیرند به شرح زیر است:

حداکثر کارکنان تحت نظارت	سقف مجاز ارائه خدمات	
نفر	ساعت	
۱۳	۳۳,۷۰۰	گروه اول
۱۹	۴۸,۷۰۰	گروه دوم

سوابق و مدارک تحصیلی لازم و همچنین ترکیب کارکنان تحت نظارت، بموجب دستورالعمل اجرایی این آیین نامه است که به تصویب شورای عالی جامعه خواهد رسید.

ماده ۳

برای هر مدیر تمام وقت که حسابدار رسمی شاغل هم باشد سقف مجاز ارائه خدمات معادل سی درصد شریک با مشخصات مشابه و حداکثر تا دو مدیر تمام وقت (معادل شصت درصد) به ازای هر شریک اضافه خواهد شد.

ماده ۴

سقف مجاز خدمات حرفه‌ای قابل ارائه توسط مؤسسات حسابرسی معادل جمع سقف‌های تعیین شده برای شرکای مؤسسه به اضافه بیست درصد مجموع فوق است و سقف قابل افزایش به واسطه در اختیار داشتن «مدیر حسابدار رسمی» نیز سپس به آن اضافه خواهد شد.

ماده ۵

خدمات مجاز حرفه‌ای غیر از حسابرسی با ضریب پنجاه درصد ساعات کار از سقف مجاز ارائه خدمات موضوع این آیین نامه کسر خواهد شد.

ماده ۶

برای انجام کار حسابرسی رعایت مقررات مربوط به نظارت حرفه‌ای انواع کارها، ضوابط تشخیص رتبه‌ها و میزان مشارکت رتبه‌های مختلف در کارهای حسابرسی بر اساس دستورالعمل اجرایی این آیین نامه که توسط شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران تدوین می‌شود، الزامی است.

ماده ۷

آیین نامه حاضر در اجرای مفاد ماده ۶۲ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران در هفت ماده توسط شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران پیشنهاد شده، در تاریخ ۱۳۸۲/۱۱/۲۸ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده و از تاریخ تصویب و ابلاغ، لازم الاجراست.

دستورالعمل اجرایی موضوع مواد ۲ و ۶ آیین نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران

مصوبه ۱۰/۳ و ۱۳۸۲/۱۱/۲۹

شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران

(۱) رتبه‌های کارکنان شاغل در حرفه حسابرسی به ترتیب زیر تعیین می‌شود:

- الف) شریک
- ب) مدیر
- پ) سرپرست ارشد
- ت) سرپرست
- ث) حسابرس ارشد
- ج) حسابرس
- چ) کمک حسابرس

(۲) تعاریف رتبه‌های حسابرسی و شرایط احراز رتبه‌های مذکور به شرح زیر است:

کمک حسابرس

کارآموزانی که در انجام کارها تحت نظارت مستقیم و دائمی رتبه‌های بالاتر کار می‌کنند «کمک حسابرس» شناخته می‌شوند. دانشجویان رشته حسابداری یا رشته‌های مشابه و کارشناسان آن رشته‌ها که فاقد سوابق تجربی هستند با این سمت شروع به کار می‌کنند.

حسابرس

کارکنان حسابرسی که توانایی درک و اجرای برنامه‌های حسابرسی را تحت نظارت رتبه‌های بالاتر داشته باشند «حسابرس» نامیده می‌شوند.

حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

کارشناسی حسابداری یا رشته‌های مشابه با ۶ ماه سابقه کار
دانشجوی حسابداری یا رشته‌های مشابه با ۲ سال سابقه کار

حسابرس ارشد

کارکنان حسابرسی که توانایی انجام مستقل یک یا چند کار حسابرسی کوچک را دارا باشند و از عهده سرپرستی کارهای فوق به طور کامل برآیند و قادر به ارائه مستندات و نتایج کار به رتبه‌های بالاتر باشند و همچنین قادر به انجام یک کار متوسط یا بزرگ با نظارت عمومی رتبه‌های بالاتر باشند «حسابرس ارشد» نامیده می‌شوند.

حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

کارشناسی حسابداری با ۳ سال سابقه کار
کارشناسی رشته‌های مشابه با ۴ سال سابقه کار

سرپرست

کارکنان حسابرسی که توانایی سرپرستی و انجام مستقل یک یا چند کار حسابرسی متوسط را داشته باشند «سرپرست» نامیده می‌شوند به ترتیبی که بتوانند مستندات و نتایج را به رتبه‌های بالاتر ارائه نمایند.

حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

کارشناسی حسابداری با ۵ سال سابقه کار
کارشناسی ارشد حسابداری با ۴ سال سابقه کار
کارشناسی رشته‌های مشابه با ۷ سال سابقه کار

سرپرست ارشد

کارکنان حسابرسی که توانایی سرپرستی و انجام مستقل یک یا چند کار حسابرسی بزرگ را داشته باشند به صورتی که بتوانند مستندات و نتایج کار را به رتبه‌های بالاتر ارائه کنند «سرپرست ارشد» نامیده می‌شوند.

حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

کارشناسی حسابداری با ۷ سال سابقه کار
کارشناسی ارشد حسابداری با ۶ سال سابقه کار
کارشناسی رشته‌های مشابه با ۹ سال سابقه کار

مدیر

کارکنان حسابرسی که توانایی مدیریت و انجام مستقل چند کار را داشته باشند به صورتی که بتوانند مستندات و نتایج کار را به شریک ارائه کنند «مدیر» نامیده می‌شوند. حداقل شرایط احراز این رتبه عبارت است از:

- کارشناسی حسابداری با ۱۰ سال سابقه کار
- کارشناسی ارشد حسابداری با ۹ سال سابقه کار
- کارشناسی رشته‌های مشابه با ۱۲ سال سابقه کار

شریک

حسابداران رسمی شاغل انفرادی یا شریک مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران در رتبه «شریک» طبقه‌بندی می‌شوند.

۳) منظور از سابقه کار فقط سابقه کار تمام وقت حسابرسی نزد مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران، حسابداران رسمی شاغل انفرادی و در زمان قبل از تشکیل جامعه حسابداران رسمی، مؤسسات معتبر حسابرسی با میانگین حداقل ده نفر کادر حرفه‌ای است. سابقه کار در زمان دانشجویی دوره کارشناسی معادل پنجاه درصد و حداکثر معادل دو سال محاسبه می‌شود.

۴) برای تعیین حداکثر خدمات مجاز قابل ارائه، حسابداران رسمی «شریک» با دو سطح شناسایی می‌شوند:

گروه اول: حسابداران رسمی شریک با کمتر از ۵ سال سابقه مدیریت حسابرسی

گروه دوم: حسابداران رسمی شریک با بیش از ۵ سال سابقه مدیریت حسابرسی

منظور از مدیریت حسابرسی، سابقه کار در سمت مدیر حسابرسی به شرح بند ۲ است.

۵) مجموع ساعات کار حرفه‌ای برای شرکا در طول سال ۱۲۰۰ ساعت و برای سایر رتبه‌ها ۲۵۰۰ ساعت در نظر گرفته شده است.

۶) برای هر حسابدار رسمی شریک حداقل نظارت در کارهای حرفه‌ای، حداکثر ساعات کار و حداکثر تعداد کارکنان حرفه‌ای تحت به شرح زیر تعیین شده است:

درصد ساعات نظارت حرفه‌ای	سقف مجاز ساعات انجام کار	حداکثر تعداد کارکنان تحت نظارت (شامل شریک)
۴/۵	۳۳,۷۰۰	۱۴
۳	۴۸,۷۰۰	۲۰

۷) برای هر مدیر تمام وقت که حسابدار رسمی شاغل هم باشد ظرفیت کاری معادل ۳۰٪ شریک با مشخصات مشابه و حداکثر معادل ۶۰٪ به ظرفیت تعیین شده فوق اضافه می‌شود.

۸) سقف خدمات مجاز قابل ارائه توسط مؤسسات حسابرسی معادل جمع سقف‌های تعیین شده برای شرکای مؤسسه به اضافه بیست درصد مجموع فوق است و سقف قابل افزایش به واسطه در اختیار داشتن «مدیر حسابدار رسمی» نیز به آن اضافه خواهد شد.

۹) در ترکیب کلی کارکنان حرفه‌ای حسابداران رسمی شاغل انفرادی یا مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران حداقل‌های زیر باید رعایت شود:

مدیر	۲٪ مجموع ساعات کارهای خیلی بزرگ
سرپرست ارشد	۳٪ مجموع ساعات کارهای بزرگ
سرپرست	۸٪ مجموع ساعات کارهای متوسط و بزرگ
حسابرس ارشد	۲۰٪ مجموع ساعات تمام کارها

۱۰) به کارهایی که برآورد ساعات کار آنها تا ۱۵۰۰ ساعت است کار کوچک، به کارهایی که برآورد ساعات کار آنها بیش از ۱۵۰۰ ساعت و تا ۵۰۰۰ ساعت است کار متوسط، به کارهایی که برآورد ساعات کار آنها بیش از ۵۰۰۰ تا ۱۵۰۰۰ ساعت است کار بزرگ و کارهای با برآورد بیش از ۱۵۰۰۰ ساعت کار خیلی بزرگ نامیده می‌شود.

۱۱) سرپرستی کارهای مختلف حداقل باید با رتبه‌های زیر باشد:

- کارهای کوچک حسابرس ارشد
- کارهای بزرگ سرپرست ارشد
- کارهای متوسط سرپرست
- کارهای خیلی بزرگ مدیر

۱۲) نظارت حرفه‌ای شریک در کارهایی که تحت نظارت مدیر یا سرپرست ارشد اداره می‌شود معادل پنجاه درصد ساعات تعیین شده در بند ۶ فوق خواهد بود.

۱۳) در ترکیب فوق هر یک از رتبه‌های بالاتر فقط می‌توانند به جای رتبه پایین تر قرار گیرند و تأمین نظارت رتبه‌های بالاتر از طریق دارندگان رتبه‌های پایین تر مجاز نیست.

۱۴) خدمات مجاز حرفه‌ای غیر از حسابرسی با ضریب پنجاه درصد ساعات کار از سقف مجاز ارائه خدمات موضوع این آیین نامه کسر خواهد شد.

۱۵) حداکثر سقف مجاز خدمات حرفه‌ای قابل ارائه با توجه به تعدیلات موضوع بندهای ۷، ۸ و ۱۴ تعدیل خواهد شد.

اساسنامه نمونه مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

مصوب ۱۳۸۰/۸/۳۰ و اصلاحیه‌های ۱۳۸۲/۱۰/۲۴ و ۱۳۸۵/۱۲/۹
۱۳۸۶/۹/۲۱ و ۱۳۸۷/۶/۲۷ شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران

اساسنامه مؤسسه ----- (حسابداران رسمی)*

فصل اول: نام، نوع، مدت، مرکز، تابعیت، موضوع

ماده ۱

نام مؤسسه: مؤسسه حسابرسی ----- (حسابداران رسمی).

ماده ۲

نوع مؤسسه: مؤسسه غیر تجاری انتفاعی.

ماده ۳

مدت: مؤسسه از تاریخ تأسیس برای مدت نامحدود تشکیل می‌شود.

ماده ۴

مرکز اصلی مؤسسه: مرکز اصلی مؤسسه ----- (نام شهر) ----- است. تغییر مرکز اصلی، تأسیس شعب و نمایندگی در داخل و خارج از کشور با تصویب مجمع شرکا امکان پذیر است، اما تعیین و تغییر نشانی در اختیار هیأت مدیره می‌باشد.

* مواردی که در این اساسنامه با فونت سیاه (پررنگتر) درج شده اجباری و بقیه آن اختیاری است.

ماده ۵

تابعیت مؤسسه: مؤسسه دارای تابعیت ایرانی است.

ماده ۶

موضوع مؤسسه: موضوع مؤسسه محدود به ارائه خدمات زیر است:

۶-۱- خدمات حسابرسی شامل انواع حسابرسی

۶-۲- بازرسی قانونی

۶-۳- مشاوره مدیریت مالی

۶-۴- طراحی و پیاده سازی سیستم مالی

۶-۵- خدمات مالی و حسابداری و مالیاتی

۶-۶- نظارت بر امور تصفیه

۶-۷- خدماتی که توسط دادگاهها و مراجع قضایی در چارچوب موارد بالا ارجاع و توسط حسابدار

رسمی پذیرفته می شود.

۶-۸- سایر مواردی که توسط شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران اعلام و تأیید می شود.

فصل دوم: سرمایه، شرکا، ورود و خروج شریک، تعهدات شرکا

ماده ۷

سرمایه مؤسسه: سرمایه مؤسسه ----- ریال است که تماماً توسط شرکا پرداخت شده است.

ماده ۸

شرکا و سهام شرکتها آنها: شرکا و سهام شرکتها آنها به شرح زیر است:

نام

مبلغ سهم شرکتها ریال

اقامتگاه

ماده ۹

شرایط و تعداد شرکا: شرکای مؤسسه باید حسابدار رسمی شاغل، عضو جامعه حسابداران رسمی ایران باشند و تعداد آنان در هر زمان حداقل سه نفر باشد.

تبصره ۱- در هر زمان که تعداد شرکا از حداقل مقرر در فوق کمتر شود یا شرایط هر یک از شرکا از وضعیت حسابدار رسمی شاغل تغییر یابد، انطباق وضعیت مؤسسه با مقررات این ماده باید حداکثر ظرف مدت ۶ ماه صورت گیرد.

تبصره ۲- هیچ یک از شرکای مؤسسه حق ندارد مادام که شریک مؤسسه است، مؤسسه یا دفتر دیگری برای انجام خدمات مشابه داشته باشد و یا کارهای موضوع مؤسسه را خارج از مؤسسه بپذیرد یا در مؤسسه حسابرسی دیگری شریک شود.

تبصره ۳- شرکای مؤسسه با توجه به مقررات مربوط به حسابداران رسمی شاغل، حق اشتغال به هیچ شغلی اعم از موظف یا غیر موظف را ندارند، مگر تدریس در دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و عضویت در ارکان و تشکیلات جامعه حسابداران رسمی ایران به صورت پاره وقت.

ماده ۱۰

هیچ یک از شرکا نمی‌تواند تمام یا قسمتی از سهم الشرکه خود و حقوق ناشی از آن را مقید سازد، یا به وثیقه بگذارد یا به غیر واگذار کند، مگر با تصویب مجمع شرکا. سهم الشرکه در هر صورت تنها به سایر حسابداران رسمی شاغل عضو جامعه حسابداران رسمی ایران قابل انتقال است.

ماده ۱۱

اگر عضویت هر یک از شرکا در جامعه حسابداران رسمی ایران به هر دلیل لغو یا بیش از یکسال به حالت تعلیق درآید و یا وضعیت آن از شاغل به غیر شاغل تغییر یابد، خروج وی از مؤسسه الزامی است. ضمناً چنانچه ادامه همکاری هر یک از شرکا با رأی اکثریت عددی شرکا که حداقل دو سوم* سرمایه مؤسسه را دارا باشند با توجه به موارد پیش بینی شده در این اساسنامه به مصلحت نباشد، شریک مزبور ملزم به خروج از مؤسسه است. کلیه شرکای مؤسسه با قبول این اساسنامه ضمن عقد خارج لازم، متعهد به اجرای این ماده اند و هیچ شریکی که مشمول مقررات این ماده باشد حتی به دلیل اختلافات مالی با مؤسسه نمی‌تواند از خروج از مؤسسه خودداری کند.

* طبق اصلاحیه مورخ ۱۳۸۲/۱۰/۲۴ شورای عالی "سه چهارم" به دو سوم تغییر یافته است.

ماده ۱۲

در صورت خروج قهری یا اختیاری هر یک از شرکا، سایر شرکا باید نسبت به پرداخت کلیه حقوق و مطالبات مربوط به وی یا به افراد ذینفع اقدام کنند. تعیین تکلیف سهم الشرکه که شریک مزبور با تصویب مجمع شرکا از طریق کاهش سرمایه یا انتقال سهم الشرکه به سایر شرکا یا شریک جدید صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۳

حقوق مربوط به شریک خارج شده به نسبت سهم الشرکه از خالص ارزش روز دارایی‌ها شامل کارهای در جریان با توجه به درصد پیشرفت کار به اضافه مبلغی بابت سهم سرقفلی مؤسسه (در صورت وجود) با توافق طرفین ذینفع قابل محاسبه و پرداخت است. پرداخت حقوق فوق به اضافه سایر مطالبات و کسر بدهیهای شریک خارج شده حداکثر ظرف ---- ماه انجام می‌گیرد.

ماده ۱۴

مجمع شرکا باید حداکثر ظرف ---- ماه از تاریخ اعلام کتبی قصد کناره‌گیری هر یک از شرکا، نسبت به آن تصمیم‌گیری کند. در صورت تحقق کناره‌گیری، شریک مستعفی موظف است نسبت به انجام تعهدات مربوط به خود تا هر زمان که لازم باشد اقدام کند.

ماده ۱۵

اختلاف بین شرکا در هر زمان از طریق مراجعه به داور مرضی‌الطرفین حل و فصل خواهد شد. در صورت عدم توافق شرکا برای تعیین داور مرضی‌الطرفین، موضوع اختلاف از طریق ارجاع به هیأت داور تعیین شده از طرف شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران حل و فصل خواهد شد. شرکای مؤسسه با قبول شرایط این ماده مکلفند از رأی صادره تبعیت کنند.

ماده ۱۶

ورود شریک جدید با موافقت اکثریت عددی شرکا که حداقل سه چهارم سرمایه مؤسسه را داشته باشند صورت خواهد گرفت.

ماده ۱۷

گزارشهایی که در مورد انجام خدمات حرفه‌ای به صاحبکار ارائه می‌شود، باید توسط حداقل ۲ نفر از شرکاء یا یک نفر از شرکاء و یکی از حسابداران رسمی که تمام وقت در استخدام مؤسسه بوده و مسئولیت انجام کار را بر عهده داشته‌اند، امضاء و ممهور به مهر مؤسسه انتشار یابد.

ماده ۱۸

مسئولیت جبران هرگونه خسارتی که از ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای به اشخاص ثالث وارد می‌شود بر عهده شریک (شرکای) مسئول کار خواهد بود. این موضوع تنها از نظر روابط بین شرکا نافذ است، اما از نظر اشخاص ثالث کلیه شرکای مؤسسه متضامناً مسئول جبران خسارت هستند.

فصل سوم: ارکان مؤسسه، وظایف و اختیارات، نحوه دعوت، تشکیل و اتخاذ تصمیم

ماده ۱۹

ارکان مؤسسه عبارت است از:

- ۱- مجمع شرکا
- ۲- هیأت مدیره

ماده ۲۰

مجمع شرکا لااقل یکبار در سال، ظرف مدت چهار ماه بعد از پایان سال مالی مؤسسه تشکیل خواهد شد. وظایف و اختیارات مجمع شرکا به شرح زیر است:

- ۱- انتخاب و یا عزل اعضای هیأت مدیره.
- ۲- تصویب صورتهای مالی مؤسسه و اتخاذ تصمیم در خصوص تقسیم سود و اندوخته‌ها.
- ۳- تعیین روزنامه کثیرالانتشار مؤسسه.
- ۴- تعیین خط مشی مؤسسه.
- ۵- تصویب بودجه سالانه.
- ۶- تعیین حقوق و مزایا، پاداش و حق حضور اعضای هیأت مدیره.
- ۷- اتخاذ تصمیم نسبت به ورود و خروج شرکا.
- ۸- تصویب نقل و انتقال سهم الشرکه بین شرکا.
- ۹- تغییر مرکز اصلی، تأسیس شعب و یا نمایندگی در داخل و خارج از کشور.
- ۱۰- تغییر مواد اساسنامه.
- ۱۱- انحلال مؤسسه.

تبصره - تغییر در مواد اساسنامه از نظر مطابقت با مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران قبلاً باید به تأیید رئیس هیأت مدیره و دبیرکل جامعه مزبور رسیده باشد.

ماده ۲۱

نصاب لازم برای تشکیل جلسه مجمع شرکا و اتخاذ رأی، در مواردی که در سایر مواد این اساسنامه تعیین نشده، به شرح زیر است:

۱-۲۱- نصاب لازم برای تشکیل جلسه، در موارد تصمیمگیری پیرامون بندهای ۹، ۱۰ و ۱۱ ماده ۲۰ بالا اکثریت عددی شرکایی است که لاقل سه چهارم سرمایه را دارا باشند. تصمیمات مجمع با رأی موافق حداقل دوسوم اعضای حاضر که بیش از نصف سرمایه را دارا باشند معتبر خواهد بود.

۲-۲۱- نصاب لازم برای تشکیل سایر جلسات مجمع، برای بار اول، اکثریت عددی شرکا که لاقل دوسوم سرمایه را دارا باشند، برای بار دوم، هر تعداد از شرکا که بیش از نصف سرمایه را دارا باشند و برای بار سوم، هر تعداد از شرکا با هر میزان سرمایه است. تصمیمات مجمع همواره با رأی موافق حداقل نصف اعضای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

ماده ۲۲

دعوت برای تشکیل مجمع شرکا از طریق پست سفارشی و روزنامه کثیرالانتشار صورت خواهد گرفت. در صورت حضور تمامی شرکا، رعایت تشریفات فوق الزامی نخواهد بود.

ماده ۲۳

دعوت برای تشکیل مجمع شرکا توسط رئیس هیأت مدیره و در غیاب یا استنکاف ایشان توسط حداقل یک سوم از شرکا یا دارندگان حداقل یک سوم سرمایه مؤسسه (اصالتاً و وکالتاً) به عمل خواهد آمد.

ماده ۲۴

فاصله تاریخ دعوت تا تاریخ تشکیل مجامع شرکای مؤسسه حداقل ۱۰ روز و حداکثر ۴۰ روز است.

ماده ۲۵

شرکا می‌توانند برای حضور و اتخاذ رأی در مجمع شرکا به شرکای دیگر مؤسسه کتباً وکالت بدهند.

ماده ۲۶

مؤسسه توسط هیأت مدیره ای مرکب از ..... نفر از شرکا مجمع شرکا برای مدت ..... سال انتخاب می‌شوند، اداره خواهد شد. تجدید انتخاب اعضای هیأت مدیره بلامانع است. هیأت مدیره در اولین جلسه خود از بین اعضای هیأت مدیره، یک رئیس، یک نایب رئیس و یک مدیر عامل تعیین می‌کند. وظایف و اختیارات رئیس، نایب رئیس و مدیر عامل توسط هیأت مدیره تعیین می‌شود.

ماده ۲۷

هیأت مدیره برای اداره کلیه امور مؤسسه بجز مواردی که طبق این اساسنامه در صلاحیت مجمع شرکاست، دارای اختیارات کامل می‌باشد. اهم اختیارات هیأت مدیره به شرح زیر است:

- ۱- اداره امور مؤسسه و تصویب و اجرای آئین نامه‌ها و دستور العمل‌های لازم.
- ۲- افتتاح حساب و استفاده از آن به نام مؤسسه نزد بانکها یا مؤسسات اعتباری.
- ۳- امضا و ظهرنویسی و پذیرش اوراق تجاری.
- ۴- نمایندگی مؤسسه در برابر اشخاص ثالث.
- ۵- دریافت مطالبات و پرداخت دیون مؤسسه.
- ۶- انعقاد هر نوع قرارداد و تغییر و تبدیل یا فسخ و اقاله آن.
- ۷- تحصیل اعتبار از بانکها و شرکتهای و مؤسسات و هر نوع استقراض.
- ۸- ترهین اموال مؤسسه اعم از منقول و غیر منقول و فک رهن ولو کراراً.
- ۹- اقامه هرگونه دعوی و دفاع از هرگونه دعوی یا فیصله به دعوی یا انصراف از آن.
- ۱۰- تعیین وکیل برای دادرسی و غیره با و یا بدون حق توکیل و توکیل در توکیل ولو کراراً.
- ۱۱- تهیه و تنظیم صورتهای مالی و گزارش فعالیتهای مؤسسه.
- ۱۲- تهیه و تنظیم بودجه سالانه.
- ۱۳- اجرای تصمیمات مجمع شرکا
- ۱۴- تصویب و اجرای برنامه‌های آموزشی و تحقیقاتی لازم.
- ۱۵- ارائه یک نسخه گزارش حسابرس منضم به صورتهای مالی به جامعه حسابداران رسمی ایران حداکثر ظرف مدت یک هفته پس از صدور.

تبصره - اعضای هیأت مدیره می‌توانند تمام یا قسمتی از اختیارات و نیز حق امضای خود را به مسئولیت خود به یکدیگر و یا به یک یا چند نفر از شرکا تفویض کنند. این تفویض اختیار باید کتبی باشد و به اطلاع سایر شرکا برسد.

ماده ۲۸

مجمع شرکاء در هر سال، یک مؤسسه حسابرسی از موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران را به عنوان حسابرس انتخاب می‌کند. حسابرس منتخب طبق استانداردهای حسابرسی ایران وظایف خود را انجام داده و گزارش خود را ظرف مدت ۲۰ روز پس از دریافت صورتهای مالی در اختیار مجمع شرکا خواهد گذاشت اتخاذ تصمیم نسبت به صورتهای مالی بدون استماع گزارش حسابرس فاقد اعتبار است. حسابرسی موسسات حسابرسی توسط یکدیگر به صورت متقابل مجاز نخواهد بود.

**فصل چهارم: صاحبان امضای مجاز، سال مالی، حسابهای مؤسسه
و تقسیم سود، انحلال، تصفیه و سایر موارد**

ماده ۲۹

به استثنای گزارشهای موضوع ماده ۱۷، کلیه اسناد و اوراق تعهد آور مؤسسه از قبیل قراردادهای چک، سفته، برات و سایر اوراق تجاری با امضای ----- نفر از اعضای هیأت مدیره و مهر مؤسسه معتبر است.

ماده ۳۰

سال مالی مؤسسه از روز ---- ماه هر سال آغاز و در روز ---- ماه ---- (همان سال/ سال بعد) به پایان می‌رسد، در سال اول تأسیس، آغاز سال مالی، تاریخ تشکیل مؤسسه است.

ماده ۳۱

تصویب صورتهای مالی توسط مجمع شرکا در حکم مفاصا حساب هیأت مدیره است.

ماده ۳۲

در صورت تصویب انحلال مؤسسه توسط مجمع شرکا، یک نفر از بین شرکا یا خارج از شرکا به سمت مدیر تصفیه انتخاب می‌شود و امور تصفیه را بر اساس مقررات فصل سوم قانون تجارت انجام می‌دهد.

ماده ۳۳

موارد پیش بینی نشده در این اساسنامه تابع قانون تجارت و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران است.

ماده ۳۴

این اساسنامه مشتمل بر چهار فصل، --- ماده و --- تبصره در تاریخ ----- به تصویب مجمع شرکا رسیده است.

مرکز مالی اقتصادی همتراز

آیین نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۸ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

مصوب ۱۳۹۰/۴/۱۵

شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران

در اجرای مفاد ماده ۲۸ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران (جامعه) و به منظور سامان بخشی تعاملات درون و برون سازمانی مؤسسات حسابرسی عضو، آیین نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی و در تاریخ ۱۳۸۳/۲/۲۷ به تصویب شورای عالی رسیده است، به شرح زیر اصلاح می گردد.

فصل اول – کلیات

ماده ۱

با توجه به وظایف جامعه طبق قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی و ماده (۲) آیین نامه اجرایی آن، مؤسسات حسابرسی عضو جامعه، مسئولیت خطیری در اعتبار بخشی، اطمینان افزایی و شفافیت اطلاعات ارائه شده به نظام اقتصادی کشور برای تصمیم‌گیری دارند و باید با پایبندی خود به اخلاق و رفتار حرفه‌ای، مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران مشتمل بر مفاد این آیین نامه اجرایی، این مسئولیت را پاسداری کنند.

ماده ۲

مؤسسات حسابرسی، به عنوان شاکله اصلی جامعه حسابداران رسمی ایران، نقش با اهمیتی در زمینه دستیابی به اهداف جامعه دارند، بنابراین، پایبندی شرکای آنها به مقررات، اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. کسب، حفظ و ارتقای صلاحیت حرفه‌ای مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و شرکای آنها، عامل بقای حرفه و عامل اصلی در جلب اعتماد جامعه اقتصادی کشور است. جامعه حسابداران رسمی ایران و مؤسسات حسابرسی عضو آن، موظفند با همکاری یکدیگر در این زمینه تلاش کنند. این موضوع، بخشی از خط مشی جامعه حسابداران رسمی ایران است.

آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۸ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۳

مؤسسه حسابرسی حداقل توسط سه نفر حسابدار رسمی شاغل به عنوان “شریک” تشکیل می‌شود. هر یک از شرکای مؤسسه می‌بایست ضمن احراز شرایط مدیر حسابرسی طبق مفاد بندهای زیر (حسب مورد)، دارای حداقل سه سال سابقه کار حسابرسی تمام وقت در سطح مدیر حسابرسی در مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و یا سازمان حسابرسی بوده و طی این مدت مسئولیت مدیر مسئول کار یا سرپرست ارشد، حداقل تعداد ۲۰ فقره حسابرسی صورتهای مالی و یا شرکتهایی با اندازه متوسط (حداقل ۲۰۰۰ ساعت) و یا معادل آن را برعهده داشته باشد.

الف - حسابداران رسمی شاغل در استخدام مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و یا سازمان حسابرسی که واجد شرایط احراز عنوان مدیر حسابرسی طبق دستورالعمل اجرایی مواد ۲ و ۶ آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای توسط اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران بوده و به موجب احکام صادره توسط مؤسسات حسابرسی عضو جامعه و یا سازمان حسابرسی به عنوان “مدیر حسابرسی” شناخته شده‌اند.

ب - حسابداران رسمی شاغل در استخدام مؤسسات حسابرسی عضو جامعه یا سازمان حسابرسی که طبق دستورالعمل اجرایی مواد ۲ و ۶ آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات دارای عنوان سرپرست ارشد حسابرسی بوده و پس از حداقل سه سال سابقه کار حسابرسی تمام وقت در این رده حرفه‌ای باشند در سطح مدیر حسابرسی شناخته خواهند شد.

تبصره: حسابداران رسمی که قبل از احراز حسابدار رسمی، آزمون مدیری را نگذرانده باشند باید حداقل امتیاز آموزشی را در جامعه گذرانده باشند.

پ - حسابداران رسمی غیر شاغل و شاغلین انفرادی برای تبدیل وضعیت به عنوان شریک علاوه بر احراز شرایط تعیین شده در این ماده و بندهای “الف” و “ب” (حسب مورد) بایستی حداقل امتیاز آموزشی طبق ضوابط مصوب شورای عالی را نیز دارا باشند.

تبصره یک: شرکای فعلی و قبلی مؤسسات حسابرسی عضو جامعه، از تاریخ تشکیل جامعه تا تاریخ تصویب این آیین‌نامه به عنوان شریک شناخته شده و مشمول الزامات این ماده نخواهند بود.

فصل دوم – روابط مؤسسات حسابرسی با جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۴

مؤسسات حسابرسی که بر اساس مفاد ماده ۲۵ اساسنامه جامعه تشکیل می‌شوند، عضو جامعه‌اند و بر اساس مفاد ماده ۲۷ اساسنامه جامعه موظفند کلیه مقرراتی را که در مورد تشکیل، اداره و نحوه فعالیت آنها، توسط جامعه وضع می‌شود، رعایت کنند.

تبصره: عدم رعایت مقررات و ضوابط مصوب شورای عالی و عدم ارائه و یا تأخیر غیر متعارف در ارائه مدارک و اطلاعات درخواستی جامعه، به عنوان تخلف از مقررات محسوب می‌شود.

ماده ۵

جامعه پس از اطمینان یافتن از وجود دفتر کار مناسب و امکانات لازم در چارچوب ضوابط مصوب، طبق ماده ۵۶ اساسنامه جامعه نسبت به تایید اساسنامه مؤسسات در حال تاسیس و صدور پروانه کار اقدام می‌نماید.

تبصره: انجام فعالیت حرفه‌ای در مکانی به جز مرکز مؤسسه تحت عناوینی مانند شعبه، دفتر و یا هر عنوان دیگر، در صورتی مجاز خواهد بود که این موضوع در اساسنامه مؤسسه پیش‌بینی شده و تحت نظر یکی از شرکای مستقر در محل اداره شود.

ماده ۶

هرگاه مؤسسه‌ای بیش از مدت ۶ ماه از تاریخ اخطار جامعه، دفتر کار مناسب برای فعالیت حرفه‌ای در اختیار نداشته باشد، شرکای مؤسسه می‌بایست حداکثر تا پایان ماه بعد نسبت به رفع اشکال و یا تهیه صورت جلسه انحلال مؤسسه اقدام نمایند.

تبصره ۱: تعهدات حرفه‌ای مؤسسه در این خصوص در دوران انحلال با نظارت جامعه (طبق مفاد قرارداد) انجام می‌پذیرد.

تبصره ۲: مهلت پیش‌بینی شده در این ماده با ارائه توجیهات حداکثر تا ۲ ماه توسط هیأت مدیره جامعه قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۷

هیأت مدیره جامعه موظف است زمینه لازم را برای همکاری و مشارکت مؤسسات در تحقق برنامه‌های جامعه و تدوین ضوابط و مقررات مربوط فراهم نماید.

آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۸ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۸

در اجرای تبصره یک ماده ۲۷ اساسنامه جامعه، مؤسسات حسابرسی موظفند ظرف مدت یک هفته پس از انعقاد قرارداد، اطلاعات مربوط به قراردادهای منعقد شده در ارتباط با فعالیت‌های حرفه‌ای موضوع فعالیت مؤسسه را طبق فرم مربوط به جامعه ارسال نمایند.

ماده ۹

در اجرای تبصره ۴ ماده ۲۷ اساسنامه جامعه، مؤسسات حسابرسی موظفند یک نسخه از گزارش‌های حسابرسی خود را از جمله حسابرسی صورتهای مالی، حسابرسی مالیاتی و حسابرسی ویژه و ارزیابی سهام را ظرف مدت یک هفته پس از تاریخ صدور به صورت الکترونیکی به جامعه ارسال نمایند.

تبصره: در نمونه قراردادهای حسابرسی که توسط جامعه تهیه شده است، ارائه یک نسخه از گزارشهای حسابرسی به جامعه پیش‌بینی شده و استفاده از قراردادهای مزبور برای مؤسسات حسابرسی الزامی می‌باشد.

فصل سوم – روابط مؤسسات حسابرسی عضو با یکدیگر

ماده ۱۰

مؤسسات حسابرسی عضو می‌توانند به صورت مشترک نسبت به انعقاد قرارداد و انجام کار اقدام نمایند. انجام دادن کار مشترک، منوط به انعقاد قرارداد کتبی بین دو یا چند مؤسسه حسابرسی و مشخص شدن حدود کار و وظایف هر مؤسسه است. کلیه شرکای دو یا چند مؤسسه طرف قرارداد، در کار انجام شده مسئولیت تضامنی دارند.

ماده ۱۱

واگذاری تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای حسابرسی توسط مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی به مؤسسات حسابرسی و حسابداران شاغل انفرادی دیگر ممنوع است. همچنین پذیرش تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای توسط مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی از مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی دیگر ممنوع است.

ماده ۱۲

هرگونه استفاده موقت از خدمات حرفه‌ای کارکنان مؤسسات حسابرسی دیگر صرفاً با توافق کتبی دو مؤسسه حسابرسی ذیربط مجاز است.

آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۸ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۱۳

انجام کارهای تحقیقاتی، آموزشی و پژوهشی توسط دو یا چند مؤسسه حسابرسی، با توافق کتبی طرفین مجاز است.

ماده ۱۴

روابط حسابرس پیشین و حسابرس جایگزین و همچنین، روابط حسابرس اصلی و حسابرس دیگر تابع ضوابط آیین رفتار حرفه‌ای و استانداردهای حسابرسی است.

تبصره ۱: به منظور رعایت موازین حرفه‌ای در موارد تغییر حسابرس، انجام اقدامات زیر توسط حسابرس جایگزین الزامی است:

الف - حسابرس جایگزین پس از انجام مکاتبه با حسابرس قبلی در ارتباط با عدم وجود دلایل حرفه‌ای برای تغییر حسابرس، بودجه ریالی کار را با توجه به بودجه زمانی انجام کار بر حسب رده‌های مختلف حرفه‌ای و سهم مناسبی از سربار تعیین و در پرونده‌های خود مستند می‌کند.

تبصره ۲: پذیرش کار در جریان اعضای جامعه توسط سایر اعضا، ممنوع می‌باشد. در موارد استثنایی و با ارائه توجیهات لازم، انجام کار توسط حسابرس جایگزین با موافقت کتبی جامعه حسابداران رسمی ایران امکان‌پذیر است.

ماده ۱۵

به منظور رعایت شایسته بند ۲۱ آیین رفتار حرفه‌ای، استخدام کارکنان سایر اعضا توسط مؤسسات عضو جامعه باید با اطلاع از کارفرمای قبلی صورت گیرد. به هر حال استخدام کارکنان سایر اعضا بدون قطع رابطه کامل با کارفرمای قبلی وی و ارائه گواهی پایان کار، ممنوع است.

فصل چهارم - روابط مؤسسات حسابرسی با حسابداران رسمی

ماده ۱۶

ارتباط مؤسسات حسابرسی با حسابداران رسمی شاغل به صورت یکی از موارد زیر برقرار خواهد شد:

- الف) شراکت در مؤسسه حسابرسی،
- ب) استخدام تمام وقت (حسابداران رسمی تحت استخدام).

آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۸ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۱۷

هرگونه اختلاف حرفه‌ای بین مؤسسات حسابرسی و یا حسابداران رسمی عضو جامعه از طریق مراجعه به داور مرضی‌الطرفین حل و فصل خواهد شد، در صورت عدم توافق در مورد تعیین داور مرضی‌الطرفین، موضوع اختلاف از طریق ارجاع به داور یا هیأت داوری تعیین شده از طرف هیأت مدیره جامعه حل و فصل خواهد شد و طرفین حسب مورد ملزم به تمکین از رأی صادره توسط داور مرضی‌الطرفین یا جامعه خواهند بود.

فصل پنجم – روابط مؤسسات حسابرسی با مؤسسات حرفه‌ای

غیر عضو داخلی

ماده ۱۸

واگذاری خدمات حرفه‌ای غیر حسابرسی توسط مؤسسات حسابرسی (شامل خدمات مالی، طراحی و پیاده سازی سیستم مالی، ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه) به اشخاص و مؤسسات غیر عضو جامعه حداکثر تا میزان (۳۰) درصد مبلغ قرارداد، طبق شرایط زیر مجاز می‌باشد:

- الف) حجم کارهای ارجاعی در هر سال نباید از ۲۰ درصد کل درآمدهای غیر حسابرسی بیشتر شود.
ب) مسئولیت حرفه‌ای و نظارت بر اجرای کار به عهده مؤسسه واگذار کننده کار می‌باشد.

فصل ششم – روابط مؤسسات حسابرسی عضو با

مؤسسات حسابرسی بین‌المللی

ماده ۱۹

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه می‌توانند با مؤسسات حسابرسی بین‌المللی مورد تایید جامعه، قراردادهای همکاری منعقد کنند. این همکاری می‌تواند به صورت پذیرش انواع نمایندگی حرفه‌ای توسط مؤسسه حسابرسی، انعقاد قراردادهای بلند مدت همکاری و قراردادهای مشارکت موردی (در مورد تمام یا بخشی از خدمت حرفه‌ای خاصی که مشمول مفاد ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی تبصره ۴ قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی نیست) انجام شود.

تبصره: انجام همکاری مؤسسات حسابرسی عضو با مؤسسات حسابرسی بین‌المللی، تنها پس از انعقاد قراردادهای مربوط در صورتی که مغایر با قوانین و مقررات جامعه نباشد. مجاز است. نوع و حدود همکاری باید به اطلاع جامعه حسابداران رسمی ایران برسد.

آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۸ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۲۰

بررسی پرونده‌های حرفه‌ای مؤسسات حسابرسی توسط مؤسسات بین‌المللی طرف قرارداد، به منظور کنترل کیفیت، با رعایت اصول حرفه‌ای بلامانع است.

فصل هفتم – سایر موارد

ماده ۲۱

به منظور یکسان سازی رده‌های کارکنان حرفه‌ای مؤسسات، افزون بر رعایت مفاد دستورالعمل اجرایی مواد ۲ و ۶ آیین‌نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای، پس از برقراری امتحانات رده‌های حرفه‌ای توسط جامعه، مؤسسات عضو باید کارکنان حرفه‌ای ذیصلاح خود را با رعایت مقررات مربوط، برای شرکت در امتحانات به جامعه معرفی کنند و نتیجه (یا نتایج) امتحانات را با در نظر گرفتن سایر صلاحیتهای حرفه‌ای در ارتقای آنان دخالت دهند.

ماده ۲۲

مؤسسات حسابرسی مکلفند کلیه وظایف قانونی در مورد مؤسسه، شرکا و کارکنان خود، از جمله قوانین و مقررات مربوط به مالیاتها، کار و تأمین اجتماعی را رعایت کنند.

ماده ۲۳

مؤسسات حسابرسی باید دارای آیین‌نامه رده‌بندی شغلی و آموزشی برای کارکنان خود باشند. در این مورد رعایت مقررات و رهنمودهای جامعه ضروری است.

ماده ۲۴

کسب حداقل امتیازات مصوب کنترل وضعیت مؤسسه و کنترل کیفیت کار، الزامی می‌باشد و در صورت عدم کسب حداقل امتیازات مصوب با پیشنهاد کارگروه کنترل کیفیت، حداکثر ۶ ماه مهلت به مؤسسه اعطا می‌شود و بعد از مهلت مقرر در صورت عدم کسب حد نصاب لازم موضوع به هیأت انتظامی ارجاع خواهد شد.

ماده ۲۵

صورت‌های مالی مؤسسات حسابرسی باید توسط یکی از مؤسسات حسابرسی دیگر حسابرسی و ظرف مدت ۴ ماه پس از پایان سال مالی، توسط مؤسسه مورد رسیدگی به جامعه تسلیم گردد. انتخاب مؤسسات به عنوان حسابرس به صورت متقابل و برای بیش از دو سال متوالی مجاز نمی‌باشد.

آیین نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۸ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۲۶

در مواردی که داور و یا هیأت داوری معین شده توسط هیأت مدیره به عنوان داور مرضی الطرفین نسبت به موضوع مورد اختلاف رسیدگی و اعلام نظر می نماید، هزینه داوری به میزان ساعت صرف شده بابت جبران هزینه های انجام شده به تساوی از طرفین دریافت می شود.

تبصره: در مواردی که یکی از طرفین دعوا عضو جامعه نباشد، هزینه داوری تماماً از عضو ذیربط دریافت خواهد شد.

ماده ۲۷

سربرگهای مکاتباتی مؤسسات حسابرسی باید شامل نام **مؤسسه حسابرسی** و به دنبال آن عبارت **حسابدار رسمی** باشد. درج اسامی شرکا در سربرگ بلامانع است.

ماده ۲۸

مؤسسات حسابرسی می توانند رده بندی مؤسسه خود را از جامعه درخواست کنند. ضوابط امتیازبندی براساس آیین نامه ای خواهد بود که به پیشنهاد مشترک کارگروه های مؤسسات حسابرسی و کنترل کیفیت و تأیید هیأت مدیره، توسط شورای عالی جامعه تصویب خواهد شد.

ماده ۲۹

چنانچه وضعیت مؤسسات حسابرسی با برخی از مواد این آیین نامه (به استثنای شرایط پیش بینی شده در ماده ۳) مطابقت نداشته باشد، مؤسسات ذیربط مکلفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این آیین نامه نسبت به تطبیق شرایط خود اقدام نمایند در غیر این صورت عضو ذیربط متخلف شناخته خواهد شد.

ماده ۳۰

این آیین نامه در ۳۰ ماده و ۱۲ تبصره در تاریخهای ۱۳۹۰/۳/۴، ۱۳۹۰/۳/۱۸ و ۱۳۹۰/۴/۱۵ به تصویب شورای عالی رسیده است. هرگونه تغییر در مفاد این آیین نامه با پیشنهاد کارگروه مؤسسات حسابرسی، تأیید هیأت مدیره و تصویب شورای عالی جامعه انجام خواهد شد.

آیین نامه اجرایی اعضای شاغل انفرادی

شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران

در اجرای تبصره ۲ ماده ۲۷ اساسنامه جامعه و به منظور سامان بخشی تعاملات و عملکرد اعضای شاغل انفرادی، آیین نامه زیر تهیه و در تاریخ ۱۳۹۰/۹/۲۳ به تصویب شورای عالی رسیده است.

فصل اول – کلیات

ماده ۱

با توجه به وظایف جامعه طبق "قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذیصلاح به عنوان حسابدار رسمی" اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران به ویژه اعضای شاغل انفرادی، مسئولیت خطیری در اعتبار بخشی، اطمینان‌افزایی و شفافیت اطلاعات ارائه شده به نظام اقتصادی کشور برای تصمیم‌گیری دارند و باید با پایبندی خود به رفتار و اخلاق حرفه‌ای، مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران مشتمل بر مفاد این آیین نامه اجرایی، این مسئولیت را پاسداری کنند.

ماده ۲

اعضای شاغل انفرادی، نقش با اهمیتی در زمینه دستیابی به اهداف جامعه دارند. بنابراین، پایبندی آنها به مقررات، اهمیت ویژه‌ای می‌یابد. کسب، حفظ و ارتقای صلاحیت حرفه‌ای اعضای شاغل، عامل بقای حرفه و عامل اصلی در جلب اعتماد جامعه اقتصادی کشور است. جامعه حسابداران رسمی ایران و اعضای شاغل انفرادی، موظفند با همکاری یکدیگر در این زمینه تلاش کنند. این موضوع، بخشی از خط‌مشی جامعه حسابداران رسمی ایران است.

فصل دوم – روابط اعضای شاغل انفرادی با

جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۳

اعضای شاغل انفرادی براساس مفاد تبصره ۲ ماده ۲۷ اساسنامه جامعه موظفند کلیه مقرراتی را که در مورد نحوه فعالیت آنها، توسط جامعه وضع می‌شود، رعایت کنند.
تبصره: عدم رعایت مقررات و ضوابط مصوب شورای عالی و عدم ارائه و یا تأخیر خارج از ضوابط در ارائه مدارک و اطلاعات درخواستی جامعه، به عنوان تخلف از مقررات محسوب می‌شود.

آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۷ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۴

انجام فعالیت حرفه‌ای توسط اعضای شاغل انفرادی، منوط به داشتن پروانه کار معتبر می‌باشد. جامعه پس از اطمینان یافتن از وجود دفتر کار مناسب و امکانات لازم در چارچوب ضوابط مصوب، طبق ماده ۵۵ اساسنامه جامعه، نسبت به صدور پروانه کار برای حسابدار رسمی شاغل انفرادی اقدام می‌نماید.

ماده ۵

هرگاه شاغل انفرادی بیش از مدت ۶ ماه از تاریخ اخطار جامعه، دفتر کار مناسب برای فعالیت حرفه‌ای در اختیار نداشته باشد، پروانه کار نامبرده توسط جامعه لغو شده و وضعیت وی به "غیر شاغل" تبدیل خواهد شد.

تبصره: مهلت پیش‌بینی شده در این ماده با ارائه توجیحات حداکثر تا ۲ ماه توسط هیأت مدیره جامعه قابل تمدید می‌باشد.

ماده ۶

در اجرای تبصره یک ماده ۲۷ اساسنامه جامعه، اعضای شاغل انفرادی موظفند ظرف مدت یک هفته پس از انعقاد قرارداد، اطلاعات مربوط به قراردادهای منعقد شده در ارتباط با فعالیت‌های حرفه‌ای موضوع فعالیت خود را طبق فرم مصوب به جامعه ارسال نمایند.

ماده ۷

در اجرای تبصره ۴ ماده ۲۷ اساسنامه جامعه، اعضای شاغل انفرادی موظفند یک نسخه از گزارش حسابرسی خود را از جمله حسابرسی صورتهای مالی، حسابرسی مالیاتی و حسابرسی ویژه و ارزیابی سهام را ظرف مدت یک هفته به صورت الکترونیکی به جامعه ارائه نمایند.

فصل سوم – روابط اعضای شاغل انفرادی با یکدیگر

ماده ۸

انجام کار مشترک با یکدیگر توسط اعضای شاغل انفرادی ممنوع می‌باشد.

ماده ۹

واگذاری تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای حسابرسی توسط حسابداران رسمی شاغل انفرادی به مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی دیگر ممنوع است. همچنین پذیرش تمام یا بخشی از خدمات حرفه‌ای توسط حسابداران رسمی شاغل انفرادی از مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی دیگر ممنوع است.

آیین نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۷ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۱۰

هرگونه استفاده موقت از خدمات حرفه‌ای کارکنان مؤسسات حسابرسی عضو و سایر اعضای شاغل انفرادی صرفاً با توافق کتبی کارفرمای ذیربط مجاز است.

ماده ۱۱

انجام کارهای تحقیقاتی، آموزشی و پژوهشی توسط دو یا چند حسابدار رسمی شاغل انفرادی، با توافق کتبی طرفین مجاز است.

ماده ۱۲

روابط حسابرس پیشین و حسابرس جایگزین و همچنین، روابط حسابرس اصلی و حسابرس دیگر تابع ضوابط "آیین رفتار حرفه‌ای" و "استانداردهای حسابرسی" است.

تبصره ۱: به منظور ایجاد رقابت سالم بین اعضای جامعه، در موارد تغییر حسابرس، انجام اقدامات زیر توسط حسابرس جایگزین الزامی است:

الف) حسابرس جایگزین پس از انجام مکاتبه با حسابرس قبلی در ارتباط با عدم وجود دلایل حرفه‌ای برای تغییر حسابرس، بودجه ریالی کار را با توجه به بودجه زمانی انجام کار برحسب رده‌های مختلف حرفه‌ای و سهم مناسبی از سربار تعیین و در پرونده‌های خود مستند می‌کند.

تبصره ۲: پذیرش کار در جریان اعضای جامعه توسط سایر اعضا، ممنوع می‌باشد. در موارد استثنایی و با ارائه توجیهات لازم، انجام کار توسط حسابرس جایگزین با موافقت کتبی جامعه حسابداران رسمی ایران امکان‌پذیر است.

ماده ۱۳

به منظور رعایت شایسته بند ۲۱ آیین رفتار حرفه‌ای، استخدام کارکنان سایر اعضا توسط اعضای شاغل انفرادی باید با اطلاع از کارفرمای قبلی صورت گیرد. به هر حال استخدام کارکنان سایر اعضا بدون قطع رابطه کامل با کارفرمای آن و ارائه گواهی پایان کار، ممنوع است.

فصل چهارم – روابط اعضای شاغل انفرادی با حسابداران رسمی

ماده ۱۴

ارتباط اعضای شاغل انفرادی با سایر حسابداران رسمی شاغل به صورت استخدام تمام وقت (حسابداران رسمی تحت استخدام) می‌باشد.

ماده ۱۵

هرگونه اختلاف حرفه‌ای بین اعضای شاغل انفرادی با مؤسسات حسابرسی و یا حسابداران رسمی عضو جامعه از طریق مراجعه به داور مرضی‌الطرفین حل و فصل خواهد شد، در صورت عدم توافق در مورد تعیین داور مرضی‌الطرفین، موضوع اختلاف از طریق ارجاع به داور یا هیأت داوری تعیین شده از طرف هیأت مدیره جامعه حل و فصل خواهد شد و طرفین حسب مورد ملزم به تمکین از رأی صادره توسط داور مرضی‌الطرفین یا جامعه خواهند بود.

فصل پنجم – روابط اعضای شاغل انفرادی با

مؤسسات حرفه‌ای غیر عضو

ماده ۱۶

اعضای شاغل انفرادی می‌توانند در ارائه خدمات حرفه‌ای غیر اعتباربخشی (شامل خدمات مالی، ارائه سیستم، ارزیابی سهام و سهم‌الشرکه) حداکثر تا میزان ۳۰ درصد مبلغ قرارداد طبق شرایط زیر از مؤسسات و اشخاص غیر عضو جامعه استفاده نمایند.
الف) حجم کارهای ارجاعی در هر سال نباید از ۳۰ درصد کل درآمدهای غیر اعتباربخشی بیشتر گردد.
ب) مسئولیت حرفه‌ای و نظارت بر اجرای کار به عهده عضو واگذار کننده کار می‌باشد.

ماده ۱۷

پذیرش بخشی از خدمات حرفه‌ای غیر حسابرسی توسط اعضای شاغل انفرادی از اشخاص و مؤسسات حرفه‌ای غیر عضو جامعه ممنوع می‌باشد.

ماده ۱۸

تأسیس شرکتها و مؤسساتی که نوع فعالیت آنها از مصادیق بند ت ماده یک اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران است و هرگونه مشارکت در این گونه شرکتها و مؤسسات برای اعضای شاغل انفرادی ممنوع می‌باشد.

فصل ششم – سایر موارد

ماده ۱۹

به منظور یکسان سازی رده‌های کارکنان حرفه‌ای اعضای شاغل انفرادی، افزون بر رعایت مفاد دستورالعمل اجرایی مواد ۲ و ۶ آیین نامه سقف مجاز ارائه خدمات تخصصی و حرفه‌ای، پس از برقراری امتحانات رده‌های حرفه‌ای توسط جامعه، اعضای شاغل انفرادی باید کارکنان حرفه‌ای ذیصلاح خود را با رعایت مقررات مربوط، برای شرکت در امتحانات به جامعه معرفی کنند و نتیجه (یا نتایج) امتحانات را با در نظر گرفتن سایر صلاحتیهای حرفه‌ای در ارتقای آنان دخالت دهند.

آیین‌نامه اجرایی مؤسسات حسابرسی موضوع ماده ۲۷ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۲۰

اعضای شاغل انفرادی مکلفند کلیه وظایف قانونی در مورد خود و کارکنان خود، از جمله قوانین و مقررات مربوط به مالیاتها، کار و تأمین اجتماعی را رعایت کنند.

ماده ۲۱

اعضای شاغل انفرادی باید دارای آیین‌نامه رده بندی شغلی و آموزشی برای کارکنان خود باشند. در این مورد رعایت مقررات و رهنمودهای جامعه ضروری است.

ماده ۲۲

کسب حداقل امتیاز کنترل کیفیت کار، مصوب الزامی می‌باشد و در صورت عدم کسب حداقل امتیازات مصوب با پیشنهاد کار گروه کنترل کیفیت، حداکثر ۶ ماه مهلت به عضو شاغل انفرادی اعطا خواهد شد و بعد از مهلت مقرر در صورت عدم کسب حد نصاب لازم موضوع به هیأت انتظامی ارجاع خواهد شد.

ماده ۲۳

در مواردی که داور و یا هیأت داوری معین شده توسط هیأت مدیره به عنوان داور مرضی‌الطرفین نسبت به موضوع اختلاف رسیدگی و اعلام نظر نموده، هزینه داوری به میزان ساعت صرف شده جهت حل اختلاف بابت جبران هزینه‌های انجام شده (به تساوی از طرفین) دریافت می‌شود. تبصره: در مواردی که یکی از طرفین دعوا عضو جامعه نباشد، هزینه داوری تماماً از عضو ذیربط دریافت خواهد شد.

ماده ۲۴

سربرگ‌های مکاتباتی اعضای شاغل انفرادی باید شامل نام و نام خانوادگی، شماره پروانه کار، آدرس، تلفن و عنوان "حسابدار رسمی" باشد.

ماده ۲۵

چنانچه وضعیت اعضای شاغل انفرادی با برخی از مواد این آیین‌نامه مطابقت نداشته باشد، شاغل انفرادی ذیربط مکلف است ظرف مدت ۶ ماه از تاریخ تصویب این آیین‌نامه نسبت به تطبیق شرایط خود اقدام نمایند. در غیر این صورت عضو ذیربط متخلف شناخته شده و ضمن لغو پروانه کار وی با وی طبق مقررات برخورد خواهد شد.

ماده ۲۶

این آیین‌نامه در ۲۶ ماده و ۵ تبصره در تاریخ ۱۳۹۰/۹/۲۲ به تصویب شوراییعالی رسیده است.

آیین نامه نظارت حرفه‌ای

مصوب ۱۳۸۳/۵/۱۲

وزیر امور اقتصادی و دارایی

آیین نامه نظارت حرفه‌ای جامعه حسابداران رسمی ایران (از این پس جامعه حسابداران)، در اجرای مفاد فصل چهارم اساسنامه جامعه حسابداران و به منظور نظارت بر فعالیت حرفه‌ای مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل تهیه شده است.

ماده ۱

هدف از نظارت حرفه‌ای، حصول اطمینان از موارد زیر است:

- الف) افزایش کیفیت خدمات حرفه‌ای اعضا و گزارش‌های صادره توسط آنان
- ب) هماهنگی در روشهای انجام امور حسابرسی و بازرسی قانونی
- ج) پیشگیری از رفتار ناسازگار با شئون حرفه‌ای مندرج در «آیین رفتار حرفه‌ای» مصوب
- د) رعایت استانداردهای حسابرسی، قوانین و مقررات، مفاد اساسنامه جامعه حسابداران و آیین نامه‌ها و دستورالعملهای اجرایی مربوط

ماده ۲

کلیه مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران، شرکای مؤسسات حسابرسی، حسابداران رسمی شاغل انفرادی و حسابداران رسمی شاغل تحت استخدام سازمان حسابرسی و مؤسسات حسابرسی عضو از طریق «آیین نامه کارگروه کنترل کیفیت» مشمول نظارت مستمر جامعه‌اند.

ماده ۳

دستیابی به اهداف مذکور در ماده یک، با توجه به مراتب زیر میسر می‌گردد:

الف) با توجه به اینکه کیفیت مناسب محصول خدمات حسابرسی، مستلزم وجود فرآیند مناسب در ارائه خدمات مذکور است، حصول اطمینان از قابل قبول بودن فرآیند انجام خدمات حسابرسی، از طریق کنترل کیفیت در سطح مؤسسه حسابرسی انجام می‌شود.

ب) با توجه به اینکه حسابرسی فرآیند گردآوری و ارزیابی شواهد پشتوانه اطلاعات و ادعاهای صاحبکاران است، حصول اطمینان از گردآوری شواهد کافی و مناسب و ارزیابی آنها، از طریق کنترل کیفیت در سطح کار حسابرسی انجام می‌شود.

ج) با توجه به اینکه قابل قبول نبودن کیفیت خدمات حسابرسی موجب وارد آمدن زیان به استفاده‌کنندگان از خدمات مذکور می‌شود، استفاده‌کنندگان ممکن است نسبت به چگونگی انجام خدمات حسابرسی در برخی از موارد اظهار تردید کنند و این موضوع را به جامعه حسابداران منتقل نمایند. از آنجا که بررسی و قضاوت در مورد کیفیت خدمات حسابرسی انجام شده مستلزم دانش و تسلط کافی بر الزامات حرفه‌ای است، رسیدگی به ادعاهای طرح شده، توسط کارگروه کنترل کیفیت انجام می‌شود تا از دخالت و قضاوت افرادی که نسبت به الزامات حرفه‌ای آشنایی کافی ندارند، جلوگیری شود.

ماده ۴

کنترل کیفیت در سطح مؤسسات حسابرسی، هر سال حداقل یکبار از طریق مراجعه حضوری، بررسی وضعیت مؤسسه حسابرسی و تکمیل پرسش‌نامه «کنترل کیفیت مؤسسه حسابرسی» مصوب شورای عالی انجام می‌شود. در بررسی وضعیت مؤسسات به جهات زیر توجه ویژه خواهد شد:

- تشکیلات و سازماندهی مؤسسات
- ترکیب کارها و تناسب آن با ترکیب کارکنان
- ملاحظات استقلال
- ضوابط استخدام، آموزش و ارتقای کارکنان
- وجود دستورالعملها و روشهای مناسب رسیدگی

ماده ۵

کنترل کیفیت در سطح کار حسابرسی اعضا، شامل مؤسسات حسابرسی، حسابداران رسمی شاغل انفرادی و حسابداران رسمی شاغل تحت استخدام سازمان حسابرسی و مؤسسات حسابرسی

عضو، به صورت انتخابی توسط کارگروه انجام می شود که در آن، ضمن بررسی پرونده های یک کار حسابرسی، پرسش نامه کنترل کیفیت کار حسابرسی برای آن تکمیل می شود. کنترل کیفیت کار حسابرسی اعضا به گونه ای خواهد بود که هر ۳ سال حداقل یک کار حسابرسی (که گزارش آن صادر شده است) از هر عضو بررسی شود.

ماده ۶

شکایت های مطروحه از طرف مراجع ذی صلاح و اشخاص ذی نفع در خصوص گزارش های حسابرسی، به تشخیص دبیرکل، جهت بررسی موردی به کارگروه کنترل کیفیت ارجاع می شود. اطلاعات و رسیدگی های موضوع این ماده محرمانه است.

ماده ۷

کارگروه کنترل کیفیت، برنامه کنترل کیفیت سالانه موضوع مواد (۴) و (۵) را در ابتدای هر سال تهیه و جهت تصویب به هیأت مدیره ارائه می نماید.

ماده ۸

کارگروه کنترل کیفیت جهت انجام وظایف خود حسب مورد از همکاری حسابداران رسمی استفاده می کند.

تبصره ۱- کنترل کیفیت در سطح مؤسسات حسابرسی و هر کار حسابرسی توسط حداقل دو نفر حسابدار رسمی، در محل مؤسسه یا محل کار حسابدار رسمی شاغل انجام شود.

تبصره ۲- همکاران کارگروه کنترل کیفیت تنها از میان افرادی انتخاب می شوند که:

(۱) در بررسی های کنترل کیفیت، امتیازهای مناسبی کسب کرده باشند.

(۲) در رعایت ضوابط حرفه ای، سوابق نامناسب نداشته باشند.

ماده ۹

پرسش نامه های تکمیل شده توسط همکاران کارگروه کنترل کیفیت (موضوع مواد ۴ و ۵) جهت بررسی و اظهار نظر نهایی به کارگروه کنترل کیفیت ارائه می شود. پرسش نامه های پیش گفته محرمانه است، قبل از طرح و بررسی در کارگروه معتبر نیست و در هیچ مرجعی قابل استناد نمی باشد.

ماده ۱۰

ممانعت از انجام وظایف نمایندگان کارگروه کنترل کیفیت و عدم همکاری با آنان جهت بررسی وضعیت مؤسسه و یا عدم تحویل پرونده‌های حسابرسی انتخابی در زمان تعیین شده، تخلف از مقررات جامعه حسابداران محسوب می‌شود.

ماده ۱۱

نتایج حاصل از بررسی نهایی در کارگروه به اشکال زیر مورد استفاده قرار می‌گیرد:

(الف) ثبت نتایج در بانک اطلاعاتی جامعه حسابداران

(ب) رده‌بندی مؤسسات حسابرسی

(ج) اعلام به مؤسسه حسابرسی یا حسابدار رسمی شاغل انفرادی جهت رفع اشکالات و تعیین تاریخ مراجعه بعدی همکاران کارگروه، جهت حصول اطمینان از رفع اشکالات.

(د) ارائه گزارش عدم رعایت استانداردهای حسابرسی، آیین رفتار حرفه‌ای و مقررات عمومی جامعه حسابداران به دبیرکل جهت اقدامات لازم.

(ه) ارائه رهنمودهای لازم جهت رفع اشکالاتی که بر اساس نتایج بدست آمده دارای بیشترین فراوانی است.

ماده ۱۲

این آیین‌نامه در (۱۲) ماده و ۲ تبصره در تاریخ ۱۳۸۳/۴/۱۷ به تأیید شورای عالی جامعه حسابداران و در تاریخ ۱۳۸۳/۵/۱۲ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی رسیده و از تاریخ اخیر لازم الاجراست. هرگونه تغییرات بعدی در این آیین‌نامه، منوط به پیشنهاد شورای عالی و تصویب وزیر امور اقتصادی و دارایی است.

آیین نامه چگونگی انجام وظایف هیأت عالی نظارت موضوع ماده (۲۳) اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

ماده ۱- بررسی کلیه مصوبه‌های شورای عالی جامعه به منظور حصول اطمینان از:
الف) نیل به اهداف جامعه.

ب) رعایت قانون، اساسنامه و دیگر مقررات حاکم بر جامعه.

ماده ۲- بررسی کلیه صورتجلسه‌های هیئت مدیره و اقدامات دبیرکل و اعضای هیئت مدیره به منظور حصول اطمینان از:

الف) حسن اجرای مصوبه‌های شورای عالی و سایر وظایفی که مستقیماً در اساسنامه و آئین‌نامه‌های مصوب جامعه به عهده ایشان محول شده است.

ب) رعایت قانون، اساسنامه و دیگر مقررات لازم الاجراء در جامعه.

ج) تطبیق مفاد گزارش عملکرد سالانه با مدارک و مستندات پشتیبانی کننده.

د) تطبیق عملکرد با برنامه و بودجه مصوب و گزارش موارد انحراف.

ماده ۳- حسابرسی صورتهای مالی سالانه جامعه طبق استانداردهای حسابرسی کشور و ارائه گزارش حسابرسی.

ماده ۴- اخذ و بررسی دستورجلسه‌ها و صورتجلسه‌های مربوط به کارگروه‌های تخصصی موضوع ماده ۱۴ اساسنامه، بمنظور حصول اطمینان از رعایت ضوابط مربوط به هر یک از آنها و دستیابی به برنامه‌های ارائه شده و پیگیری چگونگی اقدامات بعدی.

ماده ۵- بررسی کلیه پرسشنامه‌های کنترل کیفیت در سطح موسسه‌های حسابرسی به منظور حصول اطمینان از رعایت کلیه مقررات جامعه در مورد تشکیل، اداره و نحوه فعالیت آنها.

ماده ۶- بررسی کلیه پرسشنامه‌های کنترل کیفیت در سطح کار حسابرسی اعضاء (اعم از موسسه‌های حسابرسی و شاغلین انفرادی) به منظور حصول اطمینان از قابل قبول بودن فرآیند انجام خدمات حسابرسی و بازرسی قانونی، حسب مورد.

ماده ۷- دبیرکل جامعه در اجرای ماده (۲) اساسنامه موظف است درخواست هیأت عالی نظارت را در زمینه تامین امکانات و تسهیلات لازم منجمله تامین نیروی انسانی در اولویت قرار دهد.

- ماده ۸-** دبیرکل جامعه در اجرای ماده (۲۱) اساسنامه موظف است کلیه اطلاعات، اسناد و مدارک مورد درخواست هیأت را حسب مورد ظرف مهلت تعیین شده فراهم و در اختیار قرار دهد.
- ماده ۹-** بررسی گزارشهای حسابرسی موسسه‌ها و شاغلین انفرادی واصله به جامعه بنا به تشخیص هیأت بمنظور حصول اطمینان از رعایت استانداردهای حسابرسی و آئین رفتار حرفه‌ای.
- ماده ۱۰-** بررسی پرونده‌های حسابرسی موسسه‌ها یا شاغلین انفرادی موضوع بند (ت) ماده (۱۶) اساسنامه در محل کار حسابداران رسمی یا مقرر هیأت عالی نظارت بنا به تشخیص هیأت.
- ماده ۱۱-** چنانچه هیأت در اجرای وظایف محوله به مواردی از تخلف برخورد کند موضوع را به دبیرکل منعکس می‌نماید. در این صورت دبیرکل موظف است موضوع را حسب مورد به هیأت‌های انتظامی برای رسیدگی و صدور رأی ارجاع دهد.
- ماده ۱۲-** دبیرکل جامعه موظف است یک نسخه از دستورجلسه‌های شورای عالی، هیأت مدیره و کارگروه‌ها را به هیأت عالی نظارت ارسال دارد تا در صورت لزوم اعضای هیأت منفرداً یا متفقاً در جلسه‌های یاد شده بدون حق رأی حضور یابند.
- ماده ۱۳-** بررسی موارد ارجاعی وزیر امور اقتصادی و دارائی، شکایات واصله در ارتباط با وظایف و اختیارات هیأت مدیره و دبیرکل و همچنین گزارشهای واصله از مراجع نظارتی و سایر دستگاههای ذیربط و پیگیری آنها تا حصول نتیجه.
- ماده ۱۴-** بررسی مصوبات هیأت وزیران و دستورالعملهای وزیر امور اقتصادی و دارائی که در ارتباط با جامعه حسابداران رسمی ایران ابلاغ شده باشد جهت اطمینان از حسن اجرای آنها و گزارش موارد عدم رعایت.
- ماده ۱۵-** هیأت عالی نظارت بودجه سالیانه خود را بر اساس مفاد ماده (۲۰) اساسنامه پیش‌بینی و دبیرکل موظف است عیناً آن را در بودجه جامعه منظور و به شورایی عالی ارائه نماید.
- ماده ۱۶-** استفاده از مرخصی استحقاقی توسط اعضاء موظف هیأت طبق آئین‌نامه اداری و استخدامی جامعه با موافقت رئیس هیأت و مرخصی رئیس هیأت با تعیین یکی از اعضاء به عنوان جانشین و با اطلاع عضو دیگر صورت می‌گیرد. این مراتب بایستی به وزیر امور اقتصادی و دارائی گزارش گردد.
- ماده ۱۷-** استفاده از مرخصی استعلاجی توسط اعضاء هیأت عالی نظارت طبق آئین‌نامه اداری و استخدامی جامعه صورت می‌گیرد.
- ماده ۱۸-** خلاصه مذاکره‌ها و مفاد کلیه تصمیم‌های متخذه در هر جلسه هیأت توسط دبیر هیأت در دفتری مخصوص ثبت و به امضاء اعضاء حاضر در جلسه می‌رسد. تصمیم‌های هیأت و مکاتبه‌های مربوط با امضای رئیس هیأت و در غیاب وی با امضای یکی از اعضاء (منتخب هیأت) صادر و به مبادی ذیصلاح ارسال می‌گردد.

ماده ۱۹- گزارش فعالیتهای هیأت در اجرای ماده (۲۲) اساسنامه جامعه حداقل سه ماه یکبار بوسیله رئیس هیأت و در غیاب وی یکی از اعضاء که توسط هیأت انتخاب می شود امضاء و به مبادی ذیصلاح ارسال می گردد.

این آئین نامه مشتمل بر ۱۹ ماده توسط هیأت عالی نظارت پیشنهاد و در تاریخ ۸۶/۸/۸ به تصویب وزیر امور اقتصادی و دارائی رسید.

مرکز مالی اقتصادی همتراز

آئین نامه انضباطی موضوع ماده ۴۰ اساسنامه جامعه حسابداران رسمی ایران

مصوب ۱۳۸۳/۶/۲

وزرای امور اقتصادی و دارایی و دادگستری

آیین نامه انضباطی جامعه حسابداران رسمی ایران که از این پس جامعه حسابداران نامیده می شود، در اجرای مفاد ماده ۴۰ اساسنامه و به منظور ارتقای کیفی رفتار حرفه ای حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران تهیه شده است.

ماده ۱

حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران باید «آئین رفتار حرفه ای» و مقررات عمومی جامعه حسابداران را رعایت کنند. عدم رعایت مفاد آئین رفتار حرفه ای و مقررات مزبور تخلف محسوب می شود. در مورد مؤسسات حسابرسی، به ویژه رعایت مفاد آیین نامه مؤسسات حسابرسی موضوع ماده (۲۷) اساسنامه ضرورت دارد.

ماده ۲

حسابداران رسمی پس از احراز شرایط مندرج در ماده (۳) آیین نامه تعیین صلاحیت حسابداران رسمی و چگونگی انتخاب آنان مصوب ۱۳۷۴/۵/۲۲ هیأت وزیران و اصلاحات بعدی آن، به عضویت جامعه حسابداران در می آیند. در صورت اسقاط یا مشخص شدن فقدان یک یا چند شرط از شرایط مزبور، مراتب جهت رسیدگی و اتخاذ تصمیم به هیأت تشخیص صلاحیت حسابداران رسمی ارجاع شده و در صورت تشخیص عمل متقلبانه و اقدام خلاف واقع توسط عضو جهت کسب مجوز صلاحیت حرفه ای مورد از سوی هیأت مذکور به هیأت های انتظامی مربوط ارجاع خواهد شد.

ماده ۳

رسیدگی به تخلف اعضا، به استثنای اعضای شورای عالی جامعه حسابداران، با هیأت‌های انتظامی بدوی و تجدید نظر در آرای صادره از سوی هیأت‌های انتظامی بدوی با هیأت عالی انتظامی است. طبق مفاد ماده (۶) اساسنامه جامعه حسابداران، رسیدگی به تخلفات انتظامی اعضای شورای عالی تنها در صلاحیت هیأت عالی انتظامی است. موارد تخلف پس از بررسی اولیه در کارگروه‌های حرفه‌ای و تخصصی جامعه حسابداران از سوی دبیر کل به هیأت‌های انتظامی مربوط ارجاع می‌شود.

تبصره ۱- ترکیب هیأت‌های انتظامی و مراحل رسیدگی مطابق مقررات فصل پنجم اساسنامه جامعه حسابداران مواد (۳۱) تا (۴۰) است.

تبصره ۲- گزارشها و شکایاتی که مستقیم به هیأت‌های انتظامی می‌رسد جهت بررسی اولیه در کارگروه‌های حرفه‌ای و تخصصی به دبیر کل ارجاع می‌شود.

ماده ۴

نتایج رسیدگی هیأت‌های انتظامی باید به طور روشن دال بر محکومیت یا براءت باشد. آرای صادره همچنین باید در برگیرنده خلاصه مراحل رسیدگی و مستند به مقررات و ضوابط آئین رفتار حرفه‌ای و مقررات عمومی جامعه حسابداران باشد.

ماده ۵

کلیه مذاکرات، تحقیقات، بررسیها و صورتجلسات تنظیمی محرمانه است. آرای صادره توسط هیأت‌های انتظامی نیز به صورت محرمانه جهت ابلاغ به عضو یا اعضای ذیربط به دبیر کل جامعه حسابداران ارسال خواهد شد. دبیر کل موظف است آرای صادره را ظرف مدت یک هفته به عضو مربوط ابلاغ کند. متهم و دبیر کل می‌توانند با رعایت مفاد بندهای (۱) تا (۶) ماده (۳۵) اساسنامه جامعه حسابداران، نسبت به آرای صادره، به صورت کتبی درخواست تجدید نظر نمایند. رأی نهایی توسط دبیر کل و به صورت کتبی، ظرف مدت یک هفته به عضو یا اعضای مربوط و مراجع ذی ربط ابلاغ خواهد شد.

ماده ۶

در صورتی که متخلف برای اولین بار مرتکب تخلف شده باشد، تنبیه مقرر طبق نظر هیأت مربوط می‌تواند با یک درجه تخفیف اعمال شود. منظور از تنبیه مقرر، مواردی است که در

مندرجات ماده (۱۰) زیر با هاشور مشخص شده است. تنبیه مقرر به صورت یک تنبیه مشخص یا یک تنبیه از چند تنبیه مشخص (محدوده تنبیه) معین شده است و موارد تخفیف، تنبیه رده پایین‌تر از موارد مشخص شده را شامل خواهد شد.

تبصره - در مواردی که متخلف پس از محکومیت مرتکب تخلفاتی دیگر، اعم از تکرار تخلف قبلی یا ارتکاب تخلف جدید شود، تنبیه جدید، مندرج در آرای صادره باید از تنبیه تعیین شده قبلی شدیدتر (در محدوده تنبیهات مشخص شده) باشد.

ماده ۷

هرگونه تخلف در انتخابات، ابتدا توسط هیأت عالی نظارت جامعه حسابداران، که ناظر بر انتخابات است، بررسی و در صورت احتمال تأثیر بر انتخابات، نتایج بررسی می‌شود و سپس جهت رسیدگی انضباطی به هیأت انتظامی مربوط ارجاع خواهد شد.

ماده ۸

چنانچه گزارشها و شکایات دریافتی حاکی از تخلفاتی باشد که در این آیین نامه صراحتاً به آن اشاره نشده است، مرجع رسیدگی کننده تنها پس از انطباق تخلف انجام شده با مفاد آیین رفتار حرفه‌ای یا مقررات عمومی جامعه حسابداران، تنبیه مناسب را در محدوده تنبیهات مقرر در ماده (۱۰) تعیین و انشای رأی خواهد کرد. این موضوع شامل مقررات لازم‌الرعايه جدید نیز خواهد بود.

ماده ۹

نحوه رسیدگی هیأتها به تخلفات موضوع این آیین نامه به پیشنهاد شورای عالی جامعه حسابداران به تصویب مشترک وزرای امور اقتصادی و دارایی و دادگستری خواهد رسید.

ماده ۱۰

موارد تطبیق تخلفات حسابداران رسمی و موسسات حسابرسی عضو با تنبیه‌های مقرر در ماده (۳۵) اساسنامه جامعه حسابداران، شامل ۶۰ بند، دربرگیرنده دو بخش الف) موارد مرتبط با آیین رفتار حرفه‌ای و ب) سایر موارد به شرح زیر است:

الف) موارد مرتبط با آیین رفتار حرفه‌ای

موارد تخلف						تنبیه‌های انضباطی
نوع عنوان حسابدار رسمی	تسلیم عضویت بیش از یکسال	تسلیم عضویت نا یکسال	ممنوعیت از پذیرش کار جدید	توزیع با درج در پرونده	احضار بدون درج در پرونده	عطف به آیین رفتار حرفه‌ای
						ماده ۱۱
						درستکاری و بیطرفی
					بند ۱	عدم پایبندی به درستکاری و بیطرفی در انجام کار
					بند ۲/ت	عدم پایبندی کارکنان به درستکاری و بیطرفی در انجام کار
					بند ۲/ث	پذیرفتن یا اهدا کردن هدایا (همچنین شامل بند ۱۳ ماده ۱۶)
						ماده ۱۲
						تضاد منافع
					بند ۲/ب	انجام کار مغایر با اصول و ضوابط حرفه‌ای
					بند ۲/ت	ارائه یا انتشار اطلاعات گمراه‌کننده
					بند ۵	عدم کفایت کنترل‌های داخلی مستقر شده در واحد اقتصادی تحت مسئولیت و اختیار
						ماده ۱۳
						صلاحیت حرفه‌ای (عمومی)
					بند الف/۱	هر گونه تقلب و اقدام خلاف واقع در کسب مجوز صلاحیت حرفه‌ای
					بند ب/۱	عدم رعایت اصول و ضوابط مربوط به حفظ صلاحیت حرفه‌ای
					بند ۲	تظاهر به تخصص‌ها و تجربیات غیرواقع
						ماده ۱۴
						رازداری
					بند ۲	ارائه، انتشار یا افشای غیرمجاز اطلاعات مربوط به صاحبکار
					بند ۳	عدم اعمال کنترل‌های لازم در مورد رازداری همکاران و مشاوران
					بند ۴	کوتاهی در حفاظت از اطلاعات صاحبکار
					بند ۴	استفاده از اطلاعات کسب شده در مورد صاحبکار به نفع خود یا دیگران
					بند ۴	رفتار منجر به سوء تفاهم در استفاده از اطلاعات کسب شده
						ماده ۱۵
						آگهی
					بند الف	استفاده از ابزارها و روشهای مغایر با شئون حرفه‌ای
					بند ب	ادعای دور از واقع در مورد عناوین، سوابق تحصیلی و تجربی و خدمات قابل ارائه
					بند ب	ابراز مطالب منفی نسبت به خدمات سایر حسابداران رسمی

تنبیه‌های انضباطی					موارد تخلف
لقب عنوان حسابدار رسمی	تعلیق عضویت بیش از یکسال	تعلیق عضویت تا یکسال	ممنوعیت از پذیرش کار جدید	توبیخ با درج در پرونده	
عطف به آیین رفتار حرفه‌ای					
ماده ۱۶					استقلال
				بند ۱	۱۸ وجود هرگونه نفع و علاقه منجر به نقض درستکاری و بیطرفی در پذیرش کار
				بند ۲	۱۹ داشتن هرگونه روابط مالی مؤثر شخصی حسابداران رسمی شاغل و وابستگان درجه اول آنان با صاحبکار
				بند ۴	۲۰ داشتن هرگونه روابط شغلی با صاحبکار
				بندهای ۵ و ۶	۲۱ امضاء یا صدور گزارشهای حسابرسی از طرف حسابداران رسمی دیگر یا توسط ایشان بدون رعایت ضوابط مربوط
				بند ۷	۲۲ عدم رعایت ضوابط در ارائه سایر خدمات به صاحبکار مورد حسابرسی
				بند ۷	۲۳ تهیه صورتهای مالی واحد مورد رسیدگی
				بند ۸	۲۴ پذیرش ارائه خدمات حسابرسی برای سال مالی یا سال بعد آن در صورت ارائه سایر خدمات
				بند ۱۰	۲۵ داشتن روابط خویشاوندی نسبی و سببی تا درجه دوم از طبقه اول و دوم با صاحبکار
				بند ۱۱	۲۶ کسب قسمت عمده درآمد سالانه به طور مستمر از یک صاحبکار واحد
				بند ۱۲	۲۷ پذیرش حق الزحمه مشروط برای ارائه خدمات حرفه‌ای
				بند ۱۳	۲۸ خرید کالا یا خدمات با شرایط ویژه از صاحبکار
				بند ۱۴	۲۹ عدم رعایت ضوابط مربوط به پذیرش صاحبکارانی که قبلاً شریک موسسه حسابرسی بوده‌اند
				بند ۱۶	۳۰ ارتباط طولانی شرکا و کارکنان ارشد با یک صاحبکار
ماده ۱۷					صلاحیت حرفه‌ای (مؤسسات و اعضای شاغل)
					۳۱ پذیرش کار، بدون داشتن تواناییهای لازم حرفه‌ای و انجام آن بدون استفاده از خدمات کارشناسی
ماده ۱۸					حق الزحمه
				بند ۲	۳۲ دریافت حق الزحمه نامتناسب با ارزش خدمات حرفه‌ای انجام شده
				بند ۸	۳۳ انجام کار بدون امضای قرارداد
				بند ۹	۳۴ دریافت و پرداخت کمیسیون برای گرفتن یا واگذاری کار حرفه‌ای
ماده ۱۹					فعالیت ناسازگار با حرفه
					۳۵ پذیرش و انجام فعالیتهای مغایر با حرفه

نوع عنوان حسابدار رسمی					عطف به آیین رفتار حرفه‌ای	تنبیه‌های انضباطی	موارد تخلف
تعلیق عضویت بیش از یکسال	تعلیق عضویت تا یکسال	ممنوعیت از پذیرش کار جدید	توبیخ با درج در پرونده	احضار بدون درج در پرونده			
					ماده ۲۰	ارتباط با سایر حسابداران رسمی	
					بندهای ۱ و ۵	عدم مکاتبه با حسابداران رسمی قبلی در مورد موانع پذیرش کار جدید	۳۶
					بند ۳	اهمیت ندادن به اطلاعات دریافتی از حسابدار رسمی سابق و یا افشای آن	۳۷
					بند ۸	کوتاهی در استرداد اسناد، مدارک و دفاتر صاحبکار	۳۸
					بند ۹	عدم اطلاع به صاحبکار در مورد لزوم مکاتبه با حسابدار رسمی	۳۹
					بند ۱۰	عدم رعایت ضوابط در پذیرش کارهای ناتمام توسط حسابرس جایگزین	۴۰
					بندهای ۱۲ و ۱۳	عدم تماس با حسابدار رسمی اصلی در صورت درخواست ارائه خدمات جدید	۴۱
					بند ۱۸	عدم تماس و تبادل نظر با حسابدار رسمی اصلی در رابطه با نظرخواهی های حرفه‌ای	۴۲
					ماده ۲۱	استخدام کارکنان	
						عدم رعایت ضوابط در یکارگیری یا استخدام کارکنان قبلی حسابداران رسمی یا موسسات حسابرسی عضو	۴۳
					ماده ۲۲	ارائه گزارش (نتیجه) خدمات حرفه‌ای	
					بند ۱	تفویض امضا در خصوص گزارشهای حسابرسی و بازرسی قانونی به غیر از شرکای حرفه‌ای عضو جامعه حسابداران	۴۴
					بند ۲	اظهار نظر حسابدار رسمی نسبت به صورتهای مالی که توسط وی یا شرکای او رسیدگی نشده است.	۴۵
					ماده ۲۳	آگهی و تبلیغات	
					بندهای ۱ تا ۵	عدم رعایت ضوابط مربوط به آگهی و تبلیغات	۴۶
					ماده ۲۵	تضاد بین تعهدات اخلاقی و پایبندی به اصول حرفه‌ای	
					بند ۱	نقض اصول و روابط حرفه ای و قوانین و مقررات و عدم رعایت سایر موارد مرتبط	۴۷
					ماده ۲۸	ارائه اطلاعات	
					بند ۱	عدم ارائه اطلاعات مالی و غیرمالی به گونه‌ای کامل، صادقانه و بیطرفانه	۴۸
					بند ۲	عدم تهیه و نگهداری مناسب اطلاعات مالی و غیرمالی	۴۹

(ب) سایر موارد

لغو عنوان حسابدار رسمی	تعلیق عضویت بیش از یکسال	تعلیق عضویت تا یکسال	مجموعیت از پذیرش کار جدید	توییح با درج در پرونده	اخطار بدون درج در پرونده	عطف به آیین رفتار حرفه‌ای	تنبیه‌های انضباطی	موارد تخلف
						۱-ث	پذیرش مسئولیتهای تمام وقت یا نیمه وقت توسط حسابداران رسمی شاغل	۵۰
						۱-ث	پذیرش خدمات موضوع ماده ۲ آیین‌نامه اجرایی تبصره ۴ قانون توسط حسابداران رسمی غیرشاغل	۵۱
						تبصره ۱ ماده ۵	هرگونه تقلب و اقدام خلاف واقع در انتخابات	۵۲
						۲۶	عدم رعایت مقررات مربوط به تشکیل و اداره مؤسسات	۵۳
						۲۷	عدم رعایت مفاد آیین‌نامه مؤسسات حسابرسی	۵۴
						۲۸	عدم ارائه مدارک مورد نظر جامعه حسابداران یا تاخیر در ارائه آنها	۵۵
						۲۹	عدم رعایت رهنمودهای جامعه حسابداران در جهت رفع نارسایی‌های خدمات حرفه‌ای	۵۶
						۴۱	عدم پرداخت کامل و به موقع حق عضویت‌های ثابت و متغیر	۵۷
						۵۹	عدم تادیه کامل خسارات وارده	۵۸
						۶۱	ارائه خدمات توسط حسابداران رسمی تحت استخدام، مستقل از سازمان و مؤسسات مرتبط	۵۹
						۶۲	عدم رعایت سقف مجاز ارائه خدمات	۶۰

ماده ۱۱

این آیین‌نامه در جلسه مورخ ۱۳۸۳/۴/۳ شورای عالی تایید و در تاریخ ۱۳۸۳/۶/۲ توسط وزرای امور اقتصادی و دارایی و دادگستری تصویب شده و از تاریخ اخیر لازم الاجراست.

سوکند نامه

خداوند شاد بپااست

اینجانب
سوکند یاد می‌کنم در اجرای وظایف خود به‌عنوان حسابدار رسمی عضو جامعه حسابداران
رسمی ایران، همواره اصول و ضوابط حرفه‌ای را رعایت کنم، در ستکباری، بی‌طرفی و
استقلال حرفه‌ای خویش را حفظ کنم، به اخلاق و رازداری حرفه‌ای در زمان اشتغال
و بعد از آن پایبند باشم، در راه اعتلای نام و منزلت اجتماعی حسابدار رسمی گام بردارم
و در حفظ شئون حرفه‌ای کوشش نمایم.

بنام خدا

پروژه کارحرفزای

شماره ثبت ۸۰۰۰۱

مؤسسه حسابرسی

با شماره ثبت

پروانه عضو

جامعه حسابداران رسمی ایران

مجاز است در چارچوب قانون و مقررات جامعه به کارحرفزای اشتغال داشته باشد.

پایبندی اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران بر آیین رفتارحرفزای، در جهت تأمین

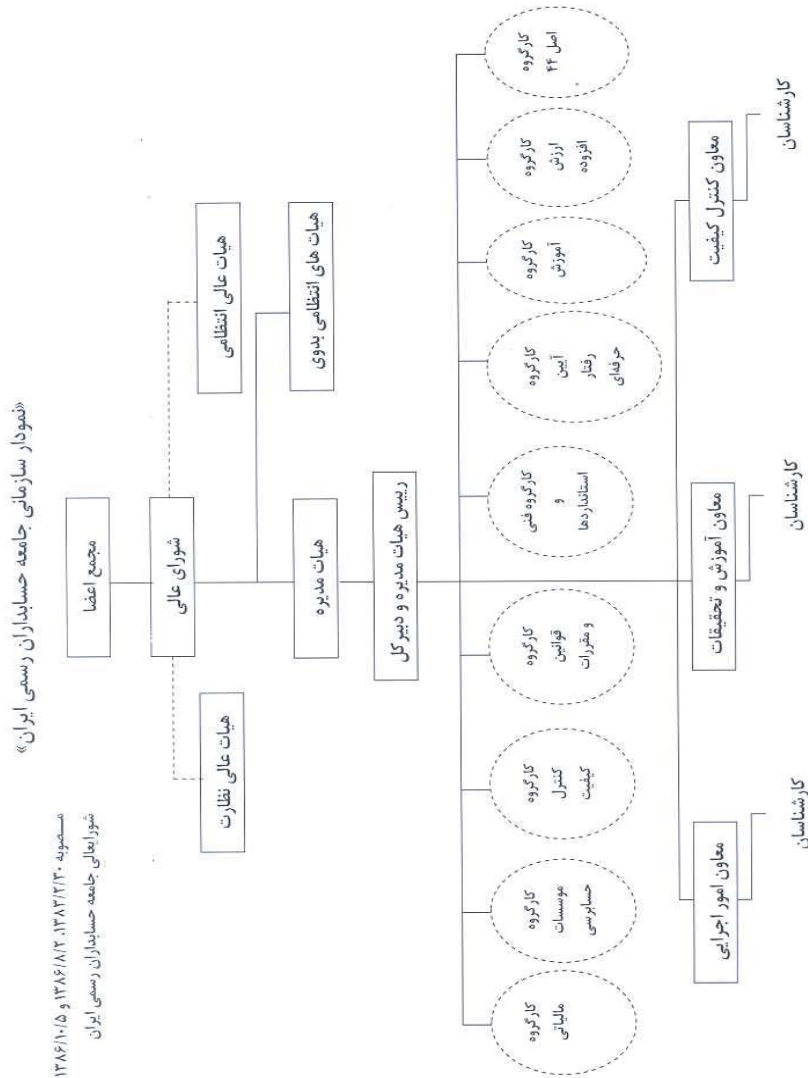
منافع عمومی موجب اطمینان نام و ارتقای منزلت اجتماعی حرفه حسابداری و حسابرسی خواهد بود.

رئیس هیات مدیره و دبیرکل

رئیس شورای عالی

شماره ۸۳۱۷-۱

تاریخ ۱۳۸۳/۶/۲۳

مستوبه ۱۳۸۶/۱۰/۵ و ۱۳۸۶/۸/۲۰-۱۳۸۳/۲/۳۰
شورای عالی جامعه حسابداران رسمی ایران